

အမှတ် (၁၅၂)၊ ဇေယျသုခလမ်း၊ က - ရပ်ကွက်၊ သုဝဏ္ဏ၊
သယံဇာတနှင့်သတ္တုတူးဖော်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ရန်ကုန်မြို့။

၀၉ နှစ်ပြည့်အထိ၊ ၀၉ နှစ်ပြည့်အထိ

sarpaymahar@gmail.com
www.facebook.com/Ma.Har201507

ထုတ်ဝေခြင်း

ဒုတိယအကြိမ်

ဧပြီလ၊ ၂၀၂၃ ခုနှစ်

စောင်ရေ

၅၀၀၀

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း

မိုးသိမ်းခိုယ် (၀၉၇၆၇၉၂၇၇၄၂)

ထုတ်ဝေသူ

ဒေါ်သိန်းသန်း (၀၁၂၈၅)

ပုံနှိပ်သူ

ဦးဝင်းမိုးမိုး (နန်းသင်းပုံနှိပ်တိုက်-၀၀၄၄၁) ၀၉၂၅၀၅၁၃၆၃၆

အမှတ်-၁၉၄-၁၉၆၊ ၃၉-လမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့

စာစစ်

ကျော်ကျော်လွင်

စာအုပ်ချုပ်

ကိုမဲ (ငွေအိမ်စည်စာအုပ်ချုပ်လုပ်ငန်း) ၀၉၂၆၄၅၆၅၆၅၇

ဖြန့်ချိရေး

မဟာစာပေ

အမှတ်-၁၅၂၊ ယောသုခလမ်း၊ က-ရပ်ကွက်၊ သုဝဏ္ဏ၊ သန်းကျွန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့

တန်ဖိုး

ဖုန်း - ၀၉၄၅၀၆၂၃၃၈၃ ၊ ၀၉၄၅၀၆၂၃၃၈၄

၁၅၀၀၀ ကျပ်

ကျော်အောင်

တောရိုင်းမြေ ၊ ကျော်အောင်

ရန်ကုန်၊ မဟာစာပေ ၊ ၂၀၂၃

စာ ၇၀၀ ၊ ၂၀.၅ × ၁၂.၅ စင်တီ

(၂) တောရိုင်းမြေ

တောရိုင်းမြေ

ကျော်အောင် (မြန်မာပြန်)

Virgin Soil Upturned

By Mikhail Sholokov

ပ-ဒု (ပေါင်းချုပ်)

(ဒုတိယအကြိမ်)

**VIRGIN SOIL
UPTURNED**

MIKHAIL SHOLOKHOV

မိကျွန်း

ကျော်အောင်

(ပထမပိုင်း)

မြန်မာပြန်သူ၏ အမှာစကား

ပထမပိုင်း

တောရိုင်းမြေသည် ရုရှားဝတ္ထု ဖြစ်ပါသည်။ ဤဝတ္ထုကို ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင်စာပေအဖြစ် စာရင်းသွင်းကြပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုသမိုင်းတွင် ရုရှားဝတ္ထုရေးဆရာတို့သည် ထိပ်တန်းတစ်နေရာတွင် ရှိပါသည်။ သူတို့နှင့်အတူ စံတင်ထိုက်သူတို့မှာ ပြင်သစ်ဝတ္ထုရေးဆရာများပင် ဖြစ်ပါသည်။ ရုရှားဝတ္ထုရေးဆရာတို့အနက် တော်လစတိုင်း၊ ချက်ကော့၊ တားဂန်နှင့် ဂေါ်ကီတို့မှာ ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ သူတို့ဝတ္ထုကြီးများကို လေ့လာသူတို့က ရုရှားဝတ္ထုရေးနည်းသည် အခြားအခြားသော နည်းများနှင့် မတူဘဲ တစ်မူထူးခြားသည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရုရှားထက် စော၍ စက်မှုထွန်းကားခဲ့သည့် အင်္ဂလိပ်တို့ကပင် ရုရှားနည်းကို စံတင် နည်းနာယူကြရသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ရသစာပေတို့မည်သည် လူတစ်မျိုးတည်း ပိုင်ဆိုင်သည့်အရာ မဟုတ်။ ရသစာပေသည် လူ့လောကအကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြကာ လူ့လောကအသိအမြင်တရားကို ပေးသည်ဟု ပညာရှင်တို့ ဆိုကြပါသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် လောကအသိအမြင်ဟူသည် အသွေးအရောင်မခွဲခြား လူသားမှန်သမျှတို့နှင့် ဆိုင်သည့်ကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။

ရုရှားနည်းကို တံခွန်ထူသူတို့အနက် ချက်ကော့၊ တော်လစတိုင်း

နှင့် ဂေါ်ကီတို့သည် ထင်ရှားစံတင်ထိုက်သည့် စာရေးဆရာများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဂေါ်ကီဆိုလျှင်ကား ပထမစာရေးဆရာနှစ်ဦးနှင့် မတူတော့ပါ။ သူ့လက်ထက်တွင် ရုရှားတစ်ပြည်လုံး ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကြီး တစ်ရပ်နှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရလေရာ သူလည်း ထိုခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကြီးတွင် အများပြည်သူတို့ နည်းတူ ပါဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်လေရာ သူရေးသားသည့် အကြောင်းအရာတို့သည် ခေတ်သစ်ရုရှား အကြောင်းအရာများ ဖြစ်လာပါသည်။

ချက်ကော့၊ တော်လစတိုင်းတို့ တံခွန်ထူသည့်နည်းမှာကား အခြားမဟုတ်ပါ။ လူ့လောကတွင် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသည့် ဖြစ်ရပ်တို့ကို ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းနိုင်အောင်၊ လူ့လောကအသိအမြင်တရား ရနိုင်အောင် ကြေးမုံရိပ်တွင် မြင်သကဲ့သို့ မြင်နိုင်အောင် ရေးသည့်နည်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့ရေးသားသည့်ဝတ္ထုတွင် ဇာတ်ကောင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဖြစ်အပျက်တို့သည်လည်းကောင်း အဆန်းတကြယ်မဟုတ်ကြ။ စိတ်ကူးဖြင့် ရေးခြင်းလည်း မဟုတ်ကြ။ တကယ်ဖြစ်တတ်သည့်သဘော၊ ထိုပြင် လူ့လောကတွင် တကယ်ရှိသည့် ဇာတ်လိုက်ဇာတ်ကောင်တို့အကြောင်းကိုသာ ရေးသားထားခြင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဝတ္ထုတို့တွင် လောက၏အကောင်းအဆိုး အကျိုးအပြစ်တို့ကို သိအောင် ဖော်ပြလေ့ရှိကြပါသည်။ လောက၏ အကောင်းအဆိုး အကျိုးအပြစ်ကို သိဖို့ဆိုသည်မှာလည်း လွယ်ကူလှသည့် ကိစ္စတစ်ရပ် မဟုတ်ပါ။ စာရေးသူအဖို့ အကောင်းအဆိုး အကျိုးအပြစ် အတွေ့အကြုံများရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးကောင်းသူတို့၏ဘဝကို လေ့လာမည်ဆိုပါက လောကအတွေ့အကြုံ နှံ့စပ်သူဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ဤမျှဆိုလျှင် ဝတ္ထု၏သဘောကို အသင့်အတင့် ခြုံနိုင်လောက်ပြီဟု သဘောရပါသည်။

‘တောရိုင်းမြေ’ ကို ရေးသူမှာ **မစ်ခေးရှီလိုကော့** ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ရုရှားတောင်ပိုင်းက ကျေးတောသားတစ်ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် သူသည် ရုရှားပြည်တွင် စစ်တိုက်ကောင်းသည်ဟု ထင်ရှားသည့် ကော့ဆက်စစ်သည်တော် အနွယ်ဝင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၀၅ မေလ ၂၄ တွင် မွေးဖွားသည်။ သူ၏ဇာတိချက်ကြွေမှာ ဒွန်မြစ်ကမ်းပေါ်က ခရုစီလင် ကော့ဆက်ကျေးရွာ ဖြစ်သည်။ သူ၏အဖေသည် အလုပ်အကိုင် အတည်တကျရှိသူမဟုတ်။ လူလတ်တန်းစားတစ်ယောက်မျှသာ ဖြစ်သည်။ သူ၏အမေမှာ မြေကျွန်တစ်ယောက်၏ သမီး ဖြစ်သည်။ မစ်ခေးကို အထက်တန်းကျောင်းသို့ ပို့သည့်အခါတွင်မှ သူ့သားထံ စာရေးနိုင်ရန် စာရေးစာဖတ်ကို သင်ကြားခဲ့ရသည်။

၁၉၁၇ တွင် ရုရှားပြည်၌ ဇာဘုရင်ကို ထောင်ထား ခြားနားသည့်

အခါ မစ်ခေးသည် ၁၂ နှစ်သားအရွယ်မျှသာ ရှိသေးသည်။ ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးကြီး အောင်မြင်ပြီးနောက် တန်ပြန်တော်လှန်ရေးသမားတို့က ဆိုဗီယက်အာဏာကို ချေမှုန်းသည့်အခါတွင်မူ သူသည် အရွယ်ရောက်လာ ပြီဖြစ်၍ ဒွန်ဒေသ၌ တပ်နီတော်ကို ဝင်လေသည်။ ၁၉၂၂ တိုင်အောင် သူသည် တပ်နီတော်တွင် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ထိုကာလကား ပြည်တွင်းစစ် ကာလတည်း။

မစ်ခေးရှိလိုကော့သည် စာရင်းအင်းဘက်တွင် စာရေးအဖြစ် အမှု ထမ်းဖူးသည်။ မူလတန်းကျောင်းဆရာလည်း လုပ်ဖူးသည်။ သင်္ဘောကြီး ကုန် တင်ကုန်ချအလုပ်သမားအဖြစ်လည်း လုပ်ကိုင်ဖူးသည်။ စာရင်းကိုင်အဖြစ် လည်း ဆောင်ရွက်ဖူးသည်။ သတင်းစာဆရာလည်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ သူ၏ဘဝ အတွေ့အကြုံသည် စုံလင်လှပေသည်။

မစ်ခေးရှိလိုကော့သည် ၁၉၂၃ တွင် ဝတ္ထုစတင်ရေးသားသည်။ ၁၉၂၆ တွင် ထင်ရှားကျော်ကြားသည့် ‘ဒါနဲ့ပဲ တငြိမ့်ငြိမ့်စီးနေတဲ့ဒွန်’ ဟု သော ဝတ္ထုရှည်ကြီးတစ်ပုဒ်ကို စတင်ရေးသားသည်။ ၁၉၄၀ တွင် ပြီးဆုံး ကာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းမှာ ပြည်တွင်းစစ်ကာလကို ဖော်ပြသည့် ဝတ္ထုဖြစ်သည်။

တောရိုင်းမြေကိုကား ရှိလိုကော့သည် နှစ်ပိုင်းခွဲ၍ ရေးသည်။ ယခု မြန်မာပြန်ဆိုလိုက်သော ပထမတွဲကို ၁၉၃၂ တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထို့နောက် လက်စမသတ်ရသေးဘဲ ရှိနေသော ‘တငြိမ့်ငြိမ့် ဒွန်’ ကို ဆက်၍ ရေးသည်။ သို့နှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကာလသို့ ရောက်လာသည့်အခါ ရှိလိုကော့သည် စာရေးဆရာဘဝကို ခေတ္တစွန့်လွှတ်ကာ အဓိရုဏ်း ပြည်ကြီးအတွက် ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်သည်။ စစ်ကြီးပြီးမှ တောရိုင်းမြေ ဒုတိယတွဲကို ဆက်၍ ရေးရသည်။ ဒုတိယတွဲသည် ၁၉၆၀ တွင် ထွက်လာလေသည်။

ဤဝတ္ထုကို ဖတ်ရှုသည့်အခါ ဝတ္ထုဖြစ်ပေါ်သည့် ရုဏ်းပြည်၏ ခေတ် နောက်ခံကားကို သိထားရန် လိုပါလိမ့်မည်။

မဟာအောက်တိုဘာ ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေး ပြီးဆုံးသည့်နောက် ဒွန်ဒေသ၌ တန်ပြန်တော်လှန်ရေးသမားတို့က ဆိုဗီယက်အစိုးရအား ပြန်လည် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ထိုကာလသည် ပြည်တွင်းစစ်ကာလ ဖြစ်သည်။ မြို့ကြီးပြကြီး တို့၌ကား ခေတ်မီစက်မှုလုပ်ငန်းများ ထူထောင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကျေး လက်တောရွာတို့၌ လူနေမှုအဆင့်အတန်းသည် နိမ့်ကျဆဲဖြစ်သည်။ ထိုအချိန် တွင် ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ကွန်မြူနစ်ပါတီက မြေယာတော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်တစ်ခု ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ယင်းမှာ လက်မှုလယ်ယာမှ စက်မှုလယ်ယာသို့ ကူးပြောင်း

ရေးပင် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ကူးပြောင်းရာ၌ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် စုပေါင်းလယ်ယာကို တည်ထောင်ရန်ပင် ဖြစ်သည်။

ဤတောရိုင်းမြေဝတ္ထုဇာတ်လမ်း စတင်သည့်အချိန်သည် စုပေါင်းလယ်ယာများ တက်ကြွစွာ ထူထောင်သည့် ၁၉၃၀ တစ်ဝိုက် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်မှုသည် တည်တံ့လျက်ရှိနေပြီ။ သို့ရာတွင် ဒွန်ကဲ့သို့သော ဒေသတွင်ကား ယဉ်ကျေးမှုရော လူနေမှုအဆင့်အတန်းပါ နိမ့်ကျလျက်ရှိသည်။

စုပေါင်းလယ်ယာဖွဲ့စည်းရေးသည် အောင်မြင်လျက်ရှိသည်။ ထိုအခါတွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီခေါင်းဆောင်တို့သည် ထိုအောင်မြင်မှုတွင် ယစ်မူးကာ အမှားများကို ကျူးလွန်ကြသည်။ စုပေါင်းလယ်ယာအတွက် ထွန်ယက်သည့် ကျွဲ၊ နွားသာမက ကြက်၊ ဘဲ စသည့် အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်တို့ကိုပါ သိမ်းသည်။ ရွာသားများကို သေနတ်ပြု၍ ခြိမ်းခြောက်သည်။ သေနတ်ပြု၍ စည်းရုံးသည်။ ဤတွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီက အမှားများကို အချိန်မီပြုပြင်ရန် ဆော်ဩခဲ့ရလေသည်။

တောရိုင်းမြေဝတ္ထုတွင် မစ်ခေးရှိလိုကော့သည် ထိုသဘောကို အမိအရ ရေးသားခဲ့သည်ဟု ကျွန်တော် ဆိုချင်ပါသည်။

သူ၏ဝတ္ထုတွင် အဓိကဇာတ်ကောင် သုံးဦးပါရှိသည်။ ဒွန်ဒေသရှိ ဂရယ်မျချီရွာကလေးတွင် ပါတီအုပ်စုကို ရတ်ဇေမျောနေ့ဆိုသည့် ကော့ဆက်က ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဦးစီးသည်။ ရတ်ဇေမျောနေ့သည် တန်ပြန်တော်လှန်ရေးသမားတို့က သူ့မိန်းမကို မုဒိမ်းကျင့်ရာမှ ကွန်မြူနစ်ပါတီသို့ ရောက်လာသူ ဖြစ်သည်။ တက်ကြွသည်။ သို့သော် ကျေးတောသားတို့ဘာဝ သနားကြင်နာစိတ်ရှိသည်။ ကွန်မြူနစ်ဝါဒီကို ယုံကြည်သည်ဟု ဆိုရသော်လည်း စိတ်ဓာတ်ပျော့သည်။

သူနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ကား ကျေးရွာပါတီအုပ်စု အတွင်းရေးမှူး မာကာနာဂူနေ့ပင် ဖြစ်သည်။ နာဂူနေ့သည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို ပြင်းထန်စွာ ယုံကြည်သည်။ ကမ္ဘာတော်လှန်ရေးကြီး အောင်မြင်အောင် ဆင်နွှဲရဦးမည် ဟူ၍လည်း မမှိတ်မသုန်ခံယူသည်။ သူကား တစ်ဖက်အစွန်းသို့ ရောက်လောက်အောင်ပင် အယူအဆပြင်းထန်လှသည်။ ကွန်မြူနစ်ဆိုလျှင် မိန်းမအချစ်ကိစ္စ စသည့် လူမှုရေးရာကိစ္စတို့ကိုပင် စွန့်လွှတ်နိုင်ရမည်ဟု ယုံကြည်သည်။

သူတို့နှစ်ဦးကို လုပ်အားပေးရန် မြို့မှ ဆင်းလာသည့် ဆေးမြွန်

ဒါမီးဒေါက်က ထိန်းထားသည်။

စာရေးသူ မစ်ခေးရှီလိုကော့သည် မတက်ကြွလွန်းသော၊ တစ်ဖန် မပျော့ပျောင်းလွန်းသော အလယ်အလတ် လမ်းကို ညွှန်ပြလိုဟန်တူသည်။

မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရာတွင် ဤအဘော်တို့ကို ခြုံငုံမိအောင် ကြိုးစား၍ ပြန်ဆိုထားပါသည်။

ဤဝတ္ထုကို ရုရှားဘာသာမှတစ်ဆင့် အင်္ဂလိပ်သို့ ဘာသာပြန်ဆို ထားပြီးမှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဘာသာ စကားနှစ်ဆင့် ကူးပြောင်းပြန်ဆိုရသည်လည်း မည်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အချို့နေရာများတွင် ဆိုလိုရင်းကို မငုံ့မိဘဲ အဓိပ္ပာယ်ငုတ်ချင် ငုတ်နေလိမ့် မည်။ ထိုအတွက် မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုသူ၌ တာဝန်ရှိပါသည်။

အထူးမှာလိုသည်မှာ ဇာတ်ကောင်များ၏အမည်များပင် ဖြစ်ပါသည်။ နာမည်များကို ဤဝတ္ထု၌ အမျိုးမျိုးခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲသည်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ဥပမာဆိုလျှင် ပါတီအုပ်စု အတွင်းရေးမှူးသည် မာကာနာဂူနေ့ ခေါ်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မာကာဟု တွေ့ရ၍၊ တစ်ခါတစ်ရံ နာဂူနေ့ဟု တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ထိုအတူ အန်ဒရေး ရတ်ဇမျော့နေ့၌လည်း အန်ဒရေး ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရတ်ဇမျော့နေ့ဟူ၍လည်းကောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ မှတ်မိရလွယ်ကူစေရန် ဇာတ်ဆောင်များ၏ အမည်အပြည့်အစုံကို ဖော်ပြ ထားပါသည်။

ဤတောရိုင်းမြေကို စာရေးသူ မစ်ခေးရှီလိုကော့သည် နှစ်ပိုင်းခွဲ၍ ရေးပါသည်။ ပထမပိုင်းကို ၁၉၃၂ ၌ ထုတ်ဝေပါသည်။ ဒုတိယပိုင်းကို ၁၉၆၀ ၌ ထုတ်ဝေပါသည်။ ယခုပထမပိုင်းကိုသာ မြန်မာပရိသတ်သို့ ဦးစွာတင်ပြ လိုက်ပါသည်။ ဤဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်၍ စာဖတ်သူတို့ထံမှ ဝေဖန်ချက်၊ ဆွေး နွေးချက်တို့ကို လက်ခံရန် အသင့်ရှိပါသည်။ ဝတ္ထု၏ ဒုတိယပိုင်းကို ပရိသတ်က လိုလားခဲ့လျှင် မကြာလင့်မီအတွင်း ဆက်လက်ပြန်ဆိုမည် ဖြစ်ပါကြောင်း။

ကျော်အောင်

အဓိကဇာတ်ဆောင်များ

ကော်ရှင်စကီ။ ။ ခရိုင်ကွန်မြူနစ်ပါတီအတွင်းရေးမှူး။
ကွန်ဒရတ်၊ မိတ်ဒန်နီကော့။ ။ စုပေါင်းလယ်ယာအဖွဲ့ဝင် လူလတ်
တန်းစား ကော့ဆက်။
ဂါယက်။ ။ ချမ်းသာသော မြေရှင်ကြီး။
ဆေးမြန်၊ ဒါဗီးဒေါ့။ ။ ပုတီးလော့စက်ရုံအလုပ်သမား၊ စုပေါင်း
လယ်ယာတွင် လုပ်အားပေးရန် ကျေးရွာသို့
ဆင်းလာသူ ကွန်မြူနစ်။
ဂရယ်မျချီ စုပေါင်းလယ်ယာဥက္ကဋ္ဌ။
ဆေးမြန်၊ လက်ပရီနော့။ ။ ကော့ဆက် လူချမ်းသာ။
တီမိုဖေး၊ ဒမတ်စကော့။ ။ လူချမ်းသာဖရော်၏သား။
တစ်၊ ဗိုရိုဒင်။ ။ တပ်နီတော် တပ်သားဟောင်း၊ ချမ်းသာသောမြေရှင်။
ဒယွမ်ကာ၊ ဥရူကော့။ ။ စုပေါင်းလယ်ယာ ဒုတိယအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်
ကော့ဆက်။
ဒမ်မစ်။ ။ ဆင်းရဲသောကော့ဆက် လယ်သမား။ စကားနည်းသဖြင့်
'တေမိ' ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသည်။
ဖရော်၊ ဒမတ်စကော့။ ။ ချမ်းသာသော ကော့ဆက် မြေရှင်။
ဗင်နစ်။ ။ ကော့ဆက်လယ်သမား။ စုပေါင်းလယ်ယာကို ဆန့်ကျင်သူ။

မာကာ၊ နာဂူနေ့။ ။ ဂရယ်မျချီ ကွန်မြူနစ်ပါတီအုပ်စု အတွင်းရေးမှူး။
မာရီနာ၊ ပိုယာကိုဗား။ ။ အန်ဒရေးရတ်ဇေမျော့နေ့နှင့် ရနေသည့် မုဆိုးမ။
ယာကွတ်၊ လူးကစ်၊ အော့စထရော့နေ့။ ။ လှေနှံနှစ်ဖက်နင်း

အတန်အသင့် ချမ်းသာ
သည့် လယ်သမား၊
စုပေါင်းလယ်ယာ
မန်နေဂျာ။

ရှယ်ရူကာ။ ။ အကြားလွန်သည့် အဘိုးအို၊ စုပေါင်းလယ်ယာ
(ရှယ်ရှူကာ) အသင်းဝင်။

လူရှကာ၊ နာဂူလနိုဗာ။ ။ မာကာနာဂူနေ့၏မိန်းမ။

လက်ယက်စကီ။ ။ ဆိုဗီယက်ဆန့်ကျင်ရေး တန်ပြန်တော်လှန်ရေးသမား၊
ယခင် ဇာဘုရင်တပ်တွင် အမှုထမ်းခဲ့သူ။

အကင်း(အကြီး)။ ။ စုပေါင်းလယ်ယာအသင်းဝင် ကော့ဆက်။

အကင်း(အငယ်)။ ။ ယင်း၏သား။

အဂါဖွန်၊ ဒဗ်ဗဆော့။ ။ စုပေါင်းလယ်ယာ တတိယအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်။

အတာမန်ရှူကော့။ ။ စုပေါင်းလယ်ယာအဖွဲ့ဝင်။ သို့သော် စိတ်ထဲက
ဆိုဗီယက်အစိုးရကို ကြောင်လက်သည်းဝှက်
ဆန့်ကျင်နေသူ။

အလက်ဇင်းဒါး၊ ပေါ်လော့ဆက်။ ။ ဇာဘုရင်တပ်မှူးဟောင်း။ ယခု
ဆိုဗီယက်ဆန့်ကျင်ရေး တန်ပြန်
တော်လှန်ရေးသမား။

အောဆစ်၊ ကွန်ဒရတ်ကို။ ။ ဂရယ်မျချီသို့ ဝါဒဖြန့်ချိရေးအဖွဲ့ခေါင်း
ဆောင်အဖြစ် ရောက်လာသည့် ယူကရိန်း
အလုပ်သမား ရဲဘော်။

အိုင်ဗင်၊ နိုင်ဒီယော့နေ့။ ။ ကွန်ဒရတ်ကို၏အဖွဲ့တွင် ပါလာသည့်
လူငယ်ကွန်မြူနစ်။

အိုင်ဗင်၊ ဗတာနီကော့။ ။ စုပေါင်းလယ်ယာအသင်းဝင် ကော့ဆက်။ သို့
သော် မလိုလားသူ။

အစ်ပလော့၊ ရှာလီ။ ။ ဂရယ်မျချီရွာ ပန်းပဲ ဆရာ။

(၁)

ဇန်နဝါရီလကုန်ခါနီးပြီဖြစ်၍ နှင်းစိုင်းနှင်းခဲတို့သည် ပထမဆုံးအကြိမ် အရည်ပျော်စပြုလေပြီ။ နေခြည်ဝင်း၍ နှင်းပျောက်သည့်အခါ ချယ်ရီပန်းတို့သည် သင်းပျံ့ပျံ့ရနံ့ကို ဆောင်ကုန်သည်။ နေမွန်းတည့်သည့်အခါတွင်မူ ချယ်ရီခေါက်မှ ထွက်လာသည့် သင်းပျံ့ပျံ့ရနံ့သည် ပျော်ဦးစနှင့်နံ့နှင့် ရောယှက်သဖြင့် မွှေးကြိုင်ကြိုင် ရနံ့တစ်မျိုးကို ဆောင်သည်။ တစ်ဖန် နွေဦးက ကြွေလင့်လေပြီးသော သစ်ရွက်တို့သည် နှင်းစိုင်း နှင်းခဲအောက်တွင် ခိုအောင်းနေခဲ့ရာမှ အောက်သိုးသိုး အနံ့တစ်မျိုးကို ပျံ့လွင့်စေပြန်သည်။ ယင်းတို့အနက် ရာသီ၏ ပြယုဂ်ဖြစ်သော မြေသင်းနံ့သည်သာလျှင် သရဖူဆောင်းနေလေသည်။

ဤသို့ဖြင့် တစ်နေ့ကုန်ကာ ညရီဆည်းဆာသို့ တိုင်ခဲ့ပြီ။ သို့ငြားလည်း ချယ်ရီပင်ပျိုတို့ဝန်းကျင်တွင် မွှေးပျံ့ပျံ့ရနံ့သည် ကြိုင်လှိုင်နေဆဲ ဖြစ်သည်။ အရှေ့လောကမှ ထွက်ပြုလာသော လမင်းသည် ချယ်ရီအကိုင်းအခက်တို့တွင် တွဲလွဲခဲ့နေလေပြီ။ ယုန်ငယ်လေးများသည် ဟိုပြေးသည်လွှား ကခုန်မြူးတူးနေကြလေသည်။ နှင်းပွင့်အစအနတို့ကို အမြီးဖြင့် လှုပ်ရမ်းဆော့ကစားနေကြလေသည်။

ထိုအချိန်တွင် အဝေးရှိ တောင်ကုန်းတစ်ခုမှ တိုက်လာသော လေပြေအေးတွင် သစ်ဆွေးနံ့သည် ဝေ့ကာဝိုက်ကာ ပါလာသည်။ ထိုနောက်

ရုတ်တရက်ချက်ချင်းပင် မြက်ခင်းပြင်ကြီးတစ်ခုလုံးကိုလည်းကောင်း၊ လယ်ကွင်းကြီးတစ်ခုလုံးကိုလည်းကောင်း၊ ညဉ့်အမှောင် ကမ္ဘာလားကြီးသည် လွှမ်းခြုံလိုက်သည်။ ညဉ့်လွှာရုံသည် အရိပ်မဲ့ကြီးကို ဖြန့်ကျက်အုပ်မိုးလိုက်သော ဝံပုလွေမကြီးနှင့်လည်း တူလေသည်။

အချိန်ကား ၁၉၃၀ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ၏ တစ်ညနေခင်းဖြစ်သည်။ မြက်ခင်းပြင်ကြီးမှ ဂရယ်မျချီရွာကလေးသို့ သွားရာ တူရူလမ်းဖုံဖုံကလေးတွင် မြင်းစီးသမားတစ်ဦးသည် ခရီးနှင့်လျက်ရှိသည်။ စမ်းချောင်းကလေးတစ်ခုသို့ ရောက်လျှင် မြင်းစီးသမားသည် ပန်းလျှံနွမ်းနယ်နေသော မြင်းကို ဇက်သတ်ကာ မြင်းပေါ်မှ ဆင်းလေသည်။ လမင်းသည် ချယ်ရီပင်အုပ်ပေါ်တွင် မေးတင်နေဆဲ ဖြစ်သည်။ လမင်းသည် မှောင်လျက်ရှိ၏။ အပ်ကျသံမျှပင် မကြားရအောင် ပတ်ဝန်းကျင်သည်လည်း ဆိတ်ငြိမ်ချက် ကောင်းလှလေသည်။ ထိုခဏတွင် စမ်းချောင်း၏ ဟိုမှာဘက်ကမ်းမှ ခွေးအူသံတစ်ချက်ကို စူးစူးရှရှ ကြားရသည်။ မီးရောင်တစ်ခုလည်း ဖျတ်ခနဲ လင်းလာသည်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။ မြင်းစီးသမားသည် လေအေးကို တစ်ချက်မျှ ရှူရှိုက်ကာ လက်အိတ်ကို ချွတ်ပြီးနောက် မြင်းကုန်းနှီးအောက်သို့ လက်ထိုး၍ စမ်းကြည့်သည်။ မြင်း၏ကျောရိုးတွင် ချွေးစို့ရွဲလျက် ပူနွေးသောအတွေ့ကို ခံစားရသည်။ ပြီးလျှင် မြင်းကုန်းနှီးပေါ်သို့ လွှားခနဲ ခုန်တက်ကာ စမ်းချောင်းကလေးကို ဖြတ်ကျော် စီးနင်းသွားလေသည်။ စမ်းချောင်းကလေးမှာ ရေတိမ်တိမ်သာ ရှိသည်။ ဆောင်းရာသီဖြစ်ငြားလည်း ရေခဲခြင်းအလျင်းမရှိ။ မြင်းသည် စမ်းချောင်းအောက်ခြေတွင်ရှိသည့် ကျောက်စရစ်ခဲကလေးများကို ခွာဖြင့် တစ်ချက်ပေါက်ကာ ရေငုံ့သောက်ရန် ဟန်ပြင်သည်။ သို့ရာတွင် မြင်းစီးသမားက ဇက်ကြိုးကို တင်းတင်းဆွဲကာ ဆင်ခြေလျော စမ်းချောင်းကမ်းပါးကို တက်ရန် အားယူလိုက်လေသည်။

ထိုခဏတွင် အသံဗလံများကို ကြားရပြန်သည်။ မြင်းစီးသမားသည် ဇက်ကြိုးကို တန့်ခနဲ ဆွဲလိုက်သည်။ မြင်းသည် နားရွက်ကိုစွင့်ကာ နားထောင်သည်။ လရောင်အောက်တွင် မြင်းကုန်းနှီးသည် တစ်ခါတစ်ရံ လျှပ်ပြက်သကဲ့သို့ ဝင်းလက်သွားသည်။ ထိုနောက် မြင်းစီးသမားသည် သူ၏ ကော့ဆက်ဦးထုပ်ကို နားရွက်ဖုံးအောင် ဆွဲချလိုက်ပြီးလျှင် မြင်းကို ဖြည်းဖြည်းချင်း ခရီးနှင့်ပြန်စေသည်။ လမင်းဖုံဖုံကလေးပေါ်သို့ ရောက်သည်တိုင် ဦးထုပ်ကိုကား မချွတ်တော့ပေ။

ဤသို့ဖြင့် ရွာလမ်းသို့ ချောချောမောမော ရောက်လာကာ ရွာထဲ

သို့ ဝင်ခဲ့သည်။ လမ်းတွင် မိန်းမတစ်ယောက်ကို တွေ့သည်နှင့် ‘ဒီမှာ ခင်ဗျာ၊ ယာကွတ် အော့စထရော့နော့ တစ်ယောက်များ ဘယ်နားမှာ နေပါသလဲ’ ဟု မေးသည်။

“ရှင်ပြောတာ ဟာကွတ်လူးကစ်နဲ့ တူတယ်”

“ဟုတ်ပါလိမ့်မယ်”

“ဟောဟိုနားက အုတ်ကြွပ်မိုးနဲ့ အိမ်ပဲ။ ပေါ့ပလာပင်ရဲ့ ဟိုဘက် ကပေါ့။ တွေ့တယ် မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ကဲ့။ ကျေးဇူးပါပဲ ခင်ဗျာ”

အုတ်ကြွပ်မိုးထားသည့် အိမ်တစ်ဆောင်ရှေ့တွင် မြင်းစီးသမားလည်း မြင်းပေါ်မှ ဆင်းကာ ‘ယာကွတ်လူးကစ်တစ်ယောက် ရှိလားဗျို့။ ခဏလေး ထွက်ခဲ့စမ်းပါဦး’ ဟု အော်၍ ခေါ်လေသည်။

အိမ်ထဲမှ အိမ်ရှင် ထွက်လာကာ စူးစမ်းသော မျက်လုံးများဖြင့် ဧည့်သည်ကို ကြည့်သည်။

‘ဘယ်သူလဲဗျ ကျုပ်ကို ခေါ်တာ’ အိမ်ရှင်၏မျက်နှာတွင် အပြုံး ရိပ်သန်းနေသည်။

“ကျွန်တော့်ကို မမှတ်မိတော့ဘူးလား ယာကွတ်။ ကျွန်တော် ခင်ဗျားဆီမှာ တစ်ညခိုချင်လို့ပါ။ ကျွန်တော့် မြင်းအတွက်လည်း နွေးထွေး မယ့်နေရာရှိကောင်းပါရဲ့”

“မဖြစ်ဘူးဗျို့။ ကျုပ်ဆီမှာ လက်မခံနိုင်ဘူး။ ခင်ဗျား ဘယ်ကလဲ။ ခရိုင်ကော်မတီရုံးကလား။ လယ်ယာမြေဌာနကလား။ နေစမ်းပါဦး။ ခင်ဗျား အသံကို ကျုပ်ကြားဖူးသလိုလိုပဲ။ ဘယ်တုန်းကပါလိမ့်”

ဧည့်သည်သည် တစ်ချက်မျှ ပြုံးကာ ဦးထုပ်ကို ချွတ်လိုက်သည်။ ပြီးလျှင်

‘ခင်ဗျား ပေါ်လော့ဆက်ကို မမှတ်မိတော့ဘူးလား’ ဟု မေးလိုက် သည်။

ယာကွတ်လူးကစ်သည် အလန့်တကြား ဖြစ်သွားပြီးနောက် မျက်နှာ ညှိုးသွားသည်။ ပြီးမှ ‘အို၊ ဗိုလ်ကြီးပါလား။ ဘယ်နှယ် ဒီကို ရောက်လာတာလဲ ခင်ဗျ။ ကဲ ကဲ ဗိုလ်ကြီး မြင်းကို ကျွန်တော့်ပေးစမ်းပါ။ မြင်းဇောင်း ရှိပါတယ် လေ။ အမယ်လေး ကဲ့သွားတာ ဘယ်နှစ်နှစ်ရှိပြီတောင် မသိပါဘူး’ ဟု လေသံဖြင့် ပြောလေသည်။

“စကားကျယ်ကျယ် မပြောနဲ့ဗျို့။ ဟုတ်သပေါ့ဗျာ။ ကဲ့သွားတာ

အတော်တောင် ကြာရော့ဟာ။ မြင်းကို လွှမ်းစရာ စောင်ရှိရဲ့နော်။ ဒါထက် အိမ်ထဲမှာ လူစိမ်းများ ရှိလေသလား”

ဧည့်သည်သည် အိမ်ရှင်၏ လက်သို့ မြင်းဇက်ကို အပ်လိုက်သည်။ မြင်းသည် လူသူစိမ်းလက်ကို ချက်ချင်းသိသည့်အလား ယာကွတ် ခေါ်ရာ သို့ ယက်ကန်ယက်ကန် ပါသွားသည်။ မြင်းဇောင်းတွင် အခြားမြင်းတစ်ကောင်၏အနံ့ကို ရသည့်အခါ ခွာတဆတ်ဆတ်ပေါက်ကာ နှာခေါင်းရှုံ့လျက် တရှူးရှူးမှုတ်ထုတ်နေပြန်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ကောက်ရိုးနံ့ရတော့မှ ငြိမ်သွားလေသည်။

‘ခဏနေပါစေဦး ဗိုလ်ကြီး။ ပြီးမှ ကုန်းနှီးကို ချလိုက်တော့မယ်’ ဟုပြောကာ ယာကွတ်သည် မြင်းကြီး၏ကျောကုန်းကို စမ်းကြည့်သည်။ ချွေးစိုစိုကို စမ်းမိသည်တွင် သူ့ဧည့်သည်သည် တစ်နေ့လုံး ခရီးပြင်းနှင်လာကြောင်း ရိပ်မိလေသည်။

“သူ့အဖို့ ပဲရှိရဲ့လား ယာကွတ်”

‘နည်းနည်း ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော် ကြည့်ပြီး ကျွေးပါမယ် ဗိုလ်ကြီး။ ရေလည်း တိုက်ပါဦးမယ်။ ကဲ လာလေ အိမ်ထဲ သွားကြရအောင်။ ခုနေခါ များဆိုတော့ ဘယ်လိုခေါ်ရမှန်းအောင် မသိတော့ပါဘူး ခင်ဗျာ’ ယာကွတ်၏လေသံသည် ပျော့ညံ့ညံ့ဖြစ်သည်။ တောင်းပန်သံလည်း ပါသည်။

‘နာမည်ပဲ ခေါ်ပါလေဗျာ။ မမေ့သေးဘူး မဟုတ်လား’ ပြောပြောဆိုဆိုပင် သူတို့သည် မြင်းဇောင်းမှ ထွက်ခဲ့ကြသည်။

“ဟုတ်ပါရဲ့ ခင်ဗျာ။ ဂျာမန်တွေ တိုက်ရတုန်းက တစ်လျှောက်လုံး အတူတူပါပဲ။ ပြီးတော့ နောက်တစ်ပွဲရှိသေးရဲ့။ ခင်ဗျားကို မမေ့ပါဘူး အလက်ဇင်းဒါးရယ်။ ကျွန်တော်တို့ နောက်ဆုံးခွဲခဲ့ကျတာ နိဗိုရော့ဆစ် ထင်ပါရဲ့။ အဲဒီကတည်းက ခင်ဗျားအကြောင်း မကြားရတော့ပါဘူး။ ကျွန်တော့်စိတ်ထင်တော့ ကော့ဆက်တွေနဲ့အတူ တူရကီဘက် ပါသွားပြီ ထင်တာ”

သူတို့သည် နွေထွေးသော မီးဖိုခန်းထဲသို့ ဝင်ကြသည်။ ဧည့်သည်သည် ဦးထုပ်ကို ချွတ်လိုက်သည်။ သူ့ခေါင်းထက်တွင် ဆံဖြူကြိုးကြွပေါက်နေပြီး သူ့မျက်လုံးအစုံပေါ်က မျက်ခုံးနက်ကျောကျောတစ်စုံသည် ဝံပုလွေမျက်ခုံးများနှင့် တူလေသည်။ ထိုမျက်ခုံးအစုံအောက်က သူငယ်အိမ်ပြာလဲ့လဲ့မျက်လုံးအစုံဖြင့် အခန်းတွင်းတစ်ထောင့်ကို စွေခနဲ ကြည့်လိုက်သည်တွင် ခုံတန်းလျားတစ်ခုပေါ်၌ ထိုင်နေသော မိန်းမသားနှစ်ယောက်ကို တွေ့ရ သဖြင့် ခေါင်းဆတ်၍ နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။ တစ်ယောက်မှာ အိမ်ရှင်မိန်းမ ဖြစ်၍

ကျန်တစ်ယောက်မှာ သူ့ချွေးမဖြစ်ဟန် တူပေသည်။

“နေကောင်းကြရဲ့နော်”

‘ဟုတ်ကဲ့’ ဟု အကြီးမိန်းမက ဖြေပြီးလျှင် သူ့ယောက်ျားရှိရာသို့ စူးစမ်းသော မျက်လုံးများဖြင့် ကြည့်နေလေသည်။ သူ့ပါးစပ်က မဖွင့်သော်လည်း မျက်လုံးကမူ ‘ရှင်ခေါ်လာတာ ဘယ်ကလဲ။ ကျွန်မတို့ ဘာများ ကျွေးရမွေးရမှာလဲ’ ဟု မေးနေဟန် တူလေသည်။

‘စားရအောင် တစ်ခုခုလုပ်ဟေ့’ ဟု ယာကွတ်လူးကစ်က အမိန့်ပေးလိုက်ပြီးလျှင် အခန်းတစ်ခုသို့ ထွက်လာကြသည်။

သူတို့သည် ဂေါ်ဖီထုပ်နှင့် ဝက်သားရောချက်ထားသည့် ဟင်းချိုကို သောက်ကြသည်။ စားရင်း ဧည့်သည်က ရာသီဥတုဆိုးရွားကြောင်း၊ သူနှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တို့အကြောင်းကို ပြောသည်။ သူ၏ မေးရိုးသည် ကြီးမားလွန်းရကား မလှုပ်ချင်လှုပ်ချင် ရွေ့နေသည်။ တဖြည်းဖြည်းဝါးကာ စားနေသည်မှာ နွားအိုကြီး ကောက်ရိုးခြောက်မြို့နေသည်နှင့် တူလှသည်။ စားပြီးလျှင် နေရာမှထကာ ဘုရားစင်ရှေ့၌ ခဏမျှ ဆုတောင်းပြီးနောက် ‘ကျေးဇူးပဲ ယာကွတ်။ ကဲ စကားစမြည် ပြောကြရအောင်ကွာ’ ဟု ဆိုလေသည်။

ယာကွတ်က မျက်ရိပ်ပြလိုက်လျှင် အိမ်ရှင်မနှင့် သူ့ချွေးမသည် စားပွဲကို ကပျာကသီ သိမ်းဆည်းရှင်းလင်းလေသည်။

(၂)

ရုံးခန်းတွင်းရှိ စားပွဲ၌ ပါတီခရိုင်ကော်မတီ၏ အတွင်းရေးမှူးသည် စာရွက်များကို ကိုင်ကာ ဖတ်နေသည်။ သူ့မျက်လုံးသည် မွဲဟန်တူသည်။ သူ့အမူအရာသည် လေးဆေးအိတွဲသည်။ စာရွက်စာတမ်းများကို မဖတ်မီ ဒါဗီးဒေါ့ကို တစ်ချက်စွေ၍ ကြည့်လိုက်သေးသည်။

အပြင်ဘက်တွင်လည်း လေရူးသည် ကြေးနန်းတိုင်က ကြေးနန်း

ကြိုးများအကြား လျှောက်ပြေးနေသဖြင့် လေချွန်သံ တစ်ဝီ မြည်နေသည်။
ဝင်းထရုံတွင် ချည်ထားသည့် မြင်းတစ်ကောင်၏ ကျောကုန်းပေါ်တွင် ငှက်
ငယ်တစ်ကောင်သည် ခုန်ဆွခုန်ဆွ လုပ်နေသည်။ လေသည် တစ်ချက်မျှ
အငြိမ်မနေဘဲ မွှေ့ရမ်းနေသည်။ ရွာကလေးကို မိုးတိမ်များက အုပ်ဆိုင်
ထားသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တိမ်တိုက်အကြားမှ ဝင်းလက်နေသော နေခြည်
တန်းများကို တွေ့ရသည်။ ထိုအခါ မိုးကောင်းကင်ကြီးတစ်ခုလုံးသည် နွေဦး၏
အဆင်တန်ဆာဖြစ်သည့် ပြာနန်းနန်းအရောင်ကို ဆောင်ပြန်သည်။ အဝေးတွင်
ကောက်ကွေ့စီးဆင်းနေသည့် ဒွန်မြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွန်၏ ဟိုဘက်တွင်
သစ်တောအုပ် ညှို့မှိုင်းမှိုင်းနှင့် တောင်ရိုးညိုညိုကိုလည်းကောင်း၊ ထိုနောက်
တွင်ကား မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းဆီတွင် ရေးရေးမျှ ထင်သော လေရဟတ်သဏ္ဌာန်
တစ်ခုကိုလည်းကောင်း မြင်ရလေသည်။

“ဒါဖြင့် ခင်ဗျား နေမကောင်းလို့ ရောစတော့မှာ သောင်တင်နေ
တယ်ပေါ့။ လွန်ခဲ့တဲ့ သုံးရက်လောက်က ခင်ဗျားတို့အထဲက ရှစ်ယောက်
ရောက်လာပြီး နှစ်သောင်းငါးထောင်အစု * ပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့အစည်းအဝေး
လုပ်ကြသေးတယ်။ စုပေါင်းလယ်ယာ ကိုယ်စားလှယ်များက လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့
ကြိုဆိုကြတယ်”

အတွင်းရေးမှူးသည် နှုတ်ခမ်းကို တစ်ချက်ကိုက်ကာ စဉ်းစားပြီး
နောက် ဆက်၍ ပြောသည်။

“အခြေအနေကတော့ အကျပ်အတည်းကာလပဲဗျ။ တစ်ခရိုင်လုံးမှ
၁၄.၈ ရာနှုန်းလောက်ပဲ စုပေါင်းလယ်ယာလုပ်ငန်း ပြီးသေးတယ်။ တချို့
ကုလတ်တွေဆီက လယ်ထွက်မကောင်းဘူး။ လိုတဲ့သီးနှံ မအပ်ဘူး။ လူအား
လိုတယ်။ လုပ်အား လိုတယ်။ အများကြီး လိုတယ်။ စုပေါင်းလယ်ယာတွေက
လိုတာက လေးဆယ့်သုံးယောက်။ အခုရတာက ကိုးယောက်ပဲ ရှိသေးတယ်”

ထို့နောက် အတွင်းရေးမှူးသည် ဒါဗီးဒေါ့ကို စူးစမ်းလိုဟန်တူသဖြင့်
အမေးအမြန်းရှိလာပြန်သည်။

“ဒါနဲ့ ရဲဘော်က မကွင်းနစ် ဟုတ်လား။ ကောင်းတယ်။ ပုတီ
လော့အလုပ်ရုံမှာ တော်တော်ကြာကြာ လုပ်ဖူးတယ်ပေါ့။ ဆေးလိပ်သောက်
ပါဦး။ ရော့လေ”

* မော်စကို၊ လီနင်ဂရက်၊ ကိနှင့်အခြားမြို့ကြီးများရှိ ပါတီများစုပေါင်းလယ်ယာ
စည်းရုံးရေးအတွက် စေလွှတ်လိုက်သော အလုပ်သမားနှစ်သောင်းငါးထောင်
ဖြစ်သည်။

‘ဟုတ်ကဲ့။ ကိုးနှစ်ကြာခဲ့တယ်’ ဒါမီးဒေါက် အတွင်းရေးမှူးပေးသည့် စီးကရက်ကိုယူရန် လက်ကို ဆန့်တန်းလိုက်သည်တွင် လက်ကောက်ဝတ် ဆေးမင်ကြောင်ကို မြင်ရသဖြင့် အတွင်းရေးမှူးက ပြီးလိုက်သည်။

“ခင်ဗျားတို့အရပ်က ဂုဏ်ယူစရာတစ်ခုပေပဲ။ ရေတပ်ထဲ ဝင်ဖူးတယ် ထင်ပါရဲ့”

“ဟုတ်ကဲ့”

“ကျောက်ဆူးမြင်လို့ မေးရတာပျို”

‘ဒီတုန်းက ငယ်ငယ်ပါ။ ငယ်လည်း ငယ်တယ်။ နုလည်း နုသေးတယ်။ ခုကျမှ ဖျက်လိုလည်း မရတော့ပါဘူးဗျာ’ ဒါမီးဒေါက်သည် ပြောပြောဆိုဆို အင်္ကျီလက်ကို ဆွဲကိုင်ဖုံးလိုက်သည်။ ‘ဒီအတွင်းရေးမှူး ဆိုတဲ့ လူက အရေးမဟုတ်တာ တယ်မြင်တတ်တာကိုး။ မျက်စိရှင်ပါဗျား။ ဒါပေမဲ့ မောင်မင်းကြီးသား လယ်ထွက်သီးနှံနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ တယ်ပြီးလျှင်ဟန် မတူဘူး’ ဟု စိတ်ထဲတွင် ပြောနေလေသည်။

အတွင်းရေးမှူးသည် စကားစ ခဏမျှ ရပ်ပြီးနောက် မပြုံးချင် ပြုံးချင် ပြုံးကာ ဆက်ပြန်သည်။ သို့ရာတွင် မှုန်ထိုင်းထိုင်း မျက်နှာပေးကိုကား ဖျောက်၍ ရဟန်မတူ။

“ကဲ ဒီနေ့ပဲ ခရီးထွက်ပေတော့။ ရဲဘော်ဟာ ခရိုင်ကော်မတီရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ပဲ။ စုပေါင်းလယ်ယာ ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် စည်းရုံးရေး ဆင်းရမယ်။ တိုင်းကော်မတီရဲ့ နောက်ဆုံးညွှန်ကြားချက် ဖတ်ပြီးပြီလား။ အားလုံးသိတယ်နော်။ ကဲ ဒါဖြင့် ဂရယ်မျချီရွာ ဆိုဗီယက်ရုံးကို သွားရမယ်။ နောက်မှ နားပေါ့ဗျာ။ ခုတော့ နားချိန်မရှိဘူး။ ရည်မှန်းချက်က ရာနှုန်းပြည့် စုပေါင်းလယ်ယာဖြစ်ရေးပဲ။ ဟိုမှာ အစုအဝေး ငယ်ငယ်လေးရှိလေရဲ့။ ကျွန်တော်တို့လုပ်ရမှာက ဧရာမစုပေါင်းလယ်ယာကြီး။ ကျွန်တော်တို့ဆီက ဝါဒဖြန့်ချိရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့ပြီးတာနဲ့ လွှတ်လိုက်မယ်။ ခုနေတော့ ခင်ဗျားပဲ သွားနှင့်ဦး။ အရေးကြီးတာက စုပေါင်းလယ်ယာမှာ ကုလတ် * တွေ မပါစေရဘူး။ ဆင်းရဲတဲ့လယ်သမားနဲ့ အလယ်အလတ် လယ်သမားတွေ ပါရမယ်။ နောက်တော့ မျိုးအတွက် ဘုံအသင်းတစ်ခုဖွဲ့။ ပျိုးကြံတော့လည်း စုပေါင်းပျိုးကြံ။ သတိဝီရိယလည်း ရှိစေပေါ့။ အလယ်အလတ်တန်းစား လယ်သမားတွေကိုတော့ လက်ဖျားနဲ့မှ မတို့နဲ့နော်။ ဂရယ်မျချီပါတီအုပ်စုမှာ ကွန်မြူနစ်သုံးယောက် ရှိတယ်။ ကျေးရွာဆိုဗီယက်ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌနဲ့ ပါတီအုပ်စု အတွင်းရေးမှူးတို့က လူကောင်း

* ချမ်းသာသော လယ်သမား၊ လယ်ပိုင်ရှင်ကြီး။

တွေပဲ”

အတွင်းရေးမှူးသည် နှုတ်ခမ်းကို ကိုက်နေပြန်သည်။ ထို့နောက် ‘ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အရောက်သွားရမယ်နော်။ နားလည်ရဲ့ မဟုတ်လား။ နိုင်ငံရေးမှာ နုသေးတော့ အမှားတွေလည်း လုပ်မိမှာပေါ့ဗျာ။ အဲ အခက်အခဲတွေ့ရင်တော့ ကျွန်တော်တို့ဆီ ပြေးလာခဲ့။ အေးဗျာ၊ ဟိုမှာ တယ်လီဖုန်းမရှိတာက ဆိုးလှတယ်။ နောက်တစ်ခုက အဲဒီက ပါတီအတွင်းရေးမှူးက အောင်လံနီ တံဆိပ်ရတဲ့လူဗျ။ ဒါလည်း သတိထားရမယ်။ နည်းနည်းတော့ ကြမ်းတယ်။ ဟုတ်လား’

အတွင်းရေးမှူးသည် သူ့လက်ဆွဲအိတ်ကို ဘုန်းခနဲ ပုတ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် ဒါဗီးဒေါ့နေရာမှ ထဟန်ပြင်သည်ကို တွေ့ရလျှင် ‘ခဏနေဦးဗျို့။ ပြောစရာ ကျန်သေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီကို နေ့တိုင်း မြင်းနဲ့ ဆက်သားလွှတ်ရမယ်။ ဟိုက လူငယ်လေးတွေ ဒါမှ ဖျတ်လတ်မယ်။ ကဲ ကျွန်တော်တို့ မန်နေဂျာ ဝင်တွေ့လိုက်ဦး။ ခင်ဗျားကို ခရိုင်ကော်မတီက မြင်းပေးအောင် ပြောလိုက်မယ်။ ရည်မှန်းချက်က ရာနှုန်းပြည့် စုပေါင်းလယ်ယာဖြစ်ရေးနော်။ ခင်ဗျားအလုပ်ကို ရာခိုင်နှုန်းအပေါ် ကြည့်ပြီး အကဲဖြတ်ရမှာဗျ။ ဆယ့်ရှစ်ရွာက ဆိုဗီယက်စုပေါင်းလယ်ယာကြီး ဖြစ်လာရမယ်။ ပုတီးလော့ စက်ရုံနီက လယ်ယာလုပ်ငန်းပေါ့လေ’

အတွင်းရေးမှူးသည် နောက်ဆုံးပြောသည့် သူ့စကားကို သူ့ဘာသာသူ နှစ်သက်ကာ ပြုံးလေသည်။

‘ခင်ဗျား ပြောတဲ့အထဲမှာ ကုလတ်တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သတိရှိဖို့ လိုတယ်လို့ ဆိုတယ်။ အဲဒါ ကျွန်တော် ဘယ်လိုနားလည်ရမှာလဲ’ ဒါဗီးဒေါ့က မေးသည်။

‘ကဲ ကဲ ကျွန်တော် ရှင်းပြဦးမယ်’ အတွင်းရေးမှူး၏ လေသံသည် မာရည်ကျောရည် ရှိသည်။ အထက်စီးသံဖြစ်သည်။

“လိုတဲ့ သီးထွက်ကို အပ်တဲ့ ကုလတ်လည်း ရှိတယ်။ ခေါင်းမာ တဲ့ ကုလတ်အတွက်ကတော့ လွယ်ပါတယ်။ ရာဇဝတ်မှု ကိုဥပဒေ ၁၀၇ ပေါ့ဗျာ။ အဲဒါ ကိစ္စအေးရော။ ဒါပေမဲ့ ပထမအမျိုးအစားမှာတော့ နည်းနည်း စဉ်းစားရလိမ့်မယ်။ ကဲ ခင်ဗျားဆိုရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ”

ဒါဗီးဒေါ့သည် တစ်အောင့်မျှ စဉ်းစားနေသည်။

“နောက်ထပ် အမိန့်ထုတ်မှာပေါ့ဗျ”

“အိုး၊ မဟုတ်သေးဘူးလေဗျာ။ အဲဒီလိုလုပ်လို့ မဖြစ်ဘူး ရဲဘော်၊

မဖြစ်ဘူး။ ဒီအတိုင်းဆိုရင် ကျွန်တော်တို့လုပ်ငန်းပျက်မှာပေါ့။ ဒီတော့ အလယ်အလတ် လယ်သမားက ဘယ်လိုပြောမလဲ။ ‘ဆိုဗီယက်အစိုးရ ဆိုတာ ဒါမျိုးပဲ။ လယ်သမားကို နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ညာနေတာပဲ’ လို့ ပြောမှာပဲ။ လယ်သမားတွေရဲ့ သဘာဝကို နားလည်အောင် ကြိုးစားရမယ်လို့ လီနင်က သင်ကြားခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ ရဲဘော်ရဲ့ နောက်ထပ် အမိန့်နဲ့ဆိုရင် ခက်တာပဲ။ ခင်ဗျားက တယ်ကလေးဆန်တာကိုး”

‘ကလေးဆန်တယ်’ ဒါမီးဒေါ်၏ မျက်နှာသည် မည်းပုပ်စ ပြုလာ သည်။ ‘ဒါဖြင့် စတာလင်က အမှားလုပ်ခဲ့တယ်လို့ ခင်ဗျား ဆိုချင်သလား’

“အို စတာလင်နဲ့ ဒါနဲ့ ဘာဆိုင်သလဲဗျ”

“မတ်ဝါဒသမားတွေရဲ့ ညီလာခံမှာ သူပြောတဲ့ မိန့်ခွန်းတစ်ခု ကျွန်တော် ဖတ်ရဖူးတယ်”

“ဘာတဲ့ဗျာ။ လယ်ယာ၊ လယ်၊ ယာ၊ လယ်”

“လယ်ယာ ပြဿနာပါဗျာ”

“အဲ အဲ ဟုတ်ပြီ။ ဟုတ်ပြီ”

“ဆိုစမ်းပါဦး”

“နေဦးဗျာ။ အဲဒီမိန့်ခွန်းပါတဲ့ ပရာဗဒါသတင်းစာတစ်စောင် တောင်း လိုက်စမ်းပါဦး”

ဖိုင်တွဲများဖြင့် အလုပ်ရှုပ်နေသော စာရေးတစ်ယောက်က ပရာဗဒါ သတင်းစာတစ်စောင် ယူလာသည်။ ဒါမီးဒေါ်သည် တစ်ရွက်ချင်း လှန်ကာ ရှာသည်။

အတွင်းရေးမှူးသည် ပြုံးရယ်ကာ သူ့မျက်နှာကို စေ့စေ့ကြည့်နေ သည်။

“အဲ ရဲဘော်ကြီး စတာလင်က ဘာပြောသလဲ။ ဒီမှာဗျ၊ ဒီမှာ၊ ဘာတဲ့၊ အင်း။ သူက ‘ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့် ကန့်သတ်ချက်များကို စဉ်းစား နေဆဲအခါတွင် ကုလတ်များ၏ လယ်မြေများကို သိမ်းယူရန် ခွင့်မပြုနိုင်သေး။’ ပြီးတော့ သူက ဆက်ပြောသေးတယ်။ ‘သို့သော် ယခုအခါတွင်ကား ကုလတ်များကို ထိုးစစ်ဆင်နိုင်ပြီ။ သူတို့ကို လူတန်းစားတစ်ရပ် အနေဖြင့် ရပ်တည်ခွင့်မရအောင် ချေမှုန်းရမည်’ လူတန်းစားတစ်ရပ်အနေနဲ့တဲ့ဗျ။ နားလည်ရဲ့လား။ ကဲ ဒါဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ဘာကြောင့် နောက်ထပ် အမိန့် မပေးနိုင်ရမှာလဲ။ ဘာကြောင့် သူတို့ကို ကြမ်းပိုးလေး သန်းလေးများ ချေပစ် သလို ချေပစ်နိုင်ရမှာလဲ”

အတွင်းရေးမှူး၏ မျက်နှာတွင် အပြုံးရိပ်တို့ လွင့်စဉ်ကုန်ပြီးလျှင် တင်းမာလာသည်။

“ကုလတ်တွေရဲ့ ပိုင်ဆိုင်မှုအဝဝကို သိမ်းရမှာက စုပေါင်းလယ်ယာ မှာ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ကြတဲ့ ဆင်းရဲတဲ့လယ်သမားနဲ့ အလယ်အလတ် လယ် သမားရဲ့ ကိစ္စဗျ။ အဲဒီလိုဆိုတယ် မဟုတ်လား။ ဆက်ဖတ်စမ်းပါဦး”

“ဟင်း”

‘ခင်ဗျား ‘ဟင်း’ အသာထားစမ်းပါ’ သည်အကြိမ်တွင် အတွင်းရေး မှူး၏အသံသည် တုန်ဟည်းလာသည်။ ‘ခင်ဗျားက ဘာလုပ်ချင်တာလဲ။ ကုလတ်တွေကို ဥပဒေအရ အရေးယူချင်တာလား။ ခု ခင်ဗျားသွားမယ့် အရပ်မှာ စုပေါင်းလယ်ယာဖြစ်တာ ဆယ့်လေးရာခိုင်နှုန်း ရှိသေးတယ်။ ခုမှ လူလတ်တန်းစား လယ်သမားတွေက စုပေါင်းလယ်ယာကို ဝင်မယ် စိတ်ကူးနေတုန်း ရှိသေးတယ်။ ဒီနှုန်းနဲ့သာ သွားမယ်ဆိုရင် ခင်ဗျား ခေါင်းကွဲ မှာပဲ။ ဒေသအခြေအနေမသိဘဲ စည်းရုံးရေးလုပ်ကြမယ့် လူစားမျိုးသာ ကျုပ်တို့ရတာချည်းပဲ။ ခင်ဗျား သဘောထားမျိုးနဲ့သာဆိုရင် အချိန်မရွေး ဒုက္ခရောက်နိုင်တယ်’

“ကျွန်တော် ဒါတွေ မသိဘူး”

“ကိစ္စမရှိပါဘူးလေ။ မစိုးရိမ်ပါနဲ့။ တိုင်းကော်မတီက ညွှန်ကြားပါ လိမ့်မယ်။ ကုလတ်တွေကို ဆော်ပေတော့ တီးပေတော့ဆိုရင်သာ လက်နှေး မနေနဲ့။ လုပ်စရာရှိတာသာ ဆက်လုပ်။ ခင်ဗျားမှာ စစ်တပ်ရှိမယ်။ ပြီးတော့ လည်း နိုင်ငံတော်စက်ယန္တရားတစ်ခုလုံး ခင်ဗျားဘက်က ရှိနေမှာပဲ။ ခုနေ တော့ သီးနှံမပေးတဲ့ ကုလတ်တွေကို ပုဒ်မ ၁၀၇ အရ ပြည်သူ့ခုံရုံးမှာ တရားစွဲရုံပဲ ရှိသေးတယ်”

“နေစမ်းပါဦး၊ ခင်ဗျားပြောတဲ့စကားက ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲ။ အခု ကုလတ်တွေဆီက လယ်မြေသိမ်းတာကို လယ်မဲ့ယာမဲ့ လယ်ယာအလုပ် သမားတွေက ကန့်ကွက်နေသလား။ ဆင်းရဲတဲ့လယ်သမားနဲ့ အလတ်တန်း စား လယ်ပိုင်ရှင်ကလေးတွေက ကန့်ကွက်နေသလား။ သူတို့က လယ်ပိုင် ရှင်ကြီးတွေကို ထောက်ခံနေတယ်ပေါ့”

အတွင်းရေးမှူးသည် လက်ဆွဲအိတ်ကို ပိတ်လိုက်ပြီးနောက် ပြန်၍ ပြောလေသည်။

“ဒီမှာ ခင်ဗျား ကြိုက်သလို ယူနိုင်တယ်။ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် ပြောတဲ့စကားကို ခင်ဗျား ကြိုက်သလို အဓိပ္ပာယ်ကောက်နိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့

ခရိုင်တစ်ခုကို ခေါင်းဆောင်စည်းရုံးတဲ့ ခရိုင်ကော်မတီမှာ တာဝန်အများကြီး ရှိတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ဆိုရင် ပိုပြီး တာဝန်ကြီးသေးတယ်။ ပြီးတော့ အခု ခင်ဗျားကို လွှတ်လိုက်တဲ့နေရာမယ် ကျွန်တော်တို့ ချမှတ်ထားတဲ့ လမ်းစဉ်အတိုင်း လုပ်ဖို့ပဲ ရှိတယ်။ ခင်ဗျားဘာသာထွင်ပြီး ဘာတစ်ခုမှ မလုပ်နိုင်ဘူး။ ဒါကို သိထားဖို့ လိုတယ်။ ကဲ ကျွန်တော့်မှာ လုပ်စရာတွေ ရှိသေးတယ်။ ဒါပဲ”

ပြောပြောဆိုဆို အတွင်းရေးမှူးက စားပွဲမှထကာ သွားရန်ဟန်ပြင် သည်။

ဒါမီးဒေါ်၏မျက်နှာမှာ နီရဲလာသည်။ သို့ရာတွင် ကိုယ်ရှိန်သတ်ကာ ‘ဒီမှာ ရဲဘော်။ ကျွန်တော် ပါတီကချမှတ်တဲ့ လမ်းစဉ်အတိုင်း လုပ်ပါမယ်။ ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျားတစ်ယောက်ကိုတော့ ပြောချင်တယ် ရဲဘော်။ ကျွန်တော်ဟာ အလုပ်သမားပဲ။ တဲ့တိုးပဲ ပြောတတ်တယ်။ ခင်ဗျား လမ်းစဉ်ကတော့ မှား တယ်။ နိုင်ငံရေးအရ လမ်းစဉ်မှားကြီးပဲ။ ဒါဟာ ဖုံးလို့မရတဲ့အချက်၊ ငြင်းလို့မရတဲ့အချက်ပဲ’ ဟု ပြောချလိုက်သည်။

“ကျွန်တော့်တာဝန်နဲ့ ကျွန်တော် ရှိပစေပေပါဗျာ။ ခင်ဗျားပြောတဲ့ အလုပ်သမားထုံးစံအတိုင်း တဲ့တိုးပြောတယ်ဆိုတာကတော့ ခေတ်နောက်ကျ နေပါပြီ”

ထိုအချိန်တွင် တယ်လီဖုန်းခေါင်းလောင်း မြည်သံကြားရသည်။ အတွင်းရေးမှူးသည် တယ်လီဖုန်းကို ကောက်ကိုင်လိုက်သည်။ ဒါမီးဒေါ် သည် မန်နေဂျာထံသို့ ထွက်သွားလေသည်။

‘ဒီအတွင်းရေးမှူးဆိုတဲ့ အကောင်ဟာ ညာဘက်ခြေထောက်ကိုက ဆာတာတာနဲ့၊ ထော့နဲ့ထော့နဲ့ ဖြစ်နေတယ်။ လယ်သမားတွေနဲ့တွေ့ရင် စတာလင်ရဲ့မိန်းခွန်းတစ်ခုလုံး ဖတ်ပြလိုက်မယ်။ အို ငါ့လမ်းစဉ်က အမှန် ချည်းပဲ။ ငါ မမှားဘူး။ ဒီလိုလုပ်လို့ ဘယ်ရမလဲ။ လယ်ပိုင်ရှင်ကြီးတွေကို သက်ညှာလို့ မဖြစ်ဘူး။ အသက်ရှူပေါက်ပေးသလို ဖြစ်မှာပေါ့။ တိုင်း ကော်မတီက ငါ့ကို ဘယ်လိုပြောလိုက်သလဲ။ ခင်ဗျား ထက်ထက်မြက်မြက် ရှိတယ်တဲ့။ လယ်ပိုင်ရှင်ကြီးတွေက လိုတဲ့ သီးနှံမပေးဘူး။ ဒီတော့ သူတို့ ကို ထိန်းကျောင်းဖို့က တစ်ကိစ္စ။ သူတို့ကို ကျူပင်ခတ် ကျူငှတ်မှ မကျန်စေရ အောင် လုပ်ဖို့က တစ်ကိစ္စ။ ဒါဖြင့် လူထုကို ဘာကြောင့် ခေါင်းဆောင်မှု ပေးနေရသေးသလဲ’ ဒါမီးဒေါ်သည် အတွင်းရေးမှူးရုံးခန်းမှ ထွက်လာခဲ့ပြီး နောက်၊ ဤသို့ တစ်ကိုယ်တည်း တွေးလာခဲ့သည်။ အတွင်းရေးမှူးကို စိတ်ထဲက ချေပစ်နေသည်။ သို့ရာတွင် ခါတိုင်းကဲ့သို့ပင် နောက်မှသာ ခေါင်းအေးအေး

ထား၍ စဉ်းစားဉာဏ်၊ စိတ်ကူးဉာဏ်တို့ သူ့တွင် ပေါ်လာတတ်သည်။ ခရိုင် ကော်မတီရုံးခန်းတွင်ကား ခေါင်းထဲ ပထမဆုံးဝင်လာသည်ကို စွတ်၍ ပြောချ လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဟုတ်ပါကွာ။ ကြာကြာပြောရရင် ချောင်ပိတ်မိနေ မှာပဲဟုလည်း တစ်ယောက်တည်း တွေးမိသေးသည်။ ဤသို့ အတွေးလွန်လာ သဖြင့် ဈေးကွက်သို့ရောက်လျှင် နွားချေးပုံကို တက်၍ နင်းမိသည်။ သူ့ဘေးက ဖြတ်လျှောက်သော မိန်းမကြီးတစ်ယောက်က သူ့ကို ကြည့်၍ ပြီးသွားလေသည်။

ထို့နောက် ဒါဗီးဒေါ့သည် ခရီးဆောင်သေတ္တာလေးယူရန် ‘ကော့ ဆက်ဂေဟာ’ သို့ လာခဲ့သည်။ သူ့အဝတ်သေတ္တာတွင် အောက်ခံနှစ်ထည်၊ ခြေအိတ်များ၊ ဝတ်စုံတစ်ထည်သာ ပါသည်။ ကျန်သည့်ပစ္စည်းတို့မှာ ဝက်အူ လှည့်၊ လွှ၊ ညှပ် စသော လက်နက်ကိရိယာတို့သာ ဖြစ်သည်။

‘အိုး ဒါတွေ အသုံးဝင်လာဦးမှာပဲ။ ထရက်တာပြင်ဖို့၊ လိုတဲ့အခါ လိုမယ် မဟုတ်လား။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအရပ်မှာ ထရက်တာတစ်စင်းမှ မရှိဘူး။ အမယ်လေး ငါ့နယ်နော် နယ်လှည့်ကိုယ်စားလှယ်ကြီး ကျနေတာပဲ။ ကိစ္စ မရှိဘူးလေ၊ ဟိုကျတော့ ပန်းပဲဆရာတစ်ယောက်ယောက် တွေ့ရင် လက် ဆောင်ပေးလိုက်တာပေါ့’ ဟု စိတ်ကူးလာသည်။

သူ့သေတ္တာကို မြင်းဆွဲသည့်စွပ်ဖားပေါ်၌ တင်လိုက်သည်။ ခရိုင် ကော်မတီရုံးက မြင်းများသည် အစာရေစာ ကောင်းကောင်းစားရသဖြင့် ဝမ်း နေကြသည်။ ရွာပြင်ရောက်လျှင်ကား ရိုးတွင်းချဉ်ဆီထိ ခိုက်ခိုက်တုန်အောင် ချမ်းလာသည်။ ခေါင်းတွင် ဆောင်းထားသည့် ဦးထုပ်အနားပတ်ကို အောက်သို့ ဆွဲချလိုက်သည်။ သို့ရာတွင် လေအေးသည် ကော်လာကြားက ဝင်သည်။ သူ့ခြေထောက်များမှာ မလုံမလဲ ဖိနပ်ကြောင့် ပို၍ အေးလာလေသည်။

ဂရယ်မျချီရွာသို့ သွားသည့်ခရီးမှာ တောင်ကုန်း တောင်စောင်း လမ်းအတိုင်း နှစ်ဆယ့်နှစ်ကီလိုမီတာ ဝေးသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံး ဆီးနှင်းအတိသာ ဖုံးလွှမ်းနေသည်။ မြက်ပင်၊ ပေါင်းပင်တို့သည် အညွန့် အခက်တို့တွင် နှင်းသီးလျက် ငိုက်ကျနေကြသည်။ လေကြောကျသည့် တောင်စောင်းတို့၌သာ နှင်းလွတ်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ဒါဗီးဒေါ့သည် လမ်းလျှောက်ရာမှ နွေးထွေးသွားရန် ဒုန်းပြေးသည်။ တစ်ခဏမျှ ပြေးပြီးနောက် စွပ်ဖားပေါ်သို့ တက်၍ လိုက်ပါသွားသည်။

သူတို့သည် ဂရယ်မျချီရွာသို့ ညနေခင်းတွင် ရောက်ကြသည်။ ကျေးရွာဆိုဗီယက်ရုံးရှေ့၌ မြင်းဆွဲသည့် စွပ်ဖားနှစ်စီး ရပ်နေသည်။ ကော့ ဆက်ခနစ်ယောက်ခန့်သည် ဆေးလိပ်သောက်ရင်း စကားစမြည်ပြောနေ

ကြသည်။

“နေကောင်းကြရဲ့လား ရဲဘော်တို့။ မြင်းဇောင်း ဘယ်မှာလဲဗျ”

‘ကောင်းပါရဲ့ ခင်ဗျာ။ ဟောဟိုဘက်မှာ မြင်းဇောင်းရှိလေရဲ့။ သက်ငယ်မိုးနဲ့ တဲလေးပဲဗျ’ အသက်ကြီးကြီးတစ်ယောက်က ဒါဗီးဒေါ့ကို ပြန်၍ နှုတ်ဆက်သည်။

‘မောင်းဟေ့’ ဒါဗီးဒေါ့က အမောင်းခိုင်းလျှင် စွပ်ဖားသည် မြင်းဇောင်းရှိရာသို့ ဦးတည်သွားလေသည်။

ဒါဗီးဒေါ့သည် ကော့ဆက်များနှင့် ရယ်စရာ၊ မောစရာပြောကာ ဆိုဗီယက်ရုံးသို့ လာခဲ့သည်။

“ကဲ အထဲသာ ဝင်သွားပေတော့။ ဥက္ကဋ္ဌလည်း ရှိတယ်။ အတွင်းရေးမှူးလည်း တွေ့ရလိမ့်မယ်”

ကော့ဆက် မြင်းစီးသူရဲတို့လည်း သူ့နောက်ကဝင်၍ လိုက်လာသည်။ ဒါဗီးဒေါ့သည် သူတို့အား အဝင်ဝတွင် စီးကရက်များ ဝေငှခဲ့သည်။ တစ်ဖန် မြင်းလှည်းမောင်းသမားကိုလည်း ကူညီ၍ မြင်းကို ဖြုတ်ပေးခဲ့သည်။ ကော့ဆက်တို့ စိတ်ထဲ၌ ယခုရောက်လာသော ခရိုင်ကော်မတီရုံးမှ ရဲဘော်သည် အခြားရဲဘော်များနှင့်မတူ၊ ဖော်ရွေသည်ဟု ထင်မိသည်။ အခြားရဲဘော်များသည် စွပ်ဖားပေါ်က ဆင်းကာ ဘယ်သူ့ကိုမျှ အရေးမလုပ်ဘဲ ရုံးထဲသို့ တန်း၍ ဝင်သွားတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒါဗီးဒေါ့၏ အမူအရာသည် သူတို့အဖို့ ထူးဆန်းနေလေသည်။ မအောင့်နိုင်သော အဘိုးကြီးတစ်ယောက်က

‘မြင်းတွေကို မြင်းလှည်းမောင်းသမားက အရေးစိုက်လိမ့်မပေါ့ ဗျာ။ ဒါရုံးထိုင်အလုပ်သမားကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး’ ဟု ဆိုသည်။

အခြားတစ်ယောက်က

‘ခင်ဗျားကတော့ လူထူးလူဆန်းပဲဗျို့’ ဟု ဆိုသည်။

ဒါဗီးဒေါ့သည် သူတို့ကိုပြန်၍ မဖြေနိုင်အားပေ။

‘ဟေး ဒီရဲဘော်က ပန်းပဲသမားနဲ့ တူသဟေ့’ ဟု ဒါဗီးဒေါ့လက်များကို ကြည့်ကာ နှုတ်ခမ်းမွေးရေးရေးနှင့် ကော့ဆက်တစ်ယောက်က ထင်ကြေးပေးပြန်သည်။

‘မက္ကင်းနစ်ပါဗျာ’ သည်အကြိမ်တွင် ဒါဗီးဒေါ့က အမှန်ကို ပြောပြလိုက်သည်။ ‘နေစမ်းပါဦး၊ ခင်ဗျားတို့ ဘာလို့ ဆိုဗီယက်ရုံးကို လာကြတာလဲ’

“ကျွန်တော်တို့လည်း သိချင်လို့ပေါ့ဗျ။ ခင်ဗျားလာတာ ဘာများ ထူးသလဲလို့ပေါ့။ ဒီတစ်ခါလည်း သီးနှံသိမ်းဆည်းရေးပဲလားဗျာ”

“စုပေါင်းလယ်ယာကိစ္စပါပဲ”

အဘိုးကြီးသည် လေးလေးငင်ငင် လေချွန်ကာ ထွက်သွားသည်။
သူတို့သဘောကျကြဟန် မတူ။

အခန်းကလေးသည် ကျဉ်းမြောင်းသည်။ မျက်နှာကြက်ကလည်း နိမ့်သည်။ သားရေနံ၊ မီးခိုးနံ့တို့ကြောင့် အောက်စော်နံ့နေသည်။ ဒါမီးဒေါ်သည် စားပွဲတစ်ခုရှေ့၌ ရပ်လိုက်သည်။ ထိုစားပွဲ၌ ထိုင်နေသူသည် မီးအိမ်က မီးစာကို အနည်းငယ်မြင့်နေသည်။ ပခုံးကားကား အရပ်အမောင်းကောင်းကောင်း ဖြစ်သည်။ သူ၏ ကာကီအင်္ကျီတွင် အောင်လံနီ မော်ကွန်းတံဆိပ်တစ်ခု တွေ့ရသည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကား ဂရယ်မျချီ ဆိုဗီယက်၏ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်ဟန်တူသည်ဟု ဒါမီးဒေါ် ထင်သည်။

“ကျွန်တော်ကတော့ ခရိုင်ကော်မတီက ကိုယ်စားလှယ်ပဲ ခင်ဗျ။ ရဲဘော်က ပါတီအတွင်းရေးမှူးနဲ့ တူတယ်”

“ဟုတ်ကဲ့။ အုပ်စုအတွင်းရေးမှူး နာဂူနော့ပါပဲ။ ထိုင်လေဗျာ။ ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာဥက္ကဋ္ဌကြီးလည်း ခုပဲ ရောက်ပါလိမ့်မယ်”

အတွင်းရေးမှူးသည် ကိုယ်ကာယထွားကြိုင်းသူ ဖြစ်သည်။ ရင်အုပ်ကျယ်သည်။ မြင်းတပ်သားလည်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးဟန် တူသည်။ အကြောင်းမှာ သူ့ခြေတန်ရှည်ကြီးသည် ခွင်နေသောကြောင့် ဖြစ်၏။ သူ၏မျက်လုံးအစုံသည် အဝါရောင်သန်းနေသည်။ သူငယ်အိမ်တစ်စုံသည်ကား ကတ္တရာစေးရောင် ဖြစ်၏။ ထိုမျက်လုံးနှစ်ခုအပေါ်က မျက်ခုံးကားကားတစ်စုံသည် အလယ်တွင် ဆက်နေသည်။ ခုံညားသည့် ယောက်ျားတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ ရှိသော်လည်း နှာယောင်က မိုးမောက်နေသဖြင့် အရပ်ဆိုးလှသည်ဟု ဒါမီးဒေါ်က ထင်မိလေသည်။

ထိုခဏတွင် အလုံးအထည်ကောင်းကောင်း ကော့ဆက်မြင်းသည် တော်ဝတ်စုံ ဝတ်ထားသည့် လူတစ်ယောက် အခန်းထဲသို့ ဝင်လာသည်။

“လာပါပြီဗျား။ ကျွန်တော်တို့ဥက္ကဋ္ဌ အန်ဒရေး ရတ်ဇေမျော့နော့ပါပဲ”

ဥက္ကဋ္ဌကြီးသည် ကော့ကွေးနေသော နှုတ်ခမ်းမွေးကြီးကို ပို၍ ကား

သွားအောင် ပြုံးလိုက်ပြီးလျှင် ဒါဗီးဒေါ့ကို နှုတ်ဆက်ရန် လက်ကမ်းပေးသည်။

‘ရဲဘော်က ဘယ်သူလဲဗျ။ ဪ ခရိုင်ကော်မတီရဲ့ ကိုယ်စားလှယ် ကိုး။ သူ့မှာ စာပါရဲ့လား။ ဖတ်ကြည့်ပြီးပြီလား မာကာ။ စုပေါင်းလယ်ယာ ကိစ္စနဲ့ လာတယ် မှတ်တယ်’ ဒါဗီးဒေါ့ကို မလှုပ်တလှုပ် ကြည့်သည်။ သူ၏ မျက်လုံးပြာပြာတစ်စုံသည်လည်း တဖျတ်ဖျတ် ခတ်နေသည်။

ဒါဗီးဒေါ့သည် စားပွဲတွင် ထိုင်ကာ လယ်ယာပြဿနာအစုံကို ပြောပြ သည်။ နောက်တစ်နေ့တွင် အစည်းအဝေးတစ်ခု ခေါ်ရန်လည်း တင်ပြသည်။ ဆင်းရဲသည့် လယ်သမားများနှင့် တက်ကြွသော ပါတီလုပ်သားများ တက်ရောက် ရမည် ဖြစ်သည်။

အတွင်းရေးမှူး နာဂူနေ့က ဂရယ်မျူချီအခြေအနေကို ရှင်းပြသည်။ ဤသို့ ရှင်းပြရာတွင် လယ်ယာလုပ်သားအသင်း အကြောင်းကိုလည်း ပြောပြ သည်။

ရတ်ဇမျောနေ့သည် အတွင်းရေးမှူးပြောနေစဉ် တစ်လုံးစ နှစ်လုံးစ ဝင်၍ ထောက်သည်။ သူ့လက်ကမူ မျက်ခုံးထိပ်၌ တင်ထားရာက မချတော့ပေ။

“ကျွန်တော်တို့မှာ လယ်ယာလုပ်သားအသင်းဆိုတာ ရှိနေပြီ။ ဒါပေမဲ့ ရဲဘော်ကြီးသိထားဖို့က ဒီအသင်းဟာ အလကားပဲဗျ။ ရယ်စရာကြီးပဲ။ စုပေါင်း လယ်ယာလုပ်မယ်ဆိုတော့ ပိုပြီး လူရယ်စရာ ကောင်းသေးတယ်။ ကျွန်တော် တို့ရွာမှာ စာရင်းကောက်လိုက်တော့ ဆင်းရဲတဲ့ လယ်သမားအိမ်ထောင် ဆယ့်ရှစ်ခုရှိတယ်။ အဲဒီ ဆယ့်ရှစ်အိမ်ထောင် စုပေါင်းလိုက်မှ မြင်းက လေးစီး၊ နွားက တစ်ကောင်။ ဒါပေမဲ့ ကျုပ်တို့အသင်းက ကျွေးမွေးရမယ့် ပါးစပ်ပေါက် ပေါင်းက တစ်ရာခုနစ်ပေါက်ဗျ။ ကဲ ဘယ်မှာ မျှမလဲဗျ။ သူတို့မှာ နှစ်ရှည်စီမံ ကိန်းနဲ့ ထွန်ယက်ဖို့ ထရက်တာတို့၊ ထွန်စက်တို့ အကြွေးဝယ်နိုင်တယ် ထား ပါဦး။ အဲဒီအကြွေးကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမှ ပေးနိုင်မယ်။ သူတို့မှာ ထရက်တာ အပိုင်ရှိရင်တော့ ဟုတ်တာပေါ့ဗျ။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်သူက သူတို့ကို ပေးမှာလဲ။ နွားလေးတစ်ရှဉ်းလောက်နဲ့တော့လည်း ဘယ်လိုလုပ်ပြီး နေ့ချင်းညချင်း ချမ်းသာလာမှာလဲဗျ။ ပြီးတော့ သူတို့သဘောထားကလည်း မမှန်ဘူး။ သူများ နို့သက်ခံချင်တာ များနေတာပဲဗျ။ စိုက်ဖို့၊ ပျိုးဖို့တော့ စိတ်မကူးဘူး။ လက်ဝါးဖြန့်ပြီးသာ တောင်းဖို့ တတ်တယ်။ ပိုက်ဆံတော့ ပေးသမျှ ယူတာပဲ။ ပြန်ပေးဖို့ ပြန်ဆပ်ဖို့ကျတော့ လက်နှေးတယ်။ အဲ ကျုပ်စကား ရဲဘော် မြဲမြဲ မှတ်ထား။ ဒီအသင်းဟာ မုဆိုးမခေါင်းဆောင်တဲ့ အသင်းမျိုးလို ယနေ့ နက်ဖြန် ပျက်မှာပဲ။ ဘယ်သူ မဆို စုပေါင်းလယ်ယာမှာ ပါဝင်နိုင်တယ်လို့ ဆိုထားတယ်။

အဲဒါကတော့ အင်မတန် ခံ့ညားတဲ့စကားပါပဲ။ သို့ပေမယ့် ကော့ဆက်တွေက ခေါင်းမာတဲ့ အမျိုးလားဗျ။ အဲ သူတို့အကျင့်တွေ ဖျောက်အောင် ရဲဘော် လုပ်ရလိမ့်မယ်”

‘ခင်ဗျားတို့နှစ်ယောက်စလုံး အဲဒီအသင်းဝင် ဟုတ်ရဲ့လား’ ဒါမီးဒေါက် အတွင်းရေးမှူးနှင့် ဥက္ကဋ္ဌတို့ကို တစ်လှည့်စီ ကြည့်ကာ မေးသည်။

‘မဝင်ဘူး’ နာဂူနော့က ဖြေသည်။

“၁၉၂၀ ခုနှစ်က ကွန်မြန်းတစ်ခုကို ဝင်ခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီ ကွန်မြန်းဟာလည်း အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာကွဲပြီး ပျက်သွားတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းမှန်သမျှ အားလုံးကို စွန့်လွှတ်ပြီး ဝင်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဟန်ပုံ မပေါ်တာနဲ့ ကျွန်တော်ပိုင် နွားတစ်ရှဉ်းကို ရွာနီးချုပ်စပ်က ကွန်မြန်းတစ်ခု ကို လှူလိုက်တယ်။ အဲဒီကွန်မြန်းဟာ ခုအထိ တည်တံ့နေသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်မှာတော့ ဘာပစ္စည်းမှ မရှိတော့ဘူး။ ရုတ်ဇမျောနော့က ကျွန်တော့်လို စံပြမလုပ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ သူက မုဆိုးဖိုဗျ။ သူ့မှာ မအေအိုကြီးတစ်ယောက် ရှိတယ်။ မအေတစ်ခု သားတစ်ခုပေါ့။ ဒီကိစ္စတွေဟာ တကယ်တော့ မလွယ်လှဘူး။ ကျွန်တော့်အထက်မှာ တတိယတစ်ယောက် ရှိသေးတယ်။ ခုတော့ ဒီမှာ မရှိတော့။ အဝေးရောက်နေတယ်။ သူ့ခမျာ လက်တစ်ဖက် စက်ကြိတ်ခံရလို့ ဖြတ်ပစ်လိုက် ရတယ်။ သူ့လိုလူကလည်း ဒီလို အသင်းမျိုးဝင်ဖို့ ခဲယဉ်းလှတယ်ဗျာ”

‘ဟုတ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အသင်းဟာ လမ်းလွဲ လိုက်နေတယ်။ အသင်းရဲ့ဥက္ကဋ္ဌ အာကတ်ရှုကာလိုဆက်ဆိုရင် အင်မတန်အပုပ်နဲ့လှိုင်တဲ့ မန်နေဂျာမျိုးပေါ့။ သူ့လို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးပြီး ဥက္ကဋ္ဌတင်တာ အံ့ဩစရာပဲ။ အဲဒီ အသင်းထဲ သူပါဖို့ကို မကောင်းဘူး’ ရုတ်ဇမျောနော့က အတွင်းရေးမှူး တင်ပြ ချက်ကို ထောက်ခံလေသည်။

‘ဘာကြောင့်လဲဗျ’ ဒါမီးဒေါက် ဆက်၍ မေးသည်။

ရုတ်ဇမျောနော့သည် ပြုံး၍ ကြည့်နေသည်။ ပြီးမှ အောက်ပါအတိုင်း ဆက်၍ ပြောလေသည်။

“ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူလုပ်တာတွေ နည်းလမ်းမကျလို့ဘဲ ဆိုပါတော့။ လူနေပုံထိုင်ပုံကလည်း မဟန်ဘူး။ သူ့လိုလူဟာ ကုန်သည် ဘဝနဲ့ပဲ တော်တယ်။ ဘာတစ်ခုလုပ်လုပ် မြတ်မှ စွန်းမှ အသာရမှ လုပ်ချင်တယ်။ အကျင့်မဖျောက်နိုင်ဘူးပေါ့ဗျာ။ သူက အဲဒီအသင်းကို ပျက်စီးအောင် စလုပ် တာပဲ။ တစ်ခါက နွားသိုးတစ်ကောင်ကို သူ ဝယ်လာတယ်။ ပြီးတော့ မော်တော် ဆိုင်ကယ်နဲ့ လဲပြီး စီးတယ်။ ကျွန်တော်တို့နဲ့ ဘာမှ မတိုင်ပင်ဘူး။ သူလုပ်ချင်

တာ လုပ်တာပဲ။ တစ်နေ့တော့သာ ကော့ဆက် ရွာကြီးတစ်ရွာက မော်တော် ဆိုင်ကယ်တစ်စီး စီးပြန်လာတာ တွေ့ရတာပဲ။ အဲဒီအကြောင်းကြားရတော့ ကျွန်တော်တို့ တော်တော်စိတ်ပျက်မိတယ်။ သူ ဝယ်လာတဲ့ မော်တော်ဆိုင် ကယ်ဆိုတာ ဘယ်သူမှ စီးတတ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြီးကို ဘာလုပ်ရမှန်းလဲ မသိဘူး။ ဒါနဲ့ ရွာတစ်ရွာကို ယူသွားကြရတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ သံရည်ကျိုရုံ ပို့ဖို့ကောင်းတာပဲ။ တကယ်တော့ သူတို့တင်ရမယ့် ဥက္ကဋ္ဌနေရာမှာ လူးကစ်အော့ စထရော့နော့ကို တင်ဖို့ ကောင်းတယ်။ သူမှ အကြံဉာဏ်ရှိတဲ့လူဗျ။ ဂျုံမျိုးစေ့ အသစ်ရအောင် ရှာတတ်တယ်။ ပြီးတော့ ဘယ်လိုအခက်အခဲဖြစ်စေ ကျော်လွန် အောင် ကြံနိုင် ဖန်နိုင်တယ်။ သူ့လယ်က အမြဲသီးထွက်ကောင်းတယ်။ ကျွဲနွား ဆိုရင်လည်း မျိုးကောင်းမွေးတတ်တယ်။ လယ်သမားပီသတာသမ္မ အစစ်ဗျ”

‘ဒါပေမဲ့ သူက နွားသိုးလိုပဲဗျ။ ထင်ရာစိုင်းတတ်တယ်။ အများနဲ့ စုပေါင်းမလုပ်ချင်ဘူး’ အတွင်းရေးမှူး နာဂူနော့က ခေါင်းရမ်းကာ ပြောသည်။

‘မဟုတ်ပါဘူးဗျာ၊ သူဟာ ခင်ဗျားတို့ ကျုပ်တို့လိုပါပဲ’ ရတ်ဇေမျော့ နော့သည် လူးကစ်ကို ယုံကြည်ဟန်တူလေသည်။

(၃)

ထိုညတွင် ယာကွတ်လူးကစ်သည် သူ၏တပ်မှူးဟောင်း ဗိုလ်ကြီး ပေါ်လော့ဆက်နှင့် စကားကောင်းနေလေသည်။ ယာကွတ်သည် ရွာထဲတွင် ကြံရည်ဖန်ရည်ရှိသူတစ်ယောက်အဖြစ် အထင်ကြီးခံရသည်။ သူသည် သတိ ကြီးစွာ ထားတတ်သူ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အရေးတော်ပုံတစ်ခုခု ကြုံလာ ပြီဆိုလျှင် လွတ်အောင် မရှောင်ဘဲ ဝင်၍ပါဖြစ်အောင် ပါသည်။ နောက်ဆုံး တွင် ထိုအရေးတော်ပုံ ဝဲဂယက်အတွင်း နစ်မြုပ်သွားတတ်သည်။ ထိုညတွင် ယာကွတ်လူးကစ်သည် အန္တရာယ်ထူပြောသည့် လမ်းမှားကို ရွေးမိလျက်သား

ဖြစ်နေလေသည်။

ညစာစားပြီးလျှင် ယာကွတ်သည် ဆေးတံကြီးကို ခဲကာ စကား စမြည်ပြောလေသည်။ လွန်လေပြီးသောအခါက အဖြစ်အပျက်များ၊ သူ ခံစားခဲ့ရ ပုံများကို နားထောင်သူရှိသည့်အခါ အန်၍ ထုတ်လေသည်။

“အထူးအထွေဆိုလို့ ဘာပြောစရာရှိသလဲ အလက်ဇင်ဒါးရယ်။ ကျုပ်တို့ဘဝမှာ ပျော်စရာ ရှင်စရာဆိုလို့ တစ်ကွက်မှ မရှိပါဘူး။ ကော့ဆက် တွေဟာ လယ်ယာအနည်းအကျဉ်း လုပ်လာကြတယ်။ နည်းနည်းချောင် လည်လာကြတယ် ဆိုရမှာပေါ့။ ၁၉၂၆ နဲ့ ၁၉၂၇ တို့မှာတော့ အခွန်အတုတ် နည်းလာတယ်ဆိုရမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အခု ကျုပ်တို့ဘက် လှည့်လာပြန်ပြီလေ။ ခင်ဗျားလည်း ကြားမှာပေါ့။ စုပေါင်းလယ်ယာဆိုတာ”

‘ကြားသားပဲဗျ’ ဧည့်သည်က စီးကရက်မီးညှိရင်း ဖြေသည်။

‘အဲဒီ မျောက်မင်းအူသံကို နေရာတိုင်း၊ ဒေသတိုင်း၊ ကျေးရွာတိုင်း ကြားနေရပါပြီဗျား။ ကဲ ကျွန်တော့်နောက်ကြောင်း ပြန်ရဦးမယ်။ ၁၉၂၀ မှာ တပ်ထဲက ပြန်ရောက်တယ်။ မြင်းနှစ်ကောင်နဲ့ တခြားပိုင်သမျှ ကျွန်တော့် ပစ္စည်းတွေကို ပင်လယ်နက်ဘက်မှာ ထားခဲ့ရတယ်။ ရွာပြန်ရောက်တော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဟောင်းလောင်းပဲ။ အဲဒီကတည်းက နေ့ရောညရော အလုပ် လုပ်ရတယ်။ ပထမဆုံး ကောက်ရိတ်ပြီးတော့ ရသမျှ ဂျုံတွေ သူတို့ ယူသွား ကြတယ်။ အဲဒီကတည်းက ဆုံးရှုံးမှု စတာပဲ။ အရှုံးချည်းပါပဲဗျား။ မှတ်တောင် မမှတ်မိတော့ပါဘူး။ သီးထွက်ကို သိမ်းတယ်။ ဒါပေမဲ့ လက်မှတ်တော့ ပေး သွားတယ်ဗျ။ လက်မှတ်ဆိုတာ ပြေစာပေါ့။ မမေ့နိုင်အောင်ပေါ့ဗျာ’ ယာကွတ် သည် ထိုင်ရာမှ ထကာ မှန်နောက်က စာရွက်များကို ထုတ်ပြသည်။

“အဲဒါတွေပဲ။ ၁၉၂၁ ကဗျ။ ဂျုံ၊ အမဲသား၊ ထောပတ်၊ သားရေ၊ ဝါဂွမ်း၊ အားလုံးသိမ်းသွားတဲ့အတွက် ရေးပေးခဲ့တာပဲ။ ဒါတွေဟာ လယ်ခွန် ယာခွန်တွေပေါ့။ ကျွန်တော့်ခေါင်းတိုင်က မီးခိုးထွက်တဲ့အတွက်လည်း အခွန် ပေးရတယ်။ မြင်းဇောင်းတို့၊ နွားတင်းကုတ်တို့မှာ အသက်ရှင်နေသမျှ တိရစ္ဆာန်တွေအတွက်လည်း အခွန်အတုတ်ပေးရတယ်။ ကြာတော့ ဂုံအိတ်နဲ့ ထည့်လို့တောင် ရနိုင်ပြီဗျ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ဆက်လက်အသက်ရှင်နိုင် ကြောင်း ကြိုးစားခဲ့တယ်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ဂုပ်ကို ခွစီးပြီး အရေခွံခွာကြ တယ်။ ကျွန်တော့်မှာ အရေအသစ်ပြန်ပြီးလဲအောင် ကြိုးစားခဲ့ရတယ်။ ပထမ နွားတစ်ရှဉ်းမွေးတယ်။ ကြီးလာတော့ သင်းတို့နှစ်ကောင်ကို နိုင်ငံတော်အတွက် အမဲသားပေါ်ရအောင် ပေးလိုက်တယ်။ ဒါနဲ့ မိန်းမရဲ့အပ်ချုပ်စက် ရောင်းပြီး

နောက်ထပ် အစားဝယ်ရပြန်တယ်။ နောက် ၁၉၂၅ လောက် ရောက်တော့ နွားလေးကောင် ဖြစ်လာတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ မဲဆန္ဒပေးခွင့်လည်း မဆုံးပါးပါဘူး။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို အကြံဉာဏ်ရှိတဲ့ အလတ်တန်းစား လယ်သမားအဖြစ် သဘောထားတယ်”

‘ခင်ဗျားမှာ မြင်းတွေရော မရှိဘူးလား’ ဧည့်သည်က ဝင်၍ ထောက်သည်။

“နေဦးလေဗျာ။ မြင်းတွေအကြောင်း ပြောရဦးမယ်။ အိမ်နီးနား ချင်းတစ်ယောက်ဆီက မြင်းပေါက်ကလေးတစ်ကောင် ဝယ်လိုက်တယ်။ သူ့အမေက တစ်ရွာလုံးမှာ တစ်ကောင်ထဲရှိတဲ့ ဒွန်မျိုးဗျ။ ကြီးလာတော့ လှလိုက်တာဗျာ။ စစ်တပ်နဲ့တော့ သုံးလို့ မဖြစ်ဘူး။ ဒေါက်သိပ်မကောင်းလှဘူး။ ပြပွဲမှာ ဆုရတယ်ဗျ။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လည်း စိုက်ပျိုးရေးပါရရှာတွေ စကားနားထောင်ပြီး လယ်ယာကိုပဲ အရိပ်တကြည့်ကြည့်နဲ့ ပြုစုပျိုးထောင်လာလိုက်တာ ရွာထဲမှာဆိုရင် ကျွန်တော့်ယာက ပြောင်းအအောင်ဆုံးပဲ။ အကောင်းဆုံးလည်း ဖြစ်တယ်။ နောက်ဆုံးတော့လည်း ကျွန်တော်ဟာ ကျွမ်းကျင်တဲ့ လယ်သမားကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်လာတယ်ဆိုပါစို့။ နာမည်ကောင်းလက်မှတ်လည်း ရသဗျ။ ဟောဒီမယ် ကြည့်ပါလား။”

ဘုရားသခင်ပုံတော်နှင့် ဗိုရိုရှိလော့ပုံအကြီး သစ်သားဘောင်တစ်ခုဖြင့် ချိတ်ဆွဲထားသည့် နာမည်ကောင်းလက်မှတ်ရှိရာသို့ သူ့လက်ညှိုးက ညွှန်ပြနေသည်။

‘ကျွန်တော့်လက်မှတ်တွေပဲ။ ပြီးတော့ ကျွန်တော့်ပြောင်းကို ရော့စတော့အထိ ပို့ပြီး အာဏာပိုင်တွေကို ပြရတယ်ပေါ့ဗျာ’ ယာကွတ်သည် စကားပြော၍ ကောင်းနေသည်။ ‘စောစောပိုင်းကတော့ နှစ်ဆယ့်ငါးဧက လောက် စိုက်တယ် ခင်ဗျ။ နောက်တော့ သုံးဆယ်၊ ငါးဆယ်ကနေပြီး ဧက ခုနစ်ဆယ်အထိ စိုက်တယ်။ ကိုယ့်လယ်ကိုယ်ထွန်တာပဲ။ အကူအညီဆိုလို့ မိန်းမနဲ့သားပဲ ရှိတယ်။ နှစ်ခါလောက်ပဲ လယ်ကူလီငှားဖူးတယ်။ ဒီတုန်းက ဆိုဗီယက်အစိုးရက ကြိုက်သလောက် ထွန်နိုင်စိုက်နိုင်တယ်လို့ အမိန့်ထုတ်ကြေညာတယ်။ ကျွန်တော်လည်း စိုက်တာပဲ။ ခုတော့ ဧကခုနစ်ဆယ်ပိုင်ရှင်ဆိုပြီး လယ်ပိုင်ရှင်ကြီးစာရင်း အသွင်းခံရပြီဗျ။ ကျွန်တော်ဟာ ကုလတ်တဲ့ဗျာ။ ကျွန်တော်တို့ ဆိုဗီယက်ဥက္ကဋ္ဌကြီး ရဲနီ ရတ်ဇမျောနေခဲ့ပေါ့ ခင်ဗျာ။ စိုက်ချင်သလောက် စိုက်ပါလို့ သူပဲ အားပေးအားမြှောက် လုပ်ခဲ့တာပဲ။ လယ်ယာစိုက်ခြင်းဖြင့် ဆိုဗီယက်အစိုးရကို အကူအညီပေးပါ။ အစိုးရမှာ ဂျုံအများကြီးလိုနေ

ပါတယ်လို့ ဆိုခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းကလည်း သံသယတော့ ရှိချင်သားခင်ဗျ။ ခုတော့ လှလှကြီး ဒုက္ခရောက်တာပါပဲ။ ဗိုလ်ကြီး ဘာများ အကူအညီပေးနိုင်မလဲ။ ဆိုစမ်းပါဦး ခင်ဗျာ’

‘ဒီမှာရှိတဲ့ လယ်သမားတွေအားလုံး စုပေါင်းလယ်ယာကို ဝင်ကြသလား’ ဧည့်သည်က မေးပြန်သည်။

‘စုပေါင်းလယ်ယာလား။ အတင်းအကျပ်တော့ မလုပ်သေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ နက်ဖြန်မှာတော့ ဆင်းရဲတဲ့ လယ်သမားတွေရဲ့ အစည်းအဝေး ရှိမယ်။ ခုညနေပဲ အစည်းအဝေးအကြောင်း ပြောသွားကြတယ်။ ခရစ္စမတ်ပြီးကတည်းက ဝင်ကြပါ ဝင်ကြပါ ဝင်ကြပါလို့ ပြောတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ လူတွေက ထက်ထက်သန်သန် မရှိလှသေးဘူး။ ဘယ်သူမှ စာရင်းမသွင်းကြသေးဘူး။ ကိုယ့်သေတွင်းကိုယ်တူးတာနဲ့ အတူတူနေမှာပေါ့ဗျာ။ အခုတော့ ကြည့်လေ၊ နက်ဖြန်ကျရင် တစ်ခါစဦးတော့မယ်။ ခရိုင်ရုံးက ရဲဘော်အလုပ်သမားတစ်ယောက် စည်းရုံးဖို့ ရောက်လာတယ် ပြောကြတာပဲ။ အဲဒါ ကျွန်တော်တို့ လမ်းဆုံးပဲ ဗိုလ်ကြီး။ လူတွေဖြင့် လုပ်လိုက်ရတာ တကုန်းကုန်း။ ကျောရိုးလည်း မွဲခြောက်ကုန်ပြီ။ လက်တွေလည်း ကြမ်းထော်ကုန်ပြီ။ ခုတော့ အားလုံးပိုင်သမျှ ဆိုင်သမျှ ကွဲရော နွားရော အိမ်ရော ထင်ပါရဲ့ဗျာ၊ ဘုံပစ္စည်းတဲ့၊ အများပိုင်တဲ့။ ကိုယ့်မယားသူများ ပေးရတာနဲ့ ဘာထူးသေးလဲဗျ။ ခင်ဗျားပဲ စဉ်းစားကြည့်ပါဦး။ တော်၏ မတော်၏ ဆင်ခြင်ကြည့်ပါဦး။ ကျွန်တော်က နွားတစ်ကောင် ထည့်မယ်ဗျာ။ လယ်ယာပစ္စည်းအားလုံး ထည့်ရမယ်ဗျာ။ နောက်တစ်ယောက်က ဘောင်းဘီ စုတ်လေး တစ်ထည်တည်း ထည့်မယ်ဗျာ။ ပြီးတော့မှ အမြတ်အစွန်းကို ခွဲဝေယူရမတဲ့။ ကဲ၊ အဲဒါ တရားပါမလား။ သာတူညီမျှ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား’ ယာကွတ်သည် လက်ဝါးစောင်းကို လည်ပင်းတင်၍ တိခနဲဖြတ်ဟန် လုပ်ပြသည်။ ထို့နောက် ‘အဲဒါပါပဲ။ ဗိုလ်ကြီးရော ဘာများ လုပ်ကိုင်စားသောက်နေသလဲ။ ရုံးမှာ လုပ်သလား။ တခြားလုပ်ငန်းတစ်ခုခုပဲ လုပ်နေသလား’ ဟု ဧည့်သည်အား မေးလေသည်။

ဧည့်သည်သည် ယာကွတ်အနားသို့ တိုး၍ ထိုင်သည်။ ယာကွတ်ကမူ ပေါ်လော့ဆက်၏ ဟောင်းနွမ်းနေသော ကျူးနစ်အင်္ကျီကြီးကို စိုက်ကြည့်နေသည်။

‘ခင်ဗျား ကျုပ်တပ်မှာ အမှုထမ်းခဲ့ဖူးတယ် မဟုတ်လား လူးကစ်။ ခင်ဗျား တစ်ခုမှတ်မိသေးသလား။ ကျုပ်တို့ ယီကတယ်ရီနီဒါမှာ တပ်ဆုတ်လာကြတုန်းကလေ။ အဲဒီတုန်းက ကော့ဆက်တွေကို ဆိုဗီယက်အစိုးရအကြောင်း

ပြောခဲ့တာများ။ အဲဒီအချိန်ကတည်းက လမ်းမှားတော့ ရောက်နေပြီ ရဲဘော်တို့လို့ သတိပေးခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ ကွန်မြူနစ်တွေက မင်းတို့ကို အရပ်ကလေးများ လှည့်ပြီး ကစားသလို ကစားသွားမှာပဲလို့ သတိပေးခဲ့တယ်။ ကွန်မြူနစ်တွေရဲ့ သရုပ်ပေါ်လာမယ့် အချိန်ကျတော့ ပြင်လို့မရတော့တဲ့အချိန် ဖြစ်နေလိမ့်မယ်လို့ သတိပေးခဲ့ဖူးတယ်။ အမှတ်ရတယ် မဟုတ်လား’ သူသည် အတန်ကြာ စကား မဆက်သေးဘဲ ဆိုင်းနေသည်။ သူ့မျက်လုံးအစုံသည် အရည်လဲ့နေသည်။ စိတ်အားထက်သန်နေသည်။ ထို့နောက် လျော့ရဲရဲ ပြီးလိုက်သည်။ ‘ကဲ၊ အခု ကျုပ်ပြောခဲ့တာတွေ မမှန်ဘူးလား။ ကျုပ်မှာ နိဗ္ဗိရောဆစ်က လွတ်အောင် ထွက်မပြေးနိုင်ခဲ့ဘူး။ ကျုပ်တို့ကို ဒင်နီကင်နဲ့ သူ့မဟာမိတ်တွေက သစ္စာဖောက် သွားကြတယ်။ ကျုပ် တပ်နီတော်ကို ဝင်ခဲ့တယ်။ တပ်တစ်ခုကို ကွပ်ကဲရတယ်။ နောက် ပိုလန်စစ်မျက်နှာကို ရောက်သွားတယ်။ ပြီးတော့ ရဲဘော်ဟောင်း တွေကို ရေစစ်နဲ့ စစ်ချတဲ့ ကော်မရှင်နဲ့ တွေ့တော့တာပဲ။ အဲဒီကော်မရှင်က ကျုပ်ကို တပ်နဲ့ ကင်းကွာစေခဲ့တယ်။ ကျုပ်ကို ဖမ်းတယ်။ ပြီးတော့ တော်လှန် ရေးခုံရုံးမှာ တင်ပြီး စစ်တယ်။ ကျုပ်ကို အကျဉ်းစခန်းရင်လည်း ပို့မယ်။ ကျည်ဆန်ဆုရင်လည်း ပေးဖို့ ရှိတယ်။ ကျုပ်ဟာ သစ္စာဖောက်တဲ့ဗျာ။ ကျုပ်တို့ တစ်ရွာတည်းသားတွေကပဲ ကျုပ်ဟာ ပေါ့တီယော့ကော့ကို သတ်တဲ့ အထဲက တစ်ယောက်ဆိုပြီး တိုင်တောကြတယ်။ ဒါနဲ့ တိုတိုပြောကြစို့ဆိုရင် ခုံရုံးမှာ စစ်ဖို့အပို့ လမ်းမှာ ထွက်ပြေးခဲ့တယ်။ နာမည်အမျိုးမျိုးနဲ့ ရုပ်ဖျောက်ပြီး ပုန်းရလျှိုးရတာ အကြာကြီးပါပဲ။ ၁၉၂၃ ကျတော့ ရွာကို ပြန်သွားတယ်။ တပ်နီတော်က အရာရှိဟောင်းတစ်ယောက်ပါလို့ပဲ အသိပေးထားရတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူကောင်းသူကောင်းတွေနဲ့ တွေ့ရလို့ အခုအထိ အသက်ရှင်နေတာပဲ။ နောက် တော့ ကျောင်းဆရာဖြစ်လာတယ်။ ခုကိစ္စကတော့ တခြားဗျ။ အတိအကျစကား ယားကို အလုပ်ကိစ္စတစ်ခုနဲ့ သွားမလို့ လမ်းကြိုရင်း ခင်ဗျားကို အမှတ်ရတာနဲ့ ဝင်လာတာပဲ’

“ဒါဖြင့် ခင်ဗျား ကျောင်းဆရာပေါ့။ စာအုပ်အတော်များများ ဖတ် ရမှာပေါ့။ ကဲ၊ ဒါဖြင့် ကျွန်တော့်ကို ပြောပြစမ်းပါဗျာ။ ခု ဘာဖြစ်ဦးမှာလဲ။ အခြေအနေက ဘယ်လိုလဲ။ အဲဒီ စုပေါင်းလယ်ယာလုပ်ငန်း ဆိုတာကြီးမှာ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လိုပါရမှာလဲ။ ပြီးတော့ ဘယ်လမ်း ဘယ်စခန်း သွားကြ မှာလဲ”

“ကွန်မြူနစ်ခေတ်ကြီးကိုပေါ့ဗျ။ တကယ့်ကွန်မြူနစ်ခေတ်ကြီး ရောက် မှာပဲ။ ဒီမှာ လူးကစ်။ ကျုပ် ကားလမတ်ရဲ့စာတွေ ဖတ်ဖူးပါတယ်ဗျာ။ အင်မတန်

ကျော်ကြားလှတဲ့ ကွန်မြူနစ်ကြေညာစာတမ်းကြီးကိုလည်း ဖတ်ဖူးပါတယ်။ အဲဒီစုပေါင်းလယ်ယာဆိုတာ ဘယ်လမ်း ဘယ်စခန်းဆိုက်မယ် ထင်သလဲ။ ခင်ဗျား သိသလား။ ပထမဆုံး စုပေါင်းလယ်ယာဆိုတာ လာမယ်ဗျ။ ပြီးတော့ ဘုံရိပ်သာဆိုတဲ့ ကွန်မြူနစ်စီမံကိန်းကြီး ရောက်မယ်ဗျ။ အဲဒီမှာ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းဆိုတာ လုံးလုံးမရှိတော့ဘူးပေါ့ဗျာ။ ခင်ဗျားဆီက ပစ္စည်းတွေ သိမ်းလိမ့် မယ်။ သိမ်းတာမှ ခင်ဗျားရဲ့ လှည်းနွားသာ မဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျား ကလေးတွေ လည်း သိမ်းသွားမှာပဲ။ ဟား ဟား ဟား။ နိုင်ငံတော်က ခင်ဗျားကလေးတွေရဲ့ စာပေသင်ကြားရေးကို အလုံးစုံ တာဝန်ယူမယ်လေ။ ပြီးတော့သာ အရာရာဟာ ဘုံပစ္စည်းဖြစ်မှာပဲ။ အိမ်က မယားတွေရော၊ ကလေးတွေရော အိုးခွက်ပန်းကန် အားလုံး ဘုံပစ္စည်းပေါ့။ လမ်းမက ဘုံသောက်တဲ့ ရေအိုးစင်ပေါ့ဗျာ။ ဟား ဟား ဟား။ ခင်ဗျားက သားလေး ငါးလေး စားချင်ပေမယ့် သူတို့က တော အရက်ပဲ တိုက်မှာဗျ။ အဲ ပြီးတော့သာ မြေယာမှာ ကြိုးရန်းပြီး လုပ်ရတဲ့ မြေကျွန် ဖြစ်လေရောဗျား”

“အို ဒါမျိုး ကျွန်တော် အဖြစ်မခံနိုင်ဘူး။ ဒီအဖြစ်မျိုး မရောက်ချင် ဘူး ဆိုရင်ကော”

“ခင်ဗျားကို မေးနေမှာ မဟုတ်ဘူးဗျ”

“ဘာကို ဆိုလိုတာလဲ ခင်ဗျ။ ရှင်းပါဦး”

“အေးလေ၊ ကျုပ်ပြောခဲ့တဲ့ ကိစ္စတွေကိုပေါ့”

“တော်တော်လည်း တတ်နိုင်တဲ့ လူတွေပဲ”

“အင်မတန် တတ်နိုင်တဲ့လူတွေပဲ။ ဟုတ်တယ်၊ ဒါဖြင့် ကျုပ် မေးမယ်။

ကျုပ်တို့ ဒီလိုပဲ နေကြမလား”

“ဘယ်နေနိုင်မှာလဲ ခင်ဗျ”

“မနေနိုင်ရင် တစ်ခုခုလုပ်မှပဲ။ တိုက်မယ်ဗျာ”

“ခင်ဗျား ဘာတွေပြောနေတာလဲ အလက်ဇင်းဒါး။ ကျွန်တော်တို့ တစ်ခါက တိုက်ခဲ့ကြပြီ မဟုတ်လား။ မဖြစ်နိုင်ပါဘူးဗျာ။ စဉ်းစားလို့ ကို မရပါဘူး”

“မဟုတ်ဘူးလေ။ နည်းလမ်းရှာကြည့်သေးတာပေါ့”

ဧည့်သည်တော်ကြီးသည် အိမ်ရှင်၏အပါးသို့ တိုးသည်ထက် တိုး သွားသည်။ ထို့နောက် ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ကို ပြူးကလိပြူးကလယ် မျက်လုံး များဖြင့် ကြည့်သည်။ သူ့အမူအရာကား ကြမ်းကြားကပင် သူ့စကားသံ အပြင်ထွက်မည်ကို စိုးရိမ်နေဟန်တူသည်။ ထို့နောက် ခပ်တိုးတိုး ပြောလေ သည်။

“ကဲ လိုရင်းပဲ ပြောမယ်။ ကျုပ် ခင်ဗျားကို ယုံကြည်တယ်။ ကျုပ် တို့ရွာမှာ ကော့ဆက်တွေ မခံမရပ်နိုင် ဖြစ်နေပြီ။ သူပုန်ထကြတော့မယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါမျိုးဟာ လွယ်တာမဟုတ်ဘူးနော်။ ငှက်ပျောသီး အခွံနွာစားသလို လွယ်လိမ့်မယ်မထင်နဲ့။ ကျုပ်တို့အခု မော်စကိုနဲ့ အဆက်အသွယ်ရပြီ။ မော်စကိုမှာရှိနေတဲ့ တပ်နီတော်ထဲက ဗိုလ်ချုပ်တွေ၊ စက်ရုံတွေက အင်ဂျင်နီယာ တွေ၊ အိုဗျာ ဟိုအဝေးက ဆိုကြပါစို့။ နိုင်ငံခြားအဆက်အသွယ်တွေတောင်မှ ရထားပြီ။ ဒီတော့ ခုနေ့ စည်းရုံးသိမ်းသွင်းပြီး ပြင်ဆင်နိုင်မယ်ဆိုရင် မိုးဦး အကျမှာ နိုင်ငံခြားအကူအညီနဲ့ ဒွန်ဒေသကို ကယ်တင်နိုင်မှာပဲ။ အဲဒီတော့ ခင်ဗျားလယ်ကို ခင်ဗျား မျိုးစေ့နဲ့ စိုက်ပျိုးပြီး သီးထွက်ကို ခင်ဗျားပဲ ခံစားရမယ်။ အေးလေ အဲဒီအတွက် အချိန်စောင့်ရလိမ့်မယ်။ ကျုပ်တို့ခရိုင်မှာ ကျုပ်တို့ကို လိုလားသူတွေ အများကြီးရှိတယ်။ သူတို့ အားလုံးစုရုံးမိကြဖို့ အရေးကြီးတယ်။ ဒီကိစ္စအတွက် ကျုပ် ထွက်လာခဲ့တာပဲ။ ဘယ့်နှယ်လဲ ခင်ဗျားပါမယ် မဟုတ်လား။ ကျုပ်တို့အဖွဲ့မှာ ကော့ဆက် မြင်းတပ်သားဟောင်း သုံးရာကျော် ရှိတယ်ဗျာ။ ဒုဗရော့စကီကျေးရွာ၊ ဗွိုင်စကိုဗွိုင်ကျေးရွာ၊ တူဗျန်စကိုကျေးရွာ၊ ပြီးတော့ မလီအော်လိုဗတ်စကီ ကျေးရွာတို့မှာလည်း တိုက်ခိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့တွေ အများကြီး ပဲ။ အခုလည်း ဟောဒီ ခင်ဗျားတို့ ဂရယ်မျချီမှာ အဲဒီအဖွဲ့မျိုးလိုတယ်။ ကဲ ဘယ့်နှယ်လဲ။ ခင်ဗျား သဘောပြောပါဦး”

“ကျွန်တော်တို့ဆီက လယ်သမားတွေကတော့ သီးထွက်အားလုံး စုပေါင်းလယ်ယာကို အပ်ရတာ ညည်းညူနေကြလေရဲ့”

“တခြားလယ်သမားတွေ ကိစ္စက ထားစမ်းပါဦး။ ခင်ဗျားတစ် ယောက်တည်း သဘောကို ကျုပ် မေးနေတာ”

“ဒါတော့ ခင်ဗျာ၊ ဘယ့်နှယ်လုပ် ခုချက်ချင်း စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နိုင် မှာလဲ ခင်ဗျ။ ကိစ္စက အလွန် အရေးကြီးတာကလား”

“ဒါဖြင့် နောက်တော့ စဉ်းစားပေါ့။ ကျုပ်တို့ကတော့ အမိန့်လာ တာနဲ့ စပြီး ချတော့မှာပဲ။ ရွာတိုင်းက ပုန်ကန်ကြလိမ့်မယ်။ ခင်ဗျားတို့ခရိုင်မှာ ရှိတဲ့ စစ်တပ်နဲ့ ကွန်မြူနစ်တွေကိုတော့ တစ်အိမ်တက်ဆင်း ဆော်ဖို့ပဲ။ နောက် တော့ ဆန့်ကျင်ရေးမီးလျှံဟာ တောမီးလို ပြန့်သွားမှာပါပဲဗျာ”

“ဒီလိုဆိုရင် ခု ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်ရမှာလဲ။ လက်နက်ဘယ် မလဲ။ ဒါက အရေးကြီးတယ်”

“ရမှာပေါ့ဗျာ။ ခင်ဗျားမှာ အရင်တုန်းက သေနတ်ပုန်းကလေးများ မကျန်တော့ဘူးလား”

“ရှိချင်လည်း ရှိဦးမှာပဲ။ ဩစတြီးယန်းသေနတ်တစ်လက်တော့ သိမ်းထားမိတယ် ထင်တာပဲ။ ဘယ်နေရာထားမိမှန်း မသိဘူး။ စဉ်းစားရဦး မယ်ဗျ”

“ကျုပ်တို့အလုပ်က အစကောင်းဖို့ပဲ။ စပြီး ပုန်ကန်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် တစ်ပတ်အတွင်း နိုင်ငံခြားသင်္ဘောတွေ ရောက်လာမယ်။ လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်တွေ ပါလာမယ်။ လေယာဉ်ပျံတောင် မှာယူလို့ ရမယ်ဗျာ”

“ကျွန်တော် စဉ်းစားဖို့ အချိန်ပေးပါဦး ဗိုလ်ကြီး။ ချက်ချင်းဆိုတော့ ချင့်ချိန်ဖို့ ခက်ပါတယ်”

ညွှတ်သည်တော်သည် ကျောဆန့်လိုက်သည်။ ထိုနောက် စိတ်အားထက်သန်စွာ ဆက်၍ ပြောလေသည်။ ‘ခင်ဗျားကို ဇွတ်အတင်း မတိုက်တွန်းချင်ပါဘူး။ ဘယ်သူ့ကိုမှလဲ ကျုပ်တို့က မတိုက်တွန်းဘူး။ ကိုယ့်သဘောနဲ့ ကိုယ်ကြိုက်တာ ရွေးကြဖို့ပဲ။ ဒါပေမဲ့ နှုတ်လုံဖို့တော့ အရေးကြီးတယ်နော် လူးကစ်။ အဲဒါ သတိထား။ ပေါက်ကြားမယ်ဆိုရင်တော့ ကျုပ်အိတ်ထဲက ခြောက်တောင့်ဟာ ခင်ဗျားဖို့ပဲ’ သူ့အိတ်ထဲက မြည်သံတစ်ခု ကြားရသည်။ ခြောက်လုံးပြူးပါလာကြောင်း သိစေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

‘ဒါတော့ ဗိုလ်ကြီးရယ် ကျွန်တော့်ကို စိတ်မချမရှိပါနဲ့။ နို့ပေမယ့် ဗိုလ်ကြီးကိစ္စက စွန့်ရမယ့်ကိစ္စခင်ဗျ။ ကျွန်တော် မလိမ်ချင်ပါဘူး။ ဒါမျိုး လုပ်ရမယ်ဆိုတာ အသည်းထိတ်စရာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီလိုနဲ့ရော ဆက်လက်နေနိုင်မလားဆိုတာ ကျွန်တော် စဉ်းစားမိတယ်’ လူးကစ်သည် ခေတ္တစကားဖြတ်လိုက်သည်။ ပြီးမှဆက်၍ ပြောပြန်သည်။ ‘ဟာဗျာ ရွာထဲမှာ ချမ်းသာသူ မျိုး ပြုတ်ရေးသာ မလုပ်ဘူးဆိုရင် ခုနေ ကျွန်တော့်အစွမ်းအစမျိုးနဲ့ လူမော်ပေါ့။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ဘဝဟာ ဒီထက် လွတ်လပ်မယ်ဆိုရင် ရွာထဲမှာ မော်တော်ကားတောင် စီးနေနိုင်ပြီဗျာ’ ထို့နောက် ဆက်၍ ပြောပြန်သည်။ ‘ဒါပေမဲ့ သူတို့ကို တစ်ယောက်တည်း ဆန့်ကျင်ရမယ့် အလုပ်မျိုးကတော့ ဗိုလ်ကြီးရယ် ကိုယ့်သင်္ချိုင်းကိုယ်တူတာနဲ့ အတူတူပဲ’

“ဘယ့်နယ်တစ်ယောက်တည်း ရမှာလဲဗျ”

“ဒါပေမဲ့ ဗိုလ်ကြီးရယ် တခြားလူတွေကရော ဘယ်လိုနေမလဲ။ ကျွန်တော်တို့ လုပ်တာကို ထောက်ခံမလား”

“လူတွေဆိုတာ သိုးအုပ်နွားအုပ်တွေပါဗျာ။ သူတို့ကို ခေါင်းဆောင်မယ့်သူရှိဖို့ လိုတာပဲ။ ကဲ ဘယ်လိုလဲ။ ခင်ဗျား ဆုံးဖြတ်ပြီးပြီလား”

“ကျွန်တော် ပြောခဲ့သလိုပါပဲ အလက်ဇင်ဒါးရယ်”

“မဟုတ်ဘူးလေ။ ကျုပ် တိတိကျကျ သိချင်တယ်။ အဲဒါသာ ဆုံးဖြတ်ပေတော့”

“တခြားနည်းလမ်းကလည်း မရှိဘူးမဟုတ်လား ဗိုလ်ကြီး။ ဒီတော့ တစ်ခုခုတော့ လုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ရမှာပဲ။ အချိန်နည်းနည်းလေးတော့ ပေးပါ လား။ နက်ဖြန်မနက်ပေါ့ ခင်ဗျာ။ မနက်ခင်းဆိုရင် ကျွန်တော့်သဘောထား သိရပါစေမယ်”

“ပြီးတော့လည်း တခြား ခင်ဗျား ယုံကြည်ရတဲ့လူတွေ ဆွဲဖို့ လိုသေး တယ်ဗျ။ အခု သူတို့လုပ်နေကြတဲ့ ဆိုဗီယက်အဖွဲ့ကို အာဇာတရှိတဲ့ လူမျိုး ပေါ့ဗျာ’ ပေါ်လော့ဆက်သည့် ဆွေးနွေးသည့်သဘောမှ အမိန့်ပေးသည့် သဘောသို့ ရောက်လာအောင် ပြောဆိုနေသည်။

“မကျေနပ်တာတော့ ဘယ်သူမှ မကျေနပ်ဘူး ဗိုလ်ကြီး။ အားလုံး အာဇာတအပြည့်နဲ့ချည်းပဲ”

“ခင်ဗျား သားကကော”

“အဖေ့သားပဲ ဗိုလ်ကြီးရယ်။ ကျွန်တော်ဖြူရင် သူ ဖြူမှာပဲ။ ကျွန်တော် မဲရင် သူ မဲမှာပဲ”

“ခင်ဗျားသားက ဘယ်လိုလူငယ်လဲဗျ။ ယုံရပါ့မလား”

‘ကော့ဆက် မြင်းစီးသူရဲကောင်းတစ်ယောက်ပါ ခင်ဗျာ’ လူးကစ် သည် သားအတွက် ဂုဏ်တက်သည့်လေဖြင့် ပြောသည်။

ဧည့်သည်အတွက် အကောင်းဆုံးအခန်းတွင် အိပ်ရာပြင်၍ ပေး သည်။ ဧည့်သည်တော်ကြီးသည် ဖိနပ်ကိုသာ ချွတ်၍ အိပ်ရာသို့ ဝင်သည်။ အဝတ်ကိုကား မလဲတော့။ နူးညံ့သည့်ခေါင်းအုံးထက် ခေါင်းချလိုက်လျှင် နှစ်နှစ်မြိုက်မြိုက် အိပ်ပျော်သွားလေသည်။

အရုဏ်မတက်မီ ယာကွတ်သည် အခန်းငယ်ကလေးတစ်ခုတွင် အိပ်နေသည့် ရှစ်ဆယ်အရွယ် သူ့အမေအိုကြီးကို အိပ်ရာမှ နိုးလေသည်။ ထို့နောက် သူ၏ တပ်မှူးဟောင်း ရောက်လာသည့်အကြောင်းစုံပြောသည်။ အဘွားအိုသည် တုန်တုန်ချီချီ နားထောင်သည်။

‘ကျွန်တော့်အတွက် အမေ့သဘောပြောပါ။ ဆုမွန်ကောင်းလည်း တောင်းပါ အမေ’ ယာကွတ်သည် အမေအို၏ခြေရင်း၌ ဦးခိုက်ထားသည်။

“ငါ့သား။ မင်းဆိုမင်းညစ်လက်က လွတ်အောင်သာ ပုန်ကန်ပေတော့။ ဘုရားသခင်က မင်းတို့ကို ကြည့်မနေပေဘူး။ မင်းဆိုးမင်းညစ်က ဘုရားရှိခိုး ကျောင်းတွေ ပိတ်ပြစ်ပြီမဟုတ်လား။ ဘုန်းတော်ကြီးတွေလည်း ဘုရားကျောင်း

မှာ မနေရတော့ဘူး။ ပုန်ကန်တာဟာ အကောင်းဆုံးပဲ ငါ့သား”

မနက်ခင်းတွေ ယာကွတ်လူးကစ်သည် သူ၏ဧည့်သည်ကြီးကို အိပ်ရာမှနိုး၍ သူ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပြောလိုက်သည်။

“ဆုံးဖြတ်ပြီးပြီ ဗိုလ်ကြီး။ ပေးစရာရှိတဲ့ အမိန့်ကိုသာ ပေးပေတော့”

ပေါ်လော့ဆက်သည် အိတ်ကပ်ထဲမှ စာရွက်တစ်ခုကို ထုတ်၍ ပေးပြီး နောက်

‘အဲဒါ ဖတ်ကြည့်။ ပြီးတော့ လက်မှတ်ထိုး’ ဟု ပြောသည်။

“ဘုရားသခင်သည် ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အတူ ရှိပါစေ။

“ဒွန်တပ်မဟာ၏ မြင်းစီးသူရဲကောင်းဖြစ်သူ ကျွန်တော်သည် ဒွန်နယ်မြေ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် အမည်သွင်းပါသည်။ ရုရှားတစ်မျိုးသားလုံး၏ ရန်သူဖြစ်သော၊ ထို့ပြင် ခရစ်ယာန်သာသနာတော်၏ ရန်သူဖြစ်သော ကွန်မြူနစ် ဗော်လရှီဗစ်တို့ကို တိုက်ရန်အတွက် စွမ်းအားရှိသမျှ သွေးမြေကျသည်အထိ တိုက်ခိုက်ပါမည် ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြုပါသည်။ အထက်လူကြီး၏အမိန့်ကို တစ်သဝေမတိမ်း လိုက်နာပါမည်။ ကျွန်တော် ပိုင်ဆိုင်သမျှ ပစ္စည်းအဝဝကို ခရစ်တော်၏ အဖတိုင်းပြည်အတွက် စွန့်လွှတ်လှူဒါန်းပါသည်”

(၄)

အားလုံးပေါင်း မိန်းမ ယောက်ျား သုံးဆယ့်နှစ်ယောက်။ ဂရယ်မျှချီရွာသူရွာသား လယ်သမားများ။ ထိုအထဲတွင် ဆင်းရဲသောလယ်သမားများ၊ တက်ကြွသော လယ်သမားများ ပါဝင်ကြသည်။ အားလုံးသည် ဂရယ်မျှချီရွာတွင် တစ်မြေထဲနေ တစ်ရေတည်းသောက်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ အားလုံးသည် တစ်သွေးတည်း တစ်သားတည်း ဖြစ်ကြသည်။ ဒါဗီးဒေါ့သည် တရားဟော

ကောင်းသူ မဟုတ်။ သို့ငြားလည်း သူ စကားပြောသည့်အခါ အားလုံးက အာရုံစူးစိုက် နားထောင်ကြသည်။ သူသည် ပုံပြောကောင်းသူတစ်ယောက် ဖြစ်နေလေသည်။

“ရဲဘော်တို့၊ ကျွန်တော်ဟာ လီနင်ဂရက်မြို့တော် ပုတီးလော့စက်ရုံနီ က အလုပ်သမားတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ကွန်မြူနစ်ပါတီ က ခင်ဗျားတို့ ဒေသကို လွှတ်လိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ လွှတ်လိုက်တဲ့ အကြောင်း ကတော့ ခင်ဗျားတို့ဆီမှာ စုပေါင်းလယ်ယာ ဖြစ်မြောက်အောင် စည်းရုံးဖို့ ပါပဲ။ ခင်ဗျားတို့ ဂုပ်သွေးကိုစုပ်တဲ့ မြေပိုင်ရှင်ကြီးများဖြစ်တဲ့ ကုလတ်တွေ ကို ချေမှုန်းဖို့ပါပဲ။ ခင်ဗျားတို့အားလုံးဟာ စုပေါင်းလယ်ယာ အသင်းဝင်ပြီး စည်းရုံးကြရမယ်။ ခင်ဗျားတို့ လယ်မြေအားလုံး၊ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးတဲ့ လှည်း၊ နွား၊ ထွန်ထယ်အားလုံးကို ပြည်သူပိုင် လုပ်ရမယ်။ ရဲဘော်တို့ ဘာကြောင့် စုပေါင်းလယ်ယာမှာ စည်းရုံးကြရမယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ကျွန်တော် ရှင်းပြမယ်။ အကြောင်းကတော့ ရဲဘော်တို့ ဒီအတိုင်း ဆက်လက်ရပ်တည်နိုင်ဖို့ မဖြစ်နိုင် တော့လို့ဘဲ။ ရဲဘော်တို့ ဆင်းရဲကျပ်တည်းရတာ ဘာကြောင့်လဲ။ ဒုက္ခတွေ့ရတာ ဘာကြောင့်လဲ။ ကုလတ်တွေက ရွှေသီးတဲ့ ကျွန်တော်တို့ မြေကြီးကို အနိုင်ကျင့် နေလို့ပဲ။ မြေကြီးက သီးတဲ့ ကောက်သီး၊ ကောက်နှံကို ကျွန်တော်တို့၊ ခင်ဗျား တို့ ခံစားကြရဖို့အတွက် သူတို့ကို တိုက်ရမယ်။ ရဲဘော်တို့ကတော့ ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးပေးပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ ရဲဘော်တို့မှာ ဝဝလင်လင် မစားရ မသောက်ကြရဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကြီး တစ်ခုလုံးဟာ ခင်ဗျားတို့ အခု စိုက်ပျိုးတဲ့ သီးနှံနဲ့ မစားလောက်ဘူး။ ဒါကြောင့် သီးထွက်ပိုအောင် စိုက်ပျိုးကြ ရမယ်။ ဒါပေမဲ့ ထွန်ကလေးနဲ့ စိုက်လို့ ဘယ်လို သီးထွက်ပိုနိုင်ပါ့မလဲ။ ထွန်စက် နဲ့ ထွန်မှ သီးထွက် ကောင်းနိုင်မှာပေါ့။ ခင်ဗျားတို့ ဒွန်ဒေသမှာ တတုံးထွန် ဘယ်လောက်ပြီးတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် မသိသေးဘူး။”

“မနက်မိုးလင်းက ညနေ နေစုပ်စုပ် ဝင်သည်အထိဆိုရင် ဆောင်း ရာသီမှာ ဧကသုံးဆယ် ထွန်နိုင်တယ် ခင်ဗျ”

“ဧကသုံးဆယ် ဟုတ်လား။ မြေကြီးကလည်း မာတယ်ဆိုပါတော့ ဗျာ”

‘ဟေး၊ တော် ဘာတွေပြောနေတာလဲ’ မိန်းမတစ်ယောက်၏ စူးစူးရှရှအသံ ထွက်လာသည်။ ‘အဲဒီလောက် ထွန်နိုင်ဖို့ နွားကောင်းကောင်း သုံးလေးကောင် ရှိရမယ်။ အဲဒါ ဘယ်မှ ရပါမလဲ။ ကျွန်မတို့ တချို့တလေမှာ

နွားတစ်ရှဉ်းတလေရှိပါရဲ့။ နံရိုးခေါခေါနဲ့ နွားတွေပဲ။ ချမ်းသာတဲ့သူတွေမှာတော့ လေမိုးမှန်ပါရဲ့။ နတ်သကြားများကလည်း မပါရဲ့’

“ဒါတွေ မပြောပါနဲ့ဗျို။ ပါးစပ် အဝတ်နဲ့ ဆိုးထားဖို့ ကောင်းသဗျာ”

“ဟဲ့ နင် ဒါတွေ ဘာနားလည်လို့လဲ။ ငါ့ကိုလာပြီး ဩဇာပေးမနေနဲ့။ နင့်မယားသွားပြီး ဩဇာပေးပါလား”

“ထွန်စက်နဲ့ ထွန်လို့ ဘာလုပ်မှာလဲဗျ”

ဒါမီးဒေါ့သည် ဆူဆူညံညံ အသံဗလံတို့ ငြိမ်သွားရန် ခဏစောင့်နေသည်။ ပြီးမှ ဆက်၍ ပြောပြန်သည်။

“ကျွန်တော်တို့ ပုတီးလော့မှာတော့ ထွန်စက်နဲ့ ထွန်ကြတာပဲ။ အလုပ် သမားနှစ်ဆိုင်းလုပ်တယ်။ တစ်နေ့လုံးလုံး ထွန်တာ ဧကသုံးဆယ် ပျော့ပျော့လေး ပြီးတယ်”

အစည်းအဝေးလူထုသည် ငြိမ်သက်သွားသည်။

‘အပါး တယ်ဟုတ်ပါလား’ ဟူသော အံ့သြသံမျိုးကိုလည်း ကြားလိုက်ရသည်။

‘ဒီလို မြင်းကောင်းကောင်းမျိုးတော့ ထွန်ချင်ပဲ့ဗျား’ ဟု တစ်ယောက်က ပြောကာ လေချွန်လိုက်သည်။

ဒါမီးဒေါ့သည် ခြောက်သွေ့နေသော နှုတ်ခမ်းပါးနားကိုလျက်ကာ ဆက်၍ ပြောပြန်သည်။

“ကျွန်တော်တို့စက်ရုံမှာ ရဲဘော်တို့အတွက် ထွန်စက်တွေ လုပ်နေတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့ လယ်သမားတစ်ယောက်အဖို့ ထွန်စက်တစ်လုံး ဝယ်ဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒီတော့ ထွန်စက်တစ်လုံးကို ဆင်းရဲတဲ့လယ်သမားနဲ့ အလယ်အလတ်တန်းစားလယ်သမားတို့ စုပေါင်းပြီး ဝယ်နိုင်တာပေါ့။ ပြီးတော့ ထွန်စက်ဆိုတာမျိုးဟာ မြေကွက်ကျဉ်းကျဉ်းလေးမှာ အလကားပဲ။ မြေကွက်အကျယ်ကြီးမှ ထွန်လို့ ကောင်းတယ်။ ဒီတော့ စုပေါင်းလယ်ယာ အသင်းငယ်လေးတွေ ဖွဲ့မယ်ဆိုရင်လည်း အလကားပဲ။ နွားချိုက နို့ညှစ်သလို ဖြစ်မှာပဲ”

‘ဒီထက်ဆိုး ဆိုးမပေါ့ဗျာ’ နောက်နားက အသံတစ်သံ ထွက်လာသည်။

‘ဒါဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်ကြမလဲ’ ဒါမီးဒေါ့သည် ဆူညံသံတို့ကို ဂရုမစိုက်နိုင်တော့ဘဲ ဆက်၍ ပြောသည်။ ‘ပါတီက စုပေါင်းလယ်ယာ အပြီးအပိုင်ဖွဲ့ဖို့ စီမံကိန်းရှိတယ်။ ဒါမှပဲ ခင်ဗျားတို့ ဆင်းရဲတွင်းက တက်နိုင်မယ်။ ရဲဘော်ကြီးလီနင် မသေခင်က ဘာပြောသွားသလဲ သိကြရဲ့လား။ မြေယာ

နဲ့ အသက်မွေးသူများရဲ့ လွတ်မြောက်ရေး လမ်းစဉ်ဟာ စုပေါင်းလယ်ယာပဲတဲ့။ ဒီလိုမှ မဟုတ်ရင် သူ့လုပ်စာကို ကုလတ်က သွေးစုပ်မှာပဲတဲ့။ ဒီတော့ ခင်ဗျားတို့ ဒီလမ်းကို လိုက်ကြမှဖြစ်မယ်။ ကုလတ်တွေနဲ့ တခြားတိုင်းပြည်ရန်သူတွေကို အပြီးတိုင် စာရင်းရှင်းဖို့ ခင်ဗျားတို့ စုပေါင်းလယ်ယာအသင်းဝင်တွေကို အလုပ် သမားတွေက ကူညီမယ်။ ကဲ အခု ခင်ဗျားတို့အသင်းအကြောင်း ပြောကြမယ်။ ခင်ဗျားတို့အသင်းဟာ အသံမမြည်တဲ့ သင်္ကြန်အမြောက်ကြီးပဲ။ ဒါကြောင့် အားမရှိတာပေါ့။ အဲဒီအသင်းကို စုပေါင်းလယ်ယာ အသင်းဖြစ်အောင် လုပ်ရ မယ်။ ခင်ဗျားတို့အသင်းဟာ ကျောရိုးပေါ့။ အဲဒီအသင်းမှာ အခြေတည်မယ်။ အဲဒီကျောရိုးကို အမှီပြုပြီး အလယ်အလတ်တန်းစား လယ်သမားတွေ ဖွံ့ဖြိုး’

‘ခဏနေဦးဗျို့၊ ကျွန်တော် ပြောစရာရှိလို့ပါ’ တစ်ခါက အသင်းဝင် ဖြစ်ခဲ့ဖူးသူ ဒယွမ်ကာ ဥရှာကော့က မတ်တတ်ရပ်လိုက်သည်။

‘ဟေ့ မပြောခင် အခွင့်တောင်းပါကွ’ နာဂူနေ့က အသံမာမာ ပြော သည်။ သူသည် ဒါဗီးဒေါ့နှင့် ရတ်ဇေမျောနေ့တို့၏ ဘေးတွင် ထိုင်နေသည်။

‘ကျုပ် ပြောစရာရှိတာ ပြောမှာပေါ့ဗျ။ ခွင့်တောင်းရဦးမှာတဲ့လား’ ဟုဆိုကာ ဒယွမ်ကာသည် အစည်းအဝေးလူထုဖက်သို့ နေသားကျအောင် လှည့်၍ ရပ်သည်။ ‘ကျွန်တော်တို့ ဆုံးရှုံးရတာ၊ မအောင်မြင်ရတာ ဘာကြောင့် လဲ။ ဆိုဗီယက်အစိုးရအဖို့ ကျွန်တော်တို့အတွက် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီး ဖြစ်နေ ရတာ ဘာကြောင့်လဲ။ ခင်ဗျားတို့ မေးရင် အဖြေရှိတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော်တို့ အသင်းရဲ့ဥက္ကဋ္ဌကြီးဖြစ်တဲ့ အမြတ်ကြီးစား အာကတ်ရှကာ ကြောင့်ပဲ ဖြစ်တယ်’

‘ဒါ လိမ်တာဟေ့’ ဟု ပရိသတ်ထဲက အော်သည်နှင့်အတူ အာကတ် ရှကာသည် ပရိသတ်အကြောင်း တွန်းကာရှားကာ ရှေ့သို့ တက်လာသည်။

‘ကျွန်တော် ပြောပါဦးမယ်။ သက်သေပြမယ်’ ဒယွမ်ကာ၏ မျက်လုံး အစုံသည် ကလယ်ကလယ်ဖြစ်နေသည်။ ထိုနောက် သူသည် စားပွဲကို လက်သီး ဆုပ်ဖြင့် ဖွဖွကလေးထုနေသော ရတ်ဇေမျောနေ့ကို ဂရုမစိုက်တော့ဘဲ အာကတ် ရှကာရှိရာဘက် တည့်တည့်ကြည့်၍ ပြောလေသည်။ ‘ကျွန်တော်တို့ အသင်း ပျက်စီးရတာ တခြားမဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျားပစ္စည်းတွေ ဖလှယ်လွန်းလို့ပဲ။ ဒါနဲ့ဗျား ခင်ဗျားက ကျုပ်ကို လိမ်တယ်တဲ့။ ခင်ဗျား ကျုပ်အကြောင်း သိစေမယ်။ ခင်ဗျား နွားတစ်ကောင်နဲ့ လဲတဲ့ မော်တော်ဆိုင်ကယ် ဘယ်မလဲ။ ကျုပ်တို့ မတိုင်ပင်ဘဲ လဲတာလေ။ ကျုပ်တို့ ကြက်ခြံက အင်မတန်ဥတဲ့ကြက်ကိုရော ခင်ဗျား လဲပစ်တာပဲ မဟုတ်လား’

‘ဟေ့ ဟေ့ မင်းလိမ်တာ’ အာကတ်ရှကာက အော်သည်။

‘သိုးတွေကိုလည်း စက်သေနတ် တင်တဲ့လှည်းနဲ့ လဲဖို့ သွေးဆောင်တာ ခင်ဗျားပဲ မဟုတ်လား။ ခင်ဗျားက ကုန်သည်ပဲဗျ။ ကုန်သည်လုပ် လုပ်မှာပေါ့’ ဒယွမ်ကာ၏အသံသည် အောင်မြင်သူတို့၏ အသံကဲ့သို့ ဩဇာပါလာသည်။

‘အစည်းအဝေးမှာ သတိထားမှပေါ့ဗျ။ ဘယ်နှယ်ဗျ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ကြက်ခေါင်းဆိတ်မခံ ပြောနေလိုက်ကြတာ’ အတွင်းရေးမှူး နာဂူနေ့က သတိပေးသည်။ သူ့မျက်နှာသည် နီရဲနေသည်။ မျက်မှောင်ကုတ်ရလွန်းအားကြီးသဖြင့် ထိုမျက်နှာတွင် အရေများသည် ရှုံ့တွနေလေသည်။

အာကတ်ရှကာသည် စားပွဲဆီသို့ ရောက်လာသည်။ ‘ကျွန်တော် ပြောပါရစေ’ စကားပြောရန် ဟန်တပြင်ပြင် လုပ်နေသည်။ မုတ်ဆိတ်မွေးကိုလည်း မနားတမ်း လက်ဖြင့် သပ်နေသည်။ သို့ရာတွင် ဒါဗီးဒေါက ခွင့်မပေးသေးဘဲ ‘ကျွန်တော် ဆုံးအောင် ပြောဦးမယ်။ ဒီတော့ ရဲဘော်တို့ကို ကျွန်တော် ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်းပဲ စုပေါင်းလယ်ယာသာလျှင် ကျွန်တော်တို့ကို ကယ်တင်’

သူ့စကားမဆုံးမီ တံခါးနားတွင် ထိုင်နေသော ပေဗယ်လုဗစ်ရှကင်က ‘ကဲ ခင်ဗျား ဝါဒဖြန့်မနေပါနဲ့တော့။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ကိုယ်ရော စိတ်ပါ စုပေါင်းလယ်ယာ အသင်းထဲ ဝင်ကြမယ်ဗျာ’ ဟု ဆိုလေသည်။

“စုပေါင်းလယ်ယာလုပ်ငန်းကို သဘောတူတယ်ဗျို့။”

“ကျုပ်တို့ စည်းရုံးမိရင် ဘာမဆို လုပ်နိုင်ရမယ်ဗျာ”

“ဒါပေမဲ့ စည်းနဲ့ကမ်းနဲ့လည်း လုပ်ကြမှဗျ”

လုဗစ်ရှကင်သည် တံခါးဝတွင် မားမားကြီးရပ်လိုက်သည်။ သူ့ကို ကြည့်ကာ ပရိသတ်သည် တစ်ယောက်တစ်ပေါက် ပြောနေရာမှ ငြိမ်သွားသည်။

“ဘာလို့ ဆိုဗီယက်အာဏာအကြောင်း ဝါဒဖြန့်နေရတာလဲဗျ။ စစ်အတွင်းက ဆိုဗီယက်အာဏာရအောင် ကျုပ်တို့ ဒီမှာ လုပ်ခဲ့တာပဲ။ အဲဒီအာဏာတည်တဲ့အောင် ကျုပ်တို့ပရုံးနဲ့ ထမ်းထားခဲ့တာပဲ။ စုပေါင်းလယ်ယာဆိုတာ ဘာလဲလို့ ကျုပ်တို့ သိတယ်။ ကျုပ်တို့ ဝင်မယ်။ ဒါပဲ။ ကျုပ်တို့ကို ထွန်စက်ပေးပါ”

လုဗစ်ရှကင်သည် လက်ဝါးကို ဖြန့်လိုက်သည်။ ‘ထွန်စက်ဆိုတာ အလွန်ကောင်းတယ်ဆိုတာ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျားတို့အလုပ်သမားတွေက လုံလောက်အောင် လုပ်မပေးနိုင်ဘူး ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ကျုပ်တို့နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ရော။ ကျုပ်တို့မှာ ဘာမှမရှိဘူး။ တစ်ဖက်က

နားနဲ့ထွန်၊ တစ်ဖက်က ကျတဲ့မျက်ရည်စကို သိမ်းတာပဲ ရှိတယ်။ စုပေါင်းလယ်ယာလုပ်ငန်း မစမီကတောင် ကျုပ်တို့ စိုက်ပျိုးသူများကို ဒီအတိုင်း ပစ်ထားပါနဲ့၊ ကူညီပါဦးလို့ ကလင်နှင့်ဆီကို ကျုပ် စာရေးမယ် စိတ်ကူးသေးတယ်။ စောစောပိုင်းတုန်းက ကျုပ်တို့ဘဝဟာ အရင်ဘဝဟောင်းနဲ့ ဘာမှမထူးဘူး။ အခွန်အတုတ်ကို ရှောင်လို့ မရဘူး။ ပေးရတယ်။ ကိုယ့်ဝမ်းစာကိုတော့ ဖြစ်သလို ရှာကြစားရတယ်။ ကွန်မြူနစ်ပါတီဆိုတာ ဘာလုပ်ဖို့လဲ။ ကျုပ်တို့မှာ အာဏာရှိ နေပြီလို့ နားလည်ထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာလုပ်နိုင်သလဲ။ ထွန်စရာ နွားမရှိရင် ထွန်တုံးကို လက်နဲ့ ဆွဲဖို့ပဲ ရှိတယ်။ အရင် ဇာလက်ထက်ကနဲ့ ဘာထူးသလဲ။ မရှိတဲ့လူတွေ ဘာလုပ်ရမလဲ။ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းရှေ့သွားပြီး တောင်းစားရမလား။ လူချမ်းသာတွေကိုတော့ လယ်မြေသီးစားချခွင့်ပေးတယ်။ လယ်ယာကူလီ ငှားရမ်းထွန်ယက်ခွင့်ပေးတယ်။ တော်လှန်ရေးလုပ်တာ သူတို့ကို ဒီအခွင့်အရေးတွေ ပေးဖို့လား။ ခင်ဗျားတို့က ကျုပ်တို့ တော်လှန်ရေးကို မှေးမှိန်အောင် လုပ်တာ။ ကျုပ်တို့က ‘ကောင်းပြီ ဒါဖြင့် ဘာအတွက် တိုက်ပွဲ ဝင်ရသလဲ’ လို့ မေးတော့ သေနတ်ယမ်းနံ့တောင် မရှူဘူးတဲ့ အရာရှိတွေက နှာခေါင်းရှုံ့ကြတယ်။ ပျက်ရယ်ပြုကြတယ်။ သူတို့လေသံက ရှုပ်ဖြူတပ်သားတွေရဲ့ ခုလေသံနဲ့ အတူတူပဲ။ သူတို့နောက်က ရှုပ်ဖြူတွေရှိတယ်နဲ့ တူပါရဲ့။ ဒီလိုနည်းနဲ့ ကျုပ်တို့ကို လှည့်လို့ မရဘူးမှတ်ပါ။ စကားလုံးလှလှတွေ ကျုပ်တို့ ကြားရပါရဲ့။ ကျုပ်တို့ကို ထွန်စက်ပေးပါ။ ခု ခင်ဗျားပြောနေတဲ့ ထွန်စက်မျိုး ပေးပါ။ အကြွေးစနစ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဂျုံနဲ့ဆပ်လို့ပဲဖြစ်ဖြစ် ပေးသာ ပေးပါ။ ဒီမှာ ကြည့်စမ်းပါ။ ကျုပ် ဒါကို ဘယ်နှယ်ရခဲ့တယ် ထင်သလဲ၊ သူသည် စားပွဲပေါ်သို့ တက်၍ ရပ်ကာ အင်္ကျီစကို ဆွဲ၍ လှန်ပြသည်။ သူ့ဝမ်းဗိုက်တွင် အမာရွတ်နှစ်ခုကို ကန့်လန့်တွေ့နိုင်သည်။ ‘ဒီဒဏ်ရာတွေ ဘယ်လိုရခဲ့တယ် ထင်ကြသလဲ’

‘အမယ်လေး အရှက်မရှိဘူးလားရှင်။ အင်္ကျီလှန်ပြလို လှန်ပြနဲ့။ ဘောင်းဘီပါ ချွတ်ပြပါတော့လား’ ဒယွမ်ကာ၏ဘေးတွင် ထိုင်နေသည့် မုဆိုးမ အနီရှာက စူးစူးဝါးဝါး အော်သည်။

“တော်စမ်း အနီရှာ။ အလုပ်သမားရဲဘော်တစ်ယောက်ကို ကျုပ်ဗိုက်က ဒဏ်ရာပြရတာ ကျုပ် မရှက်ဘူး။ သူ မြင်စေချင်တယ်။ ဒီဘဝနဲ့သာ ဆက်နေရမယ်ဆိုရင် အဲဒီဒဏ်ရာကို ဖုံးစရာအဝတ်တောင် ရှိမှာ မဟုတ်ဘူး။”

နောက်ပိုင်းတွင် ဆူညံစပြုလာသည်။ လုဗစ်ရှကင်သည် တစ်ခန်းလုံးကို လွှမ်းခြုံကာ ကြည့်လိုက်သည်။

“ကဒက်တွေကို ကျုပ်တိုက်ခဲ့ရတာဟာ သင်းတို့ လူချမ်းသာတွေ

ပိုပြီး ချမ်းတောင့်ချမ်းသာနေနိုင်ဖို့ တိုက်ပေးရသလိုပဲဗျာ။ သူတို့ပဲ ဆီဦး ထောပတ်စားရတယ်။ ကျုပ်တို့မှာ ပေါင်မုန့်နဲ့ ကြက်သွန်ပဲ ကိုက်နေကြ ရတယ်။ ကျုပ်ပြောတာ မဟုတ်ဘူးလား ရဲဘော်အလုပ်သမားကြီး ခင်ဗျား။ ကျုပ်ကို မျက်စောင်းမထိုးပါနဲ့ မာကာရယ်။ ကျုပ်လို လူက ပြောချင်တဲ့ စကားကို တစ်နှပ်မှ တစ်ခါပဲ စကားပြောရတဲ့လူပါ”

‘ပြောပါ ပြောပါ’ ဒါဗီးဒေါက် ခေါင်းညိတ်၍ အခွင့်ပေးသည်။

“ဒါနဲ့ ဆက်ပြောရဦးမယ်။ ဒီနှစ် ကျုပ် ဂျုံစိုက်တယ်။ ခုနစ်ဧကပဲ စိုက်တယ်။ ကျုပ်မှာ ကလေးက သုံးယောက်၊ ပြီးတော့ လူမမာမိန်းမ ရှိတယ်။ မစွမ်းမသန်ဖြစ်နေတဲ့ နှမတစ်ယောက်ကလည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒါ သီးထွက် ပြည့်စုံပါ့မလား ရတ်ဧမျော့နော့။ ခင်ဗျား ဘယ်လို ထင်သလဲ”

“ပြည့်စုံပါတယ်။ ခင်ဗျား ဒီလိုမပြောပါနဲ့။”

“ပြောရမယ်ဗျ။ ဟောဟိုက ကုလတ်ဖရော်တို့ကျတော့”

‘ဘာဖြစ်သလဲ’ နာဂူနော့က မေးလိုက်သည်။

“ဖရော်ဟာ သူပေးရမယ့် သီးထွက်ကို အပ်ရဲ့လား။ သူ မအပ်ဘူး။ ဟုတ်တယ်၊ မအပ်ဘူး။”

‘ဒါပေမဲ့ သူ့ကို ခုရုံးမှာ အပြစ်ပေးတယ်။ ဒဏ်ရိုက်တယ်။ သူ့သီးနှံ တွေကိုလည်း သိမ်းလိုက်တယ်’ ရတ်ဧမျော့နော့သည် လုဗ်ရှ်ကင်၏ စကားကို ကြားရသည်တွင် ဖရော်ကတိ ဝှမ်းဆီထိ ဖြစ်သွားကာ ဝင်၍ ထောက်လိုက် သည်။

‘မောင်မင်းကြီးသား ဒရွတ်ဆွဲကြီး ဒီနေရာမှာ ရှိနေဖို့ ကောင်းတယ်’ ဒါဗီးဒေါသည် ပြောဆိုနေကြသည့် စကားတို့ကို ကြားရသည်တွင် ခရိုင် ကော်မတီအတွင်းရေးမှူးကို သတိရလာသည်။

‘ဒီနှစ်တော့ ကျုပ်တို့လယ်ထဲဆင်းလာပြီး လယ်ငှားချရအောင်လာရင် သူ့ကို ကန်တော့လွှတ်ရဖို့ပဲ ရှိတယ်’ လုဗ်ရှ်ကင်သည် ဦးထုပ်နက်ကြီးကို ချွတ်ကာ ဒါဗီးဒေါ၏ ခြေထောက်အစုံသို့ ဦးခိုက်ဟန်ပြုသည်။ ‘ဒီတော့ ကျုပ် တို့ကို စုပေါင်းလယ်ယာအကြောင်းတော့ ပြောမနေပါနဲ့။ ကုလတ်တွေကိုသာ ခြေထောက်ရိုက်ချိုးလိုက်ပါ။ ကျုပ်တို့ စုပေါင်းလယ်ယာကို ဝင်ပါ့မယ်။ ပြီးတော့ သူ့ထွန်စက်ကို ကျုပ်တို့ပေး။ သူ့နွားတွေကို ကျုပ်တို့ပေး။ သူ့အာဏာကို ကျုပ်တို့ပေး။ ဒါမှသာ တန်းတူနိုင်တော့ မပေါ့။ ညီတူမျှတူ ဖြစ်နိုင်တော့မပေါ့။ ခုတော့ ကုလတ်တွေကို ချေမှုန်းရမယ်ဆိုတဲ့ အသံကိုတော့ နှစ်တိုင်းကြားနေရ ပါရဲ့။ ကုလတ်တွေကတော့ တစ်နေ့တခြား ဗေဒါပင်တွေလို ပွားသထက်

ပွားပွားလာတော့တယ်’

‘ဟုတ်တယ်။ ကျုပ်တို့ကို ဖရောင့်ပိုင်တဲ့ပစ္စည်းတွေ ပေးပါ။ အာကတ်
ရှုကာက လေယာဉ်ပျံနဲ့ လဲပေးပါလိမ့်မယ်’ ဒယွမ်ကာက ဖောက်လိုက်သည်။

အားလုံး ရယ်ကြလေသည်။

“သူကတော့ လဲမှာပဲဗျ”

“အဲဒါပုဂ္ဂလိကဌာန် ပြောတာပဲဗျ”

“တိတ်ကြပါဗျို့။ မကြာရဘူး”

“ငြိမ်ကြဟေ့”

ဒါဗီးဒေါသည် ပရိသတ်ကို အနိုင်နိုင်ထိန်းယူရသည်။ ထိုနောက်
စကားပြောလေသည်။

“ဒါဟာ ကျွန်တော့်ပါတီရဲ့ လမ်းစဉ်ပဲ။ ခင်ဗျားတို့က ဟနေပါပြီ
ဆိုတဲ့ တံခါးကို လာခေါက်ပြီး အဖွင့်ခိုင်းနေတာကိုးဗျ။ ကုလတ်တွေကို
လူတန်းစားတစ်ရပ်အနေနဲ့ ချေမှုန်းဖျက်ဆီးရမယ်။ သူပိုင်ဆိုင်တဲ့ပစ္စည်းမှန်
သမျှကို သိမ်းပိုက်ပြီး စုပေါင်းလယ်ယာ လက်ကို အပ်ရမယ်။ ဒါဟာ အမှန်ပဲ။
ဒီတော့ ရဲဘော်ပါတီဝင်ကြီး၊ ခင်ဗျားရဲ့ဦးထုပ်ကို စားပွဲအောက် ပစ်ပြီး ကန်တော့
နေစရာလည်း မလိုတော့ပါဘူး။ ခင်ဗျားမှာ ဆောင်းစရာ မရှိဖြစ်နေပါ့မယ်။
ဒီကရှေ့လျှောက်ပြီး သီးစားချတာတို့ လယ်ကူလီငှားတာတို့လည်း ရှိတော့မယ်
မဟုတ်ပါဘူး။ ကုလတ်တွေရဲ့ သီးနှံကို သိမ်းဖို့ပါပဲ။ စုပေါင်းလယ်ယာက
ပေးနိုင်တဲ့သီးထွက်ထက် သူတို့က ပိုပြီးပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တခြားနည်း
လမ်းတစ်ခုကလည်း ရှိသေးတယ်။ ရဲဘော်ကြီး စတာလင်က ပြောခဲ့တယ်။
ကုလတ်တွေကို ချေမှုန်းပစ်ရမယ်။ သူ့ပစ္စည်းတွေကို စုပေါင်းလယ်ယာ
လက်အပ်ရမယ်။ ခင်ဗျားတို့က ထွန်စက်တွေအကြောင်းပဲ ပြောနေတယ်။
ကောင်းပြီ အခု စုပေါင်းလယ်ယာအဖို့ ရူဗယ်ငါးသန်း လျာထားထားတယ်။
ကဲ ဘယ်သူ့အားကိုးစရာ လိုသေးသလဲ။ ခင်ဗျားတို့ ဒီသတင်းကို ကြားကြရဲ့လား။
ဘာများ ပူစရာ ရှိသေးသလဲ။ အရေးအကြီးဆုံးက စုပေါင်းလယ်ယာကို ပထမ
ဆုံး ဖြစ်မြောက်အောင် တည်ဆောက်ဖို့ပဲ ခင်ဗျ။ ပြီးမှ ထွန်စက်အတွက်
ပူတာပေါ့ ခင်ဗျ။ ခုတော့ ဆင်မဝယ်ခင်က ချွန်းဖိုးအတွက် ပူနေလိုက်ကြတာ။
ဘာရယ်တာလဲဗျ။ ဒါ အမှန်ပဲဟာ”

“ဘယ့်နှယ်လဲဗျို့ လုဗ်ရကင်”

“ဟုတ်သဟေ့ ဟုတ်သဟေ့”

“ဒါပေမဲ့ ကျုပ်တို့ကတော့ စုပေါင်းလယ်ယာအတွက် စိတ်ရော

ကိုယ်ရော ထောက်ခံပါသဗျ”

“သူ့မှာ ချွန်းဖိုးမှ ရှိရဲ့လားကွ”

“ကဲ ခင်ဗျားတို့ သဘောတူမယ်ဆိုရင် ခုညပဲ စကြမယ်”

“စလေ။ ကျုပ်တို့ နာမည်တွေ ခုပဲ စာရင်းသွင်းလိုက်တော့ဗျာ”

“ကုလတ်တွေ ချေမှုန်းဖို့ ဆိုသဟာက အရေးကြီးသဗျ။ ရှေ့ကသာ ခေါင်းဆောင်ပေးတော့ဗျို့”

‘ကဲ ကဲ စုပေါင်းလယ်ယာကို ဘယ်သူဝင်ကြမလဲ။ ဝင်ချင်တဲ့ သူ လက်ထောင်ဗျို့’ နာဂူနေ့က စတင် အဆိုပြုလေသည်။

ဆန္ဒမဲပေးသည့် လက်တို့ကို ရေတွက်သည့်အခါ သုံးဆယ့်ခြောက် ရလေသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် အယောင်ယောင် အမှားမှားဖြစ်ကာ လက်နှစ်ချောင်းထောင်ဟန် တူသည်။

အထဲတွင် လူနဲ့ကြောင့် မွန်းကြပ်လာသည်နှင့် ဒါဗီးဒေါသည် သူ၏ ကုတ်အင်္ကျီကြီးကို ချွတ်လိုက်ရသည်။ ထို့နောက် အင်္ကျီကော်လာက ကြယ်စေ့ ကိုလည်း ဖြုတ်လိုက်ပြီးလျှင် ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်ပင် စိတ်အားထက်သန်လျက် ရှိကြသော လယ်သမားကြီးတို့ကို စောင့်ကြည့်နေလေသည်။

“ခင်ဗျားတို့မှာ နိုင်ငံရေးအရ နီးကြားမှုရှိတယ်။ နိုင်ငံရေးအသိရှိတဲ့ လူတန်းစားလို့ ဆိုရမယ်။ ဒါပေမဲ့ စုပေါင်းလယ်ယာကို ဝင်ရုံနဲ့ ကိစ္စပြီးရော လားလို့ မေးစရာရှိတယ်။ ဒါနဲ့ မလုံလောက်သေးဘူး။ ခင်ဗျားတို့ဟာ ဆင်းရဲ တဲ့လူတန်းစား၊ ဆိုဗီယက်အာဏာဟာ ခင်ဗျားတို့အပေါ် လုံးလုံးလျားလျား တည်နေတယ်။ ဒီတော့ စုပေါင်းလယ်ယာဝင်ရုံနဲ့ မပြီးဘူး။ တွေဝေနေတဲ့ အလယ်အလတ်တန်းစား လယ်သမားတွေကိုလည်း ခင်ဗျားတို့က သိမ်းသွင်းဖို့ လိုသေးတယ်”

‘သူတို့မဝင်ချင်ဘဲနဲ့ ဘယ်နှယ်လုပ်ပြီး သိမ်းသွင်းလို့ ရမှာလဲဗျ။ ထိန်းလို့ ကျောင်းလို့ရတဲ့ နွားတွေမှ မဟုတ်ဘဲ’ အာကတ်ရှုကာက မေး သည်။

“သူတို့ကို သဘောပေါက်အောင် ပြောကြစမ်းပါဗျာ။ သူများကို ပါအောင် မသိမ်းသွင်းနိုင်ရင် ဘယ်နှယ်လုပ်ပြီး ခင်ဗျားဟာ ကျုပ်တို့အကျိုး အတွက် တိုက်ခိုက်မယ့် တပ်သားကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်နိုင်ပါ့မလဲ။ နက်ဖြန် အစည်းအဝေးရှိမယ်။ ခင်ဗျားကိုယ်တိုင် မဲဆန္ဒပေးပေါ့။ ပြီးတော့ ခင်ဗျားအိမ်နား က လယ်ရှင်ကလေးကိုလည်း ပါဝင်အောင် ပြောပေါ့။ ကဲ အခု ကုလတ်တွေ အကြောင်း ဆက်မယ်။ ကုလတ်တွေကို ကော့ကေးဆပ် မြောက်ပိုင်းက ထွက်

သွားရမယ်ဆိုတဲ့ နယ်နှင့်ဒဏ်ခတ်မလား။ ဒါမှမဟုတ် ဘယ်လိုအဆိုတင်မလဲ”

“သဘောတူပါတယ်ဗျို့”

“ကျူပင်ခုတ် ကျူငုတ်ပါမကျန်စေနဲ့ဗျာ”

‘ကျွန်တော်ဆိုရင် အငုတ်ကပါ မကျန်အောင် ခုတ်မှာပဲ’ ဟု ဒါဗီးဒေါ့က ထောက်ခံသည်။ ထိုနောက် ရတ်ဇေမျောနော့ဘက်သို့ လှည့်ကာ ‘ကုလတ်တွေ စာရင်းဖတ်စမ်းဗျာ။ သူတို့ကိစ္စ တစ်ခါတည်း ဆွေးနွေးလိုက်မယ်’ ဟု ဆိုလေသည်။

အန်ဒရေးသည် ဖိုင်တွဲတစ်ခုမှ စာရွက်တစ်ခုကို ဆွဲထုတ်ကာ ဒါဗီးဒေါ့လက်သို့ ကမ်းလိုက်သည်။

“ဖရော်ဒမတ်စကော့။ သူ့ကို ပစ္စည်းမဲ့ရုံးတော်က အပြစ်ပေးထိုက်သလား”

လက်များ အလျှိုလျှိုထောင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် လက်ချောင်းတို့ကို ရေလိုက်သောအခါ ဆန္ဒမဲတစ်ခုလိုနေသည်ကို ဒါဗီးဒေါ့ တွေ့ရသည်။

‘ခင်ဗျား သဘောမတူဘူးလား။ ဘယ်နှယ်လဲ’ ချွေးစို့နေသော ဒါဗီးဒေါ့၏ မျက်ခုံးမွေးအစုံသည် နဖူးရေဆွဲရာ အထက်သို့ ပါသွားသည်။

‘ကျွန်တော် မဲမပေးဘူး’ ကုပ်ချောင်းချောင်း ကော့ဆက်တစ်ယောက်က ခပ်ဆတ်ဆတ်ဖြေသည်။

“ဘာကြောင့်လဲ”

“ဖရော်ဟာ ကျွန်တော့်အိမ်နီးချင်းဗျ။ ကျုပ်အပေါ် သိပ်ကောင်းတာပဲ။ ဒါကြောင့် သူ့ကို အတိုက်အခံမလုပ်ချင်ဘူး”

‘အစည်းအဝေးက ချက်ချင်းထွက်သွားဟေ့’ နာဂူနော့၏အသံသည် တုန်နေသည်။ အက်သံကွဲသံလည်း ပါနေသည်။

‘မဟုတ်သေးဘူးလေဗျာ။ ဒီလို ဘယ်ဖြစ်မလဲဗျ။ ရဲဘော်နာဂူနော့ရဲ့’ ဒါဗီးဒေါ့က ကြားဝင်သည်။ ‘မသွားနဲ့ဗျို့။ ထွက်မသွားနဲ့။ ဆိုစမ်းပါဦး ခင်ဗျားရဲ့သဘောကို။ ခင်ဗျားစိတ်ထဲမှာ ဒမတ်စကော့ကို ကုလတ်လို့ ထင်ရဲ့လား’

“ကျွန်တော် ဒါတွေ နားမလည်ဘူး။ ကျွန်တော် ဘာမှ သိတာမဟုတ်ဘူးဗျ။ အစည်းအဝေးက ထွက်သွားဆိုလည်း ထွက်သွားဖို့ပဲ”

“မဟုတ်သေးဘူးလေ။ ကဲ ကဲ ခင်ဗျားအကျိုး ဘာတွေ လုပ်ပေးသလဲဆိုတာ ပြောစမ်းပါဦး”

“သူက ကျွန်တော့်ကို အမြဲကူညီတာချည်းပဲ။ နွားငှားတယ်။ မျိုး

ပေးတယ်။ အားလုံးပါပဲဗျာ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်ဟာ အစိုးရကို မဆန့်ကျင်ပါဘူး။ အစိုးရကို ထောက်ခံပါတယ်”

‘ခင်ဗျားကို သူ့အတွက် ဆန္ဒမဲပေးဖို့ ခိုင်းသလား။ ခင်ဗျားကို လာဘ်ထိုးသလား။ ပြောလေဗျာ။ ကြောက်စရာမရှိပါဘူး’ ရတ်ဇေမျော့နော့က ဝင်၍ ပြောသည်။ ‘သူက ဘာပေးမယ်လို့ ပြောသလဲ’ ထိုသို့မေးရင်းက ရတ်ဇေမျော့နော့သည် မလုံမလဲ ဖြစ်လာသည်။ သူ့အမေး နည်းမကျမှန်း သိကာ ပြုံးဖြဲဖြဲ ရယ်လေသည်။

“ဘာမှပေးမယ် မပြောပါဘူးဗျာ။ ဒါတွေ ခင်ဗျား ဘယ်လိုသိသလဲ”

‘ခင်ဗျား လိမ်တယ်။ ခင်ဗျားကို သူက စေစားနေပြီ။ ခင်ဗျားကိုယ် ခင်ဗျား ရောင်းစားတာပဲ တီမိုဖေး။ ကုလတ်ရဲ့ သွေးစုပ်တာကို ခင်ဗျား ခံနေရပြီ’ နောက်တန်းက တစ်ယောက်က အော်၍ ပြောသည်။

“ကျုပ်ကို ခေါ်ချင်သလို ခေါ်ဗျာ။ ပြောချင်သလို ပြောဗျာ။ ဒါ ခင်ဗျားတို့ အလုပ်ပဲဟာ”

ဒါမီးဒေါ့သည် လူတစ်ယောက်ကို ဓားနှင့်ထိုးတော့မည့်ဟန်မျိုးဖြင့် မျက်နှာကို စေ့စေ့ကြည့်ကာ ‘ခင်ဗျား ဆိုဗီယက်အာဏာကို ထောက်ခံသလား။ ကုလတ်ကို ထောက်ခံသလား။ ဆင်းရဲသားလူတန်းစားရဲ့ မျက်နှာကို အိုးမဲ မသုတ်ပါနဲ့ဗျာ။ ခင်ဗျား လမ်းစဉ်ကိုသာ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တင်ပြလိုက်ပါ’ ဟု ပြောလေသည်။

‘သူ့ကို အချိန်ကုန်ခံပြီး မေးမနေပါနဲ့ဗျာ’ လုဗစ်ရှကင်က ဖြတ်၍ ပြောပြန်သည်။ ‘ဟေး တီမိုဖေး။ ခင်ဗျားလို လူမျိုးဟာလေ ဗော့ဒကာ တစ်ပုလင်းနဲ့ ဝယ်ရင်တောင် ရနိုင်တယ်။ ခင်ဗျားကို ကြည့်ရတာ အော့နှလုံးနာလှသဗျာ’

နောက်ဆုံးတွင် တီမိုဖေးသည် အောက်ကြို့၍ ပြောလေသည်။ ‘ကျွန်တော် အစိုးရကို ထောက်ခံပါတယ်။ ဒါကို မေးစရာမလိုပါဘူး။ ကျွန်တော် မသိနားမလည်လို့ ဖြစ်တာပါ’ သို့သော် ဒုတိယအကြိမ် မဲခွဲသောအခါ တီမိုဖေးသည် လက်မထောင်ချင်ထောင်ချင်ဖြင့် ဆန္ဒမဲပေးလေသည်။

‘တီမိုဖေး ဗော့ရှချော့သည် ရန်သူလူတန်းစား၏ မှိုင်းမိခံနေရသည်။ သူ့ကို စည်းရုံးရဦးမယ်’ ဒါမီးဒေါ့သည် သူ့စာအုပ်တွင် ဤသို့အတိုကောက် မှတ်ချက်ရေးချလိုက်သည်။

ထိုနောက် အစည်းအဝေးက ကန့်ကွက်သူမရှိ နောက်ထပ် ကုလတ်လေးအိမ်ထောင်ကို စာရင်းသွင်းလိုက်သည်။

သို့ရာတွင် ‘တစ် ဗိုရိဒင်’ ဟု ဒါဗီးဒေါ့ ဖတ်လိုက်ပြီးနောက် ‘ကဲ ဆန္ဒမဲပေးကြပါ’ ဟု ဆိုသည့်အခါတွင် အစည်းအဝေးတစ်ခုလုံး နှုတ်ဆိတ် နေကြလေသည်။ နာဂူနော့နှင့် ရတ်ဇေမျော့နော့တို့သည် အချင်းချင်းကြောင် ချုံ ကြည့်နေကြသည်။ လုဗစ်ရှကင်သည်လည်း နဖူးကို ဦးထုပ်ဖြင့် အုပ်ထား လိုက်သည်။

‘ဘာဖြစ်လို့ ငြိမ်နေကြသလဲ။ ဒါက ဘာဖြစ်တာလဲ’ ဒါဗီးဒေါ့သည် လူထုကို ကြည့်သည်။ အားလုံး ခေါင်းငုံ့နေကြသဖြင့် အဖြေမရရှိသည့်အခါ နာဂူနော့ဘက်သို့ လှည့်လိုက်သည်။

‘ဒီကိစ္စမှာ ဒီလိုရှိတယ်ဗျာ’ နာဂူနော့က မပွင့်တစ်ပွင့် အစီရင်ခံသည်။ ‘သူ့ကို ကျွန်တော်တို့ရွာက တစ်ကော့လို့လည်း ခေါ်ကြတယ်။ ၁၉၁၈ မှာ တပ်နီတော်ကို ဝင်တယ်။ သူ့မိဘများဟာ ဆင်းရဲသားပါပဲ။ တပ်ထဲမှ ရွံ့ချွန်ချွန် တိုက်တယ်။ တိုက်ပွဲတစ်ခုမှာ ဒဏ်ရာရတယ်။ သူ့ တိုက်ရည်ခိုက်ရည်ကြောင့် တော်လှန်ရေးမော်ကွန်းဝင် သူရဲကောင်းအဖြစ် ငွေနာရီတစ်လုံး ဆုရခဲ့တယ်။ သူ့ကို အားလုံးက ချစ်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့အပြုအမူကြောင့် ကျွန်တော်တို့ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ကြရတယ်။ တပ်ထဲက ထွက်ပြီး အိမ်ပြန်ရောက်တော့ လယ်ထဲယာထဲဆင်းပြီး အလုပ်လုပ်တော့တာပဲ။ လုပ်သမှ ကျွဲရုန်းနွားရုန်း ကုန်းရုန်းပြီး လုပ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ သတိပေးကြပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ မရဘူး။ သူဟာ သိပ်ချမ်းသာချင်နေတယ်။ နေ့ရောညရော အလုပ်လုပ်တယ်။ နွေမိုး ဆောင်း မရွေးဘူး လုပ်တယ်။ လူကတော့ နုံးကျသွားတယ်။ ဒါနဲ့ လယ်ကူလီ ငှားပြီး လုပ်ပြန်တယ်။ တဖြည်းဖြည်း စုမိဆောင်းမိဖြစ်လာပြီး လေရဟတ် စက်တစ်ခု ပိုင်တဲ့အထိ အခြေကြီးလာတယ်။ နောက်တော့ မြင်းငါးကောင် အားရှိတဲ့ စက်ကလေးတစ်လုံး ဝယ်ပြီး ဆီကြိတ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကျွဲနွား အရောင်းအဝယ် လုပ်တယ်။ သူ့ဗိုက်လည်း သူ မသိခဲ့ဘူး။ အလုပ်သမား တွေလည်း ပိုက်ဆံကောင်းကောင်း မပေးတော့ဘူး။ အလုပ်သမားတွေမှာတော့ အလုပ်ကြမ်း လုပ်ကြရတယ်။ သူ့ကို ပါတီတစ်ခုဆီ ခေါ်တွေ့တယ်။ ဆိုဗီယက် ရုံးကို ခေါ်တွေ့တယ်။ သူရှက်အောင် နာအောင် ပြောတယ်။ ဒို့ဆိုဗီယက်အာဏာ နဲ့ ဆန့်ကျင်အောင် မလုပ်ပါနဲ့။ မင်းက ရှေ့မှာ ကာဆီးကာဆီး ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို ပြောတာပဲ’ နာဂူနော့သည် လက်ကို ရှေ့သို့ ဆန့်တန်းကာ ပြောရင်း ပြောရင်း စိတ်ပါလက်ပါ ဖြစ်လာသည်။ ‘မတတ်နိုင်တော့ဘူး ခင်ဗျာ။ သူ့မှာ ချမ်းသာချင်စိတ် အားကြီးလာတော့ ဒုက္ခဖြစ်လာတာပဲ။ လောဘာရမ္မက်ကို မထိန်းနိုင်တော့ဘူး။ ရမ္မက်ကျွန် ဖြစ်လာတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း အရင်တုန်း

က အတူတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တာတွေ ပြန်ပြောင်းပြောပြတယ်။ ဆင်းရဲအတူ ချမ်းသာ အမျှ ဝေခွဲခံခဲ့ကြပုံတွေ ပြောပြတယ်။ ပြီးတော့ သူ့ကို အချိန်၊ မရတော့ အကြမ်းကိုင်ပြီး ခြိမ်းခြောက်သေးတယ်။ ဓနရှင်ပေါက်စ ဖြစ်လာရင်တော့ ချေမှုန်းရမှာပဲလို့လည်း ပြောသေးတယ်’

‘တိုတိုပြောပါဗျာ’ ဒါဗီးဒေါသည် နားထောင်၍ ငြီးငွေ့ကာ စိတ် မရှည် ဖြစ်လာသည်။

ထိုအခါ နာဂူနေ့အသံသည် ပို၍တုန်လာသည်။ သို့သော် ငြင် ငြင်သာသာ ဆက်၍ ပြောသည်။

“တိုတိုပြောလို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး ခင်ဗျာ။ ပြောရတာလည်း အလွန် နာကြည်းပါတယ်။ တစ်ကော့က ကျွန်တော်တို့ကို ဘယ်လိုပြန်ပြောတယ် ထင်သလဲ။ ကျုပ် ဆိုဗီယက်အစိုးရရဲ့ အလိုဆန္ဒကို ဖြည့်နေတာတဲ့။ စိုက် ပျိုးတဲ့ဧက ပိုပြီးများလာအောင် လုပ်နေတာတဲ့။ ပြီးတော့ ကျုပ်လယ်မှာ အလုပ်သမားငှားတာဟာလည်း တရားဥပဒေနဲ့ ညီညွတ်တယ်တဲ့။ ကျုပ်မှာ လူမမာ မယားရှိနေတယ်။ ဒီတော့ လူငှားပြီး စိုက်ရမှာပဲ။ အစတုန်းက ကျုပ်ဟာ ဘာကောင်မှ မဟုတ်ဘူးတဲ့။ ခုတော့ ကျုပ်ဟာ လိုတာရတဲ့ အခြေရောက်နေပြီ။ ဒါကြောင့် ကျုပ်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တာပဲ။ ပြီးတော့ ဆိုဗီယက် အာဏာဆိုတာဟာ လည်း ခင်ဗျားတို့ဆီမှာ တကယ်ရှိတာမဟုတ်ဘူး။ ကျုပ် လက်နဲ့ ကျုပ်ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးတယ်။ ခင်ဗျားတို့ကတော့ စာရွက်ကလေးနဲ့ အလုပ်ရှုပ်နေကြတဲ့လူတွေ ပဲ။ ခင်ဗျားတို့ကို ကျုပ် ဂရုမစိုက်ဘူးတဲ့။ ကျွန်တော်တို့က ပြီးခဲ့တဲ့စစ်ကြီး အကြောင်း ပြောတယ်။ အတူတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တာတွေကို ပြန်ပြောင်းပြီး ဇာတ် ကြောင်းလှန်တယ်။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ သူ ထိခိုက်ဟန်တူပါတယ်။ မျက်ရည်တဝဲဝဲနဲ့ နားထောင်ရှာတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခေါင်းမာတဲ့နေရာမှာတော့ နှစ်ယောက်မရှိဘူး။ ‘အတိတ်ကို မေ့လိုက်ပါတော့ဗျာ’ လို့ သူ ပြန်ပြောလေ့ရှိတယ်။ ဒါနဲ့ သူ့ကို မဲဆန္ဒပေးခွင့် ရုပ်သိမ်းလိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူကလည်း သူနည်းနဲ့သူ ကျွန်တော် တို့ကို စမ်းတယ်။ လှည့်တယ်။ တိုင်းကို စာရေးတယ်။ မော်စကိုမြို့ကို စာရေး တယ်။ အဲဒီက ဗဟိုကော်မတီတွေမှာလည်း တော်လှန်ရေးသမားဟောင်းကြီး တွေ ပါလိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ ရဲဘော်တစ်ယောက်ဟာ သစ္စာဖောက်ပြီဆိုရင် တော့ ရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ရမှာပဲ။ သူ့ကို ညှာလို့ မဖြစ်ဘူးဆိုတာ သူတို့ နားလည်ကြလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်”

“ကဲဗျာ တိုတိုပဲ ပြောစမ်းပါ”

“ပြီးခါနီးပါပြီဗျာ။ ဒါပေမဲ့ သူ အခြေအနေဟာ မပြောင်းလဲပါဘူး။

အလုပ်သမားတွေကိုတော့ လုပ်ခပေးပြီး ထုတ်လိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့”

‘အဲ အဲ အဲဒါ ကျုပ်တို့ပြဿနာပေါ့ဗျ’ ဒါမီးဒေါသည့် နာဂူနော့ မျက်နှာကို တည့်တည့်ကြည့်၍ ပြောသည်။ သို့ရာတွင် နာဂူနော့က မျက်လွှာကို ချထားလိုက်သည်။ ပြီးမှ ဆက်၍ ပြောသည်။ ‘ဒါကြောင့် အစည်းအဝေး တစ်ခုလုံး ငြိမ်နေတာပေါ့ ခင်ဗျ။ ကျွန်တော် ခုရှင်းပြနေတာလည်း အခု ကုလတ်ဖြစ်နေတဲ့ တစ်ဗိုရိုဒင်ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ရဲ့ အတိတ်က အကြောင်းကို ပြောနေတာပဲဟာ’

ဒါမီးဒေါသည့် နှုတ်ခမ်းကိုစေ့ကာ အံ့ကို ကြိတ်နေဟန်တူသည်။ သူ့မျက်နှာသည်လည်း ပုပ်သိုးသိုးဖြစ်လာသည်။ ‘ဒါဖြင့် ဘာလို့ ဒီအကြောင်း တွေကို သနားစရာပုံပြင်လို့ ပြောနေရတာလဲ။ အခု သူ လယ်ပိုင်ရှင်ကြီး ဖြစ်နေပြီ။ ရန်သူပေါ့ဗျ။ သူ့ကို ချေမှုန်းရမှာပဲ မဟုတ်လား။ ဘာများ ဆွေးနွေးနေစရာ လိုသေးသလဲ’

“ကျွန်တော် သူ့အတွက် ဝမ်းနည်းလို့ ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး ခင်ဗျာ။ ကျွန်တော့်ကို အကြောင်းမဲ့ အပြစ်တင်မနေပါနဲ့ ရဲဘော်ကြီး ခင်ဗျား”

‘ကဲ ကဲ ကြာတယ်။ ဗိုရိုဒင်ရဲ့ ပစ္စည်းတွေကို သိမ်းမယ်။ သဘောတူကြသလား။ ဆန္ဒမဲပေးကြပါ’ ဒါမီးဒေါသည့် ခုံတန်းများဆီသို့ စွေစောင်းကြည့်လေသည်။

တစ်ချောင်းပြီးတစ်ချောင်း လက်များ အစီအရီထောင်ကြသည်။ တချို့က နှေးကွေးသည်။ မတ်မတ်မထောင်။ ကွေးချည် ဆန့်ချည်ဖြစ်နေသည်။ နောက်ဆုံးတွင်မူ အားလုံး လက်ထောင်ကြလေသည်။

အစည်းအဝေးပြီးလျှင် ထိုညအဖို့ သူနှင့်အတူ လိုက်ခဲ့ရန် နာဂူနော့က ဒါမီးဒေါ့ကို ဖိတ်ခေါ်သည်။

‘နက်ဖြန်ကျတော့ ရဲဘော်အတွက် နေရာရှာပေးပါမယ်’ သူတို့သည် မှောင်ထဲတွင် စမ်းတဝါးဝါး ထွက်လာကြလေသည်။

ထိုနောက် နှင်းဖုံဖုံပေါ်တွင် နှစ်ယောက်သား လျှောက်လာကြ သည်။ နာဂူနော့သည် ကုတ်အင်္ကျီကြယ်သီးကို ချွတ်လိုက်ပြီးနောက် ဖြည်းဖြည်းသာယာစွာ ဆက်၍ စကားစပြန်သည်။

“ခုတော့ အသက်ရှူ ချောင်လာပါပြီ ရဲဘော်ရယ်။ ဘာလို့လဲ ဆိုတော့ စုပေါင်းလယ်ယာအသင်းပိုင်အဖြစ် လယ်ယာပစ္စည်းအားလုံးကို သိမ်းယူမယ်ဆိုလို့ပဲ ခင်ဗျာ။ ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှုဆိုတာကို ကျွန်တော် ငယ်ငယ်ကလေးက တည်းကပဲ မုန်းတယ်။ စက်ဆုပ်တယ်။ ပိုင်ဆိုင်လိုမှုဆိုတာ လောဘရမ္မက်ကို

အားပေးတာလား ခင်ဗျ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရဲဘော် ပညာရှင်ကြီးများ ဖြစ်ကြတဲ့ ကားလမတ်တို့၊ အိန်ဂျဲတို့ရဲ့ အယူအဆများဟာ မှန်ကန်ပါတယ်။ အခုလို ဆိုဗီယက် အာဏာတည်တဲ့ပြီးတဲ့ အချိန်မှာတောင် လူတွေဟာ စားကျင်းက ဝက်တွေလိုပဲ ခင်ဗျ။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တိုးခွေနေကြတာပဲ။ အဲဒါပိုင်ဆိုင်လိုမှုကြောင့်ပဲပေါ့။ ဒါဖြင့် ဟိုးအရင် စနစ်ဟောင်း၊ ခေတ်ဟောင်း တုန်းကတော့ ဘယ်လိုတဲ့လဲ။ စဉ်းစားကြည့်လိုက်ရင် ကြက်သီးထစရာကြီးပါ ခင်ဗျ။ ကျွန်တော့်အဖေဟာ အတော်အတန် ပစ္စည်းရှိတဲ့ ကော့ဆက်ပဲ။ သူ့မှာ နွားက လေးရှဉ်းရှိတယ်။ မြင်းက ငါးကောင် ရှိတယ်။

“ကျွန်တော် ထွန်ယက်တာ ဧကအများကြီးပဲ။ တစ်ရာငါးဆယ်၊ နှစ်ရာ။ နောက်ဆုံးတော့ ဧကနှစ်ရာငါးဆယ်အထိ စိုက်တယ်။ ကျွန်တော့်အိမ်ထောင် ကလည်း အကြီးကြီးခင်ဗျ။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး အလုပ်လုပ်ကြရတယ်။ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးပါပဲ။ စဉ်းစားကြည့်လေ။ ကျွန်တော့်မှာ ညီအစ်ကိုသုံးယောက် ရှိတယ်။ သူတို့အားလုံး အိမ်ထောင်သည်တွေချည်းပဲ။ ကျွန်တော် ခုထက်ထိ မှတ်မိတာတစ်ခု ရှိသေးတယ်။ အဲဒီပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်လိုမှုနဲ့ ပတ်သက်တာပဲ။

“တစ်နေ့တော့ အိမ်နီးချင်းတစ်ယောက်ရဲ့ ဝက်က ကျွန်တော်တို့ ခြံထဲ ဝင်လာတယ်။ အာလူးခင်းကို ထိုးဆွတာ နည်းနည်းပါးပါး ပျက်စီးသွား တယ်။ ဘာပြောကောင်းမလဲ ခင်ဗျ။ အမေက တစ်ခါတည်း ရေနွေးပွက်ပွက် ဆူနဲ့ လောင်းထည့်တာပဲ။ ကျွန်တော့်ကို လိုက်ဖမ်းစမ်းပေးတဲ့။ ကျွန်တော်က ဖမ်းပေးတယ်လေ။ ဝက်ကြီးခမျာ ရေနွေးပူလောင်းလိုက်တာ အငွေ့တထောင်း ထောင်း ထလာတယ်။ နောက်တော့ ဝက်သေတာပဲ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော် ဆယ့်နှစ်နှစ်သားပဲ ရှိသေးတယ်။

“အိမ်နီးချင်းက ကျွန်တော်တို့ကို ဘယ်အခဲကျေမလဲ။ နောက်တစ်ပတ် လောက်ကြာတော့ ကျွန်တော်တို့ လယ်ထဲက ကောက်လှိုင်း နှစ်ဆယ့်သုံးစီး မီးလောင်တယ်။ ဘယ်သူ့လက်ချက်လဲဆိုတာ အဖေ သိတယ်။ ဒါနဲ့ ရုံးကို တိုင်တယ်။ အဲဒီအချင်းဖြစ်ပွားတာကြောင့် တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မျက်နှာချင်းဆိုင်လို့ မရပါဘူးခင်ဗျ။ အရက်ကလေး မူးလာပြီဆိုရင် ရန်ဖြစ်ကြတော့တာပဲ။

“ဒီလိုနဲ့ နေလာလိုက်ကြတာ ငါးနှစ်လောက်ရှိတော့ နာရေးကိစ္စ တစ်ခု ပေါ်လာတယ်ခင်ဗျ။ ကျွန်တော်တို့ အိမ်နီးချင်းရဲ့သားဟာ ရှူရီဝီတိုက် တလင်းမှာ လူသတ်ခံရတယ်။ တစ်ယောက်ယောက်က ဆူးရင်းခွနဲ့ ထိုးသတ် တာပဲ။ ကျွန်တော်လည်း အစွန်းအစကြည့်ပြီး ကျွန်တော့်နောင်တော်များရဲ့ လက်ချက်လို့ ထင်မိတယ်။ အမှုဖွင့်ပြီး စုံစမ်းပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ တရားခံမပေါ်ဘူး။

အရက်မူးသမားတစ်ယောက် သတ်သွားတာလို့ပဲ ရုံးက မှတ်ချက်ချတယ်။

“ဒီနောက်တော့ ကျွန်တော်လည်း အဖေတို့ဆီက ထွက်လာပြီး အလုပ် ဝင်တော့တာပဲ။ ပြီးတော့ စစ်ထဲ ရောက်လာတယ်။ စစ်ထဲမှာ တိုက်ရခိုက်ရတဲ့ အခါ အတွေးတစ်မျိုး ဝင်လာတယ်။ ဂျာမန်တွေနဲ့ ပစ်လား ခတ်လား လုပ်ရ တယ်။ ကျင်းထဲမှာ ဝပ်နေရင်း၊ အင်း ဒီစစ်တိုက်ရတာဟာ ဘယ်သူ့အတွက်လဲ။ ဘယ်သူ့ပစ္စည်းကို ရယူဖို့ ပိုင်ဆိုင်ဖို့များ ငါ တိုက်နေရတာလဲလို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မေးမိတယ်။ တစ်ခါတလေတော့ ကျင်းထဲမှာနေရင်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်မြေဖို့ သတ်လိုက်မယ်အထိ စိတ်ရူးပေါက်မိတယ်။ စက်ဆုပ်စရာပါ ခင်ဗျာ။ တကယ်ပဲ စက်ဆုပ်စရာကောင်းပါတယ်။ ဒါနဲ့ အဆိပ်အငွေ့မိပြီး ဒုက္ခရောက်တာပဲ။ တောင်ကုန်းလေးတစ်ခုပေါ် ပြေးအတက်မှာ အသက်ရှူမှားလာတယ်။ ခေါင်းထဲ လည်း သွေးရောက်လာတယ်။ မူးဝေလာတယ်။ အဲဒီအထိ ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရတယ်။ ဒါနဲ့ စစ်မြေပြင် မှာတွေ့တဲ့ အသိအကျွမ်းနှစ်ယောက်လောက်က ပြောဟောတာ နဲ့ ကျွန်တော်လည်း ဗော်လရှီဗစ်ဖြစ်ပြီး ပြန်လာတာပဲ။

“နောက်တစ်ခါ ပြည်တွင်းစစ်မှာ အသနားကြင်နာမရှိဘဲ သတ်ရ ဖြတ်ရပြန်တယ် ခင်ဗျာ။ တစ်နေ့တော့ ကတ်စတီနားယားမှာ အမြောက် ကျည်ဆံအနားကပ်ပေါက်ရာက သွေးရူးသွေးတမ်း ဖြစ်လာတယ်။ အခုတော့ ဟောဒီတံဆိပ်ရခဲ့တယ်ပေါ့ ခင်ဗျာ။ နာဂူနေ့သည် သူရဲကောင်းတံဆိပ်ကို လက်ဝါးဖြင့် စမ်း၍ အုပ်ထားသည်။ ထိုအချိန်တွင် သူ့ရင်ထဲ၌ တဒိတ်ဒိတ် သွေးတိုးမြန်လာသည်ကို ခံစားရသည်။ ‘တစ်မျိုးပဲ ခင်ဗျာ။ ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်တုန်းက စစ်မြေပြင်များ ရောက်နေသလားလို့ အခုထင်မိတယ်။ ခုတော့ ကျွန်တော်တို့ စုပေါင်းလယ်ယာမှာ အားစိုက်ခွန်စိုက် လုပ်ကြဖို့ပဲ။ ကမ္ဘာ့ တော်လှန်ရေးကြီးလည်း မဝေးတော့ပါဘူး’

‘ခင်ဗျား တစ်မိုရိုဒင်ကို ကောင်းကောင်း သိသလား’ ဒါမီးဒေါ့သည် လမ်းလျှောက်လာရင်း စဉ်းစားတွေးတောလာသည်။ နာဂူနေ့၏စကားဆုံးလျှင် အထက်ပါ မေးခွန်းကို မေးလိုက်သည်။

“ဘယ့်နယ် ပြောပါလိမ့် ခင်ဗျာ။ သိတာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းတွေပဲ။ သူ့မှာ လောဘရမ္မက်ကြီးလွန်းလို့သာ သဘော ထားချင်း ကွဲခဲ့ကြရတာပဲ။ ၁၉၂၀ တုန်းက ဒွန်းနက်ဒေသမှာ ကုလတ်တွေ ပုန်ကန်ကြတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒီမှာ သူနဲ့ကျွန်တော် အတူတိုက်ခိုက်ကြ တာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့မှာ မြင်းတပ်နှစ်တပ် ပြီးတော့ အထူးတပ်ရင်းတစ်ခုနဲ့ တိုက်ကြတာပဲ။ သူပုန်တွေ ရွာပြင်မှာ အကျနာတယ်။

“အဲဒီညက တစ်ကော့ရယ် အထုပ်ကြီးတစ်ထုပ်ပိုက်ပြီး ထဲထဲဝင်လာတယ်။ အထုပ်ကို ဖြည့်ချလိုက်တော့ လား လား ခြေထောက်ရှစ်ချောင်း ထွက်လာတယ် ခင်ဗျ။ ဒါနဲ့ တစ်ယောက်က ဟေ့ ခင်ဗျား ရူးနေသလား။ အပြင်ယူသွားပါဗျလို့ အော်တယ်။ တစ်ကော့က သူ့ကို ဘာပြန်ပြောတယ်မှတ်သလဲ။ သူတို့ဆက်ပြီး ပုန်ကန်ကြတော့မှာ မဟုတ်ပါဘူးဗျာတဲ့။ ဒါပေမဲ့ ကျုပ်တော့ ဖိနပ်လေးရန် ရတာပဲဗျ။ ကျုပ်တို့ တစ်အိမ်ထောင်အတွက်တော့ ဖိနပ်စီးဖို့ ဖူလုံသွားပြီတဲ့ဗျ။ နောက်ပြီးတော့သာ နှင်းကြောင့် ခဲနေတဲ့ ခြေထောက်တွေကို မီးကင်ပြီး ဖိနပ်တွေ ဆွဲချွတ်တော့တာပါပဲ။ ပြီးမှ ခြေထောက်တွေကို အပြင်ဘက်မှာ မြေမြှုပ်လိုက်တယ်။ ဒီတုန်းကသာ သူ့ကိုတွေ့ရင် နေရာတွင် ပစ်သတ်မိမှာပဲ။ နောက်တော့ ကျွန်တော် မေးကြည့်မိတယ်။ သူက ဟုတ်သားပဲကွ။ နှင်းတွေနဲ့ ခဲနေတော့ ဖိနပ်တွေ မချွတ်နိုင်ဘူး။ ဒါနဲ့ ငါလည်း ဓားတစ်ချောင်းနဲ့ ခုတ်ယူလာခဲ့တယ်။ ဘယ့်နှယ်ကွာ ငါက ဖိနပ်ချုပ်သမား မဟုတ်လားကွ။ ဖိနပ်ကောင်းတွေ အလကားဖြစ်မှာ နှမြောတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အခု အဲဒီမကောင်းမှုတွေ ပြန်ပြီး တွေးမိတော့ တစ်မျိုးပဲကွ။ တစ်ခါတလေ ညမှာ အိပ်ပျော်နေရာက လန်နီးပြီး ကြောက်စိတ်ဝင်လာတယ်။ ငါ့မိန်းမကို နေရာရွှေ့ပြီး အိပ်ခိုင်းရတယ်။ ငါနံရံဘက် မအိပ်ရဲဘူးကွ လို့ ပြောတယ်။

‘ကဲ ရောက်ပြီဗျ၊’ ဟု စကားသတ်ကာ နာဂူနေ့သည် တံခါးပေါက် တစ်ခုကို ဖွင့်၍ ခြံတစ်ခုထဲသို့ ဝင်သွားလေသည်။

(၅)

အန်ဒရေး ရတ်ဇေမျော့နေ့သည် ၁၉၁၃ တွင် စစ်မှုထမ်းရန် တပ်ထဲသို့ ဝင်သည်။ ထိုအချိန်က ထုံးစံအရဆိုလျှင် တပ်သို့ သူပိုင်မြင်းတစ်စီး ဖြင့် အမှုထမ်းရန် ရောက်လာကြောင်း သတင်းပို့ရန် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူ့၌

မြင်းမဆိုထားနှင့် ကော့ဆက်ဝတ်စုံပင် ပြည့်စုံအောင် မဝယ်နိုင်ရှာ။ သူ့အဖေက သူ့အား အဘိုး၏ဓားတစ်ချောင်းကိုသာ အမွေပေးခဲ့သည်။ အန်ဒရေးသည် ထိုအချိန်က အောက်ကျ နောက်ကျ ဖြစ်ခဲ့ရသည်ကို တစ်သက်လုံး မေ့နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ရွာတွင် ပြုလုပ်သော အစည်းအဝေးတစ်ခုတွင် ရွာလူကြီးတို့က သူတို့ရွာမှ အန်ဒရေးကို ရွာစရိတ်ဖြင့် တပ်သို့ ပို့ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ သူ့အတွက် ဈေးပေါ အဖိုးချိုသည့် ရထားဆွဲ မြင်းတစ်ကောင်၊ ကုန်းနှီးတစ်ခု၊ ကုတ်အင်္ကျီနှစ်ထည်၊ ဘောင်းဘီနှစ်ထည်၊ ဖိနပ်တစ်ရန်ဝယ်၍ ပေးသည်။ ‘မင်းကို ရွာစရိတ်နဲ့ လွှတ်ရတာ မောင်ရေ။ ဒီတော့ တို့မျက်နှာကိုလည်း ထောက်ပါကွာ။ တို့ရွာကို နာမည်မဖျက်ပါနဲ့။ ဇာဘုရင့်အမှုတော်ကို သက်စွန့် ကြိုးပမ်းသာ ထမ်းပေတော့’ ဟု ဆိုဆုံးမလိုက်ကြသည်။

သို့ရာတွင် ချမ်းသာသည့် ကော့ဆက်တို့၏ သားသမီးများမှာမူ မြင်းကောင်းကိုယ်စီ စီးကာ တပ်ထဲသို့ ဝင်ကြသည်။ သူတို့၏ကုန်းနှီးများ သည် နေခြည်တွင် ငွေရောင်လက်နေသည်။ သူတို့၏ဝတ်စုံများသည် သစ်လွင် တောက်ပကြသည်။

ထိုနောက် ကျေးရွာကောင်စီက အန်ဒရေး၏လယ်ယာကို ကိုယ်စား ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးသည်။ အန်ဒရေးသည် စစ်မျက်နှာတွင် အခြားသူများ အေးချမ်းသာယာစွာ နေနိုင်ရေးအတွက် တိုက်ရခိုက်ရသည်။ အခြားသူများ ၏ အသက်စည်းစိမ်နှင့် အိုးအိမ်တို့ကို ကာကွယ်ရန် စစ်တိုက်ရသည်။ ထိုအချိန် တွင် ကျေးရွာကောင်စီက သူ၏ လယ်ကို အငှားချလေသည်။ ဂျာမန်တို့ကို တိုက်သည့်စစ်ပွဲတွင် အန်ဒရေးသည် စိန်ကျောသူရဲကောင်း တံဆိပ်သုံးရ လေ သည်။ သူရဲကောင်းတံဆိပ်နှင့် အတူရသည့်ငွေကိုမူ သူ့မိန်းမနှင့် သူ၏အမေ အိုကြီးထံသို့ ပို့သည်။ ထိုငွေကြောင့်ပင် အမေအိုနှင့် မယားတို့ အသက်ရှင်နေကြ ရသည်။ အမေအိုအဖို့ကား ကြီးတောင့် ကြီးမားရှိမှ အနည်းငယ် ချမ်းချမ်း သာသာနေရခြင်းဖြစ်သည်။

ဆောင်းဦးပေါက်တွင် စစ်ပွဲလည်း ပြီးဆုံးခါနီးနေပြီဖြစ်ရာ အန်ဒရေး ၏ မိန်းမသည် လယ်တွင် အငှားလိုက်၍ ရသော ပိုက်ဆံဖြင့် အန်ဒရေး ရှိရာ စစ်မြေပြင်သို့ လိုက်လာသည်။ စစ်မြေပြင်တွင် ရက်အတန်ကြာနေ သည်။ ထိုအချိန်တွင် အန်ဒရေး အမှုထမ်းသည့် နံပါတ် ၁၁ ဒွန်ကော့ဆက် တပ်ရင်းသည် စစ်နားချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်မှာပင် သူ့မယားသည် သူ့ ခင်ပွန်းရင်ခွင်သို့ ပြေးဝင်ခဲ့ရသည်။ သို့သော် ထိုရက်များကား တိုတောင်း လှသည်။ ရွာသို့ ပြန်လာသည့်အခါ သူ့မိန်းမသည် ငိုရမုန်းပင် မသိတော့။

မျက်ရည်တို့သည် ခန်းခြောက်ကုန်ပြီ။ သို့နှင့် တစ်ခုသော အချိန်တွင် အန်ဒရေး ကိုယ်စား ယုယစရာ သားကလေးတစ်ယောက်ကို လယ်ကွင်းပြင်က လယ်တဲ တစ်ခု၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။

၁၉၁၈ တွင် အန်ဒရေးသည် ဂရယ်မျချီသို့ ခေတ္တခဏ ပြန်လာ သည်။ ကြာကြာမနေရပါ။ ရောက်သခိုက် လယ်ထွန်ပေးသွားသည်။ ထိုနောက် သားငယ်ကို ပခုံးထက်၌ ထမ်းကာ ရွာထဲလျှောက်၍ လည်သည်။ သို့သော် များမကြာမီပင် တပ်သို့ ပြန်ရလေသည်။

“နက်ဖြန် ပြန်မယ်ဟေ့။ လမ်းမှာ စားဖို့ နည်းနည်းပါးပါး ထည့် ပေးလိုက်ပါ”

နောက်တစ်နေ့ နံနက်တွင် အန်ဒရေး၏ တဲရှေ့၌ လုဗ်ရှကင်၊ တစ်ဗိုရိုဒင်၊ မာကာနာဂူနေ့တို့ စုဝေးရောက်ရှိလာကြသည်။ သူတို့နှင့်အတူ အခြားကျော့ဆက်ရှစ်ယောက်လည်း ပါသည်။ သူတို့သည် ဖုံလုံးကြီးများကို ချန်ခဲ့ကာ ဂရယ်မျချီ ရွာကလေးမှ ထွက်ခွာသွားကြလေသည်။ ထိုနေ့မှာပင် ဂရယ်မျချီ ရွာပေါ်သို့ ငန်းအုပ်တစ်အုပ် ပျံသန်းသွားသည်။ တောင်မှ မြောက်သို့ ဖြတ်၍ သွားသည်။

အန်ဒရေးသည် ကာမင်စကားယားတွင် သူ့ရဲဘော်များနှင့် လမ်းခွဲ ခဲ့ရသည်။ သူသည် ဗိုရိုရှီလော့၏ ယူနစ်တစ်ခုနှင့်အတူ ဇာရစ်ဆင်သို့ ချီတက် ခဲ့သည်။ မာကာနာဂူနေ့၊ လုဗ်ရှကင်နှင့် အခြားရဲဘော်တို့သည် ဗိုရိုနက်သို့ ရောက်သွားကြသည်။ ထိုနောက် သုံးလခန့် ကြာသည့်အခါ အန်ဒရေးသည် ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာ ဆေးရုံတွင် လူနာအဖြစ် တက်ရောက်ကုသခံရသည်။ တိုက်ပွဲတွင် လက်ပစ်ဗုံးအကွဲအစ မှန်ခံရသည်။ ထိုဆေးရုံတွင် အကြောင်းတိုက် ဆိုင်သဖြင့် သူတို့ရွာ အဖြစ်အပျက်များကို တစ်ဆင့် စကားကြားရလေသည်။ ဂရယ်မျချီတွင် ရှုပ်ဖြူကျော့ဆက်တပ်ကို ပေါ့တီယောကျော့၏ တပ်ခွဲက ချေမှုန်း လိုက်သည်။ ထိုအခါ ကုလားမနိုင် ရခိုင်မဲသည့်အနေဖြင့် တပ်နီတော်သားကြီး အန်ဒရေး၏ ရှုပ်ဖြူတပ်သားတို့က အမျက်သိုကြသည်။ အန်ဒရေး၏မိန်းမကို မဟားတရားလုပ်ကာ အနိုင်ကျင့်လိုက်ကြသည်။ ထိုအကြောင်းကို တစ်ရွာလုံး သိကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် အန်ဒရေး၏မိန်းမသည် အရှက်ကို အသက်နှင့် လဲလိုက်လေသည်။

သို့နှင့် နှင်းထန်သော တစ်နေ့တွင် အန်ဒရေးသည် ဂရယ်မျချီသို့ ရောက်လာလေသည်။ အချိန်ကား ဒီဇင်ဘာကုန်ခါနီးဖြစ်သည်။ တစ်ရွာလုံးကို နှင်းပွင့်နှင်းစိုက်တို့က ဖုံးလွှမ်းထားသည်။ အဝေးရှိ တောင်ကုန်းတစ်ခုဆီမှ

အမြောက်သံများကို အဆက်မပြတ် ကြားနေရသည်။

ထိုတစ်နေ့၏ ညနေခင်းတွင် အန်ဒရေးသည် ရွာတွင်းသို့ မြင်းတစ်စီးဖြင့် ဒုန်းစိုင်းဝင်လာသည်။ ထိုအဖြစ်ကို အန်ဒရေးသည် ယနေ့ထက်တိုင် သတိရလျက် ရှိနေသေးသည်။ မျက်လုံးအစုံကို စုံပိတ်ကာ ပြန်ပြောင်းစဉ်းစားလိုက်လျှင် ရုပ်ရှင်ပြသကဲ့သို့ အစီအရီ မှတ်ဉာဏ်တွင် ထင်မြင်ဆန်းသစ်လာသည်။ အန်ဒရေးသည် အိမ်ဝင်းထဲသို့ မြင်းကိုဆွဲကာ ဝင်သွားသည်။ သူ့အမေကြီးသည် ဆံပင်ဖားလျားဖြင့် ပြေးထွက်လာသည်။ သူ့အမေ၏ အသံသည် ကြေကွဲတုန်လှုပ်နေသည်။

‘ငါ့သားရေ မရှိတော့ဘူးကွယ်။ မင်းမိန်းမတော့ မရှိတော့ဘူးကွယ်’ ဟု တုန်တုန်ယင်ယင် ပြောသည်။

အန်ဒရေးအဖို့ သူစိမ်းအိမ်သို့ ရောက်လာသည့်အဖြစ်နှင့် တူနေသည်။ မြင်းကိုချည်ကာ အိမ်ထဲသို့ ဝင်သည်။ အခန်းရောက်လျှင် တစ်စုံတစ်ယောက်ကို တွေ့ရခြင်းနှင့် ရှာသည်။ ကလေးငယ်အိပ်သည့် ပုခက်သည်လည်း ဗလာကျင်းနေသည်။

“သားရော ဘယ်မှာလဲ အမေ”

သူ့အမေသည် တရှုပ်ရှုပ်ငိုရင်း ခေါင်းကိုသာ တွင်တွင်ရမ်းသည်။ အဖြေကား တော်တော်နှင့်မရ။ နောက်မှ သူ့အမေက ဤသို့ ပြောဆိုလေသည်။

“သားငယ်ကလေးကိုပါ အမေ မကယ်နိုင်တော့ဘူးကွယ်။ မင်း မိန်းမယက်ဒိုကီယာ ဆုံးပြီး နှစ်ပတ်လောက် ရှိတော့၊ မင်းသားငယ် ကြမ္မာငင်တော့တာပဲ”

“တော်တော့ အမေ၊ ငိုမနေနဲ့တော့။ ယက်ဒိုကီယာကို ဘယ်သူစော်ကားသလဲဆိုတာသာ အမေ ပြောပြစမ်းပါ”

“အနီကေး ဒက်ယတ်ကင်ပေါ့ကွယ်။ မင်းမိန်းမကို တလင်းထဲ ခေါ်သွားတယ်။ ငါ့ကိုတော့ ကြာပွတ်နဲ့ ရိုက်ပြီး နှင်လွှတ်တယ်။ ပြီးတော့ အဖော်တွေ ခေါ်ပြီး နှိပ်စက်တော့တာပါပဲ။ တစ်ကိုယ်လုံး ညိုမဲပြီး သွေးအလိမ်းလိမ်းပါပဲ”

“ဒီကောင် အိမ်မှာ ခုရှိသလား”

“သူတို့တပ်တွေ ဆုတ်ရတော့ သူလည်း ထွက်ပြေးပြီပေါ့”

“သူ့အိမ်မှာ သူ့အိမ်သားတွေ ရှိမှာပေါ့”

“သူ့မိန်းမနဲ့ အဘိုးကြီးရှိတယ်။ ငါ့သားရယ် သူတို့ကို မနှိပ်စက်

ချင်ပါနဲ့တော့။ သူ့အပြစ်ကို သင်းတို့ ဒဏ်ဝင်မခံကောင်းပါဘူးကွယ်”

“အိုဗျာ။ အမေကလဲ”

အန်ဒရေး၏ မျက်နှာသည် ညိုမည်းပုပ်သိုးနေသည်။ သူ့ရင်ထဲတွင် ဗလောင်ဆူနေသည်။

“မသေခင် ဘာမှာ သွားသေးသလဲ အမေ”

အမေအိုသည် တစ်နေရာမှာ စာတစ်စောင် ထုတ်လာပြီးလျှင် သားကို ပေးသည်။ အန်ဒရေးသည် စာကို ဖတ်သည်။ သူ့ကိုပေးရန် ရေးထားသည့် စာဖြစ်သည်။ စာလုံးတို့ကို မမြင်။ သူ့မိန်းမ၏ စကားသံကိုသာ ကြားယောင် နေသည်။

“အန်ဒရေရှာ၊ ကျွန်မတော့ အစွန်းအထင်း ခံခဲ့ရပေါ့။ ရှင့်ကို ကျွန်မ မတွေ့ချင်တော့ဘူး။ အို ဘယ်သူ့မျက်နှာကိုမှလည်း မကြည့်ချင်တော့ဘူး။ ကျွန်မကိုယ်ဟာ မသန်ရှင်းတော့ဘူး။ ကိုယ်မသန်တော့ စိတ်လည်း မသန်တော့ ဘူးပေါ့။ အဲဒီညက အိပ်လို့လည်း မပျော်ဘူး။ မျက်ရည်နဲ့ မျက်ခွက်ပါပဲ။ ရှင့်နဲ့ကျွန်မ ဘယ်လောက် အချစ်ကြီးခဲ့ကြတယ် ဆိုတာလည်း မြင်ယောင်လာ တယ်။ ဘယ်ဘဝရောက်ရောက် အဲဒီအချစ်ကို စွဲလမ်းနေမှာပဲ။ ကျွန်မတို့ ဒီမျှပဲ ကံဆုံရတာကိုတော့ ဝမ်းနည်းတယ်။ ကျွန်မ မရှိတဲ့နောက် ရှင်မိန်းမတစ် ယောက် ယူမှာပဲ။ အဲဒီအခါမှာသာ ကျွန်မသားလေး မျက်နှာမငယ်ရအောင် ဂရုစိုက်ပါတော့။ မိတဆိုးလေးကို သနားပါ ချစ်ပါရှင်။ ကျွန်မ အဝတ်တွေကို ကျွန်မ မရှိတဲ့နောက် ညီမလေးကို ပေးဖို့ အမေ့ကို ပြောလိုက်ပါ”

အန်ဒရေးသည် စာကိုဖတ်ပြီးနောက် အက်ယတ်ကင်တို့ နေထိုင်ရာ တဲသို့ မြင်းဖြင့် ဒုန်းစိုင်းလေသည်။ ရောက်လျှင် ဓားလွတ်ကိုဆွဲကာ အိမ်ပေါ်သို့ တက်သွားသည်။ အန်ဒရေးကို မြင်လျှင် အနီကေး၏ ဖခင်အိုကြီးသည် အန်ဒရေး ၏ ခြေထောက်အစုံကို ပြေး၍ ဖက်လေသည်။

‘အန်ဒရေး’ ဟု တစ်ခွန်းမျှသာ ခေါ်ကာ ခေါင်းကို မဖော်တော့ဘဲ ခြေထောက်ကို တင်းတင်းဖက်ထားသည်။

‘ကဲ ခင်ဗျားသားအစား ခင်ဗျား ခံပေတော့’ ဟုဆိုကာ အန်ဒရေး သည် အဘိုးအိုကို တရွတ်တိုက်ဆွဲ၍ အပြင်သို့ ခေါ်ခဲ့သည်။

အဘိုးအိုကား တုန်လှုပ်ကာ ငေးတိကြောင်တောင် ဖြစ်နေပြီ။ အနီ ကေး၏ မိန်းမသည် သားသမီးများကို ပွေ့ဖက်ကာ ငိုရင်း ပြေးထွက်လာသည်။ အန်ဒရေးသည် ထိုအချိန်တွင် ဓားကို လေတွင် ဝဲကာ အဘိုးအိုအား ခုတ်ချ လိုက်တော့မည်ဟူ၍ ရွယ်နေဆဲဖြစ်သည်။ အနီကေး၏မိန်းမနှင့် သူ့သားသမီး

များအားလုံးသည် သူ့ခြေရင်းတွင် ဝပ်စင်းနေကြလေသည်။

‘သူတို့အားလုံးကိုပါ သတ်လိုက်ပါရှင်။ အားလုံး အနီကေးရဲ့ သွေး ချည်းပါပဲ။ ကျွန်မကိုပါ ရောသတ်ပစ်လိုက်’ အနီကေး၏မိန်းမသံကို ကြားရလျှင် အန်ဒရေးသည် ငိုငို၍ ရပ်နေသည်။ ကလေးများအမေသည် အန်ဒရေး ထံသို့ လျှောက်လာသည်။ ကလေးများ အားလုံးပေါင်း ခြောက်ယောက်ကား သူ့ ခြေထောက်ကို ဖက်ထားကြသည်။ အန်ဒရေးသည် နောက်သို့ ခြေတစ်လှမ်း ဆုတ်ပြီးနောက် အားလုံးတစ်ချက်မျှကြည့်ကာ ဓားလွတ်ကို ဓားအိမ်ထဲ ထည့် သွင်းပြီးလျှင် မြင်းဆီသို့ လှည့်ထွက်ခဲ့သည်။ အဘိုးအိုသည် ဝမ်းသာအားရဖြင့် အန်ဒရေး၏နောက်သို့ ပြေးလိုက်ပြီးလျှင် သူ့ကို ဖက်ယမ်းရန် ကြိုးစားသည်။ သို့ရာတွင် အန်ဒရေးသည် မြင်းပေါ် ရောက်နေပြီ။ မြင်းပေါ်မှနေ၍ အဘိုးအို ဘက်သို့ လှည့်ကာ ရွံရှာကာ မျက်နှာဖြင့် ‘အင်း ခင်ဗျားတို့အားလုံး ကံကောင်း တယ်မှတ်’ ဟု အော်၍ ပြောကာ ထွက်သွားလေသည်။

အိမ်သို့ ပြန်ရောက်လျှင် အန်ဒရေးသည် သုံးရက်တိုင်တိုင် ချက် အရက်ကို အမူးသောက်သည်။ ထို့နောက် မျက်ရည်လည်ရွဲခဲ့သည်။ နောက် တစ်ညတွင် သူ့မိန်းမ ဆွဲကြိုးချသေသည့် လယ်တဲကို မီးတင်၍ ရှို့သည်။ စတုတ္ထနေ့တွင် မျက်နှာသေကြီးဖြင့် သူ့အမေကို နောက်ဆုံး နှုတ်ဆက်ခြင်း ဖြင့် နှုတ်ဆက်သည်။ အမေအိုသည် သားကြီးကို ရင်တွင် ပွေ့ဖက်ကာ မျက်ရည် စက်လက်ဖြင့် နမ်းရှို့သည်။ ထိုအခါတွင်မှ သူ့သား၏ဦးစွန်းထက်တွင် ဆံပင်တို့ အနည်းအကျဉ်း ကြောင်နေပြီကို မြင်ရလေသည်။

၂ နှစ်ကြာလျှင် အန်ဒရေးသည် ပိုလန်စစ်မျက်နှာမှ ဂရယ်မျချီသို့ ပြန်ရောက်လာသည်။ ထိုနောက် ဒွန်မြစ်ညာဒေသသို့ တစ်နှစ်ခန့် ကောက်ပဲ သီးနှံ သိမ်းဆည်းရေးအဖွဲ့နှင့်အတူ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ ထိုနောက်ကား လယ် လုပ်ရန် ရွာသို့ ပြန်လာခဲ့လေသည်။ သူ့အမေအိုက သားကို မိန်းမယူရန် တိုက်တွန်းသည်။ သူ့ထံမှ အဖြေမရ။ သို့သော်လည်း တစ်နေ့တွင်မူ သူ့အမေ က ဇွတ်အတင်း နောက်အိမ်ထောင်ပြုရန် ပြောသည်။

“မိန်းမယူဖို့ တော်ပြီဟဲ့။ ငါလည်း ကြီးလာတော့ မီးဖိုထဲ မဝင် ချင်တော့ဘူး။ နင့်ကို ပြုစုဖို့လည်း မတတ်နိုင်တော့ဘူး။ ဘယ်နှယ်လဲ ဘယ်သူများ တောင်းရမ်းပေးရမလဲ”

“နေပါစေ အမေရယ်။ ကျွန်တော့်ကို ဇွတ်မတိုက်တွန်းပါနဲ့။”

“ဟဲ့ နင့်ကိုယ်နင် မှန်ထဲလည်း ကြည့်ချေဦး။ နင့်ဆံပင်တွေ ဖြူ လာပြီ။ ဒါနဲ့တောင် မိန်းမယူဖို့ စိတ်မကူးသေးတာ အံ့ပါရဲ့။ အမေဖြစ်တဲ့

ငါ့ကိုများ မငဲ့တော့ဘူးလား။ ငါလည်း မြေးတွေ ချီချင် ပွေ့ချင်လာပြီဟယ်။ ငါ့မှာဖြင့် မြေးကလေးတွေ ရခဲ့ရင် ခြေအိတ်ထိုးပေးရအောင် သိုးနှစ်ကောင် မွေးထားရတယ်။ ကလေးသားမြေးကိုပဲ ယုယနေချင်ပြီ အန်ဒရရှာရဲ့။ ဟဲ့ ကောင် ဘယ်လိုလဲ။ ငါ့ကို စကားပြန်မပေးတော့ဘူးလား။ ဘယ်သူ့ယူမလဲ ပြောစမ်း”

ထိုအခါမျိုးတွင် အန်ဒရေးသည် ဦးထုပ်ကို ကောက်ဆောင်းကာ အိမ်ထဲမှ ထွက်လာခဲ့သည်။ သို့သော် အမေအိုသည် ပါးစပ်ကို ပိတ်မထား။ အခွင့်ရတိုင်း သားကို အိမ်ထောင်ပြုရန် နားချသည်။ အိမ်နီးနားချင်းများကို လည်း ထိုအကြောင်းကို ပြောပြသည်။ သူ့သားကို ဘယ်လိုနားချရမည်နည်း ဟူ၍လည်း အကြံတောင်းသည်။ သားကမူ ခေါင်းခါ၍သာ အဖြေပေးသည်။ နောက်ဆုံး ပြောမရသည့်အဆုံး၌ အမေအိုသည် သွားလေသူ ချွေးမကို ကျိန်ဆဲလေတော့သည်။

အမေအိုသည် ညနေခင်းတစ်ခုတွင် အိမ်နားက အဖော်တို့အား တိုင်တည်သည်။

“ဟိုကောင်မပေါ့ အေရဲ့။ သူ့မယားကြီးဟာ သေရာကနေပြီးတော့ ငါ့သားကို ပြုစားထားတယ်။ သူ့သေရုံတွင် မဟုတ်သေးဘူး၊ ငါ့သားကို တောင် သေရွာကနေပြီး လိုက်ခဲ့ဖို့ ခေါ်နေတယ်အေ့။ ဒါကြောင့် မိန်းမယူ ပါဆိုတာ မယူသေးဘူးအေရဲ့။ ငါ့မှာသာ ဒုက္ခရောက်နေရတာ။ တခြားသူများ မှာတော့ သားနဲ့ သမီးနဲ့ မြေးတွေနဲ့ ပျော်စရာချည်းပါပဲ။ ငါ့မှာသာ တစ်ကောင်ကြွက် ဖြစ်နေလေရဲ့”

ထိုနှစ်တွင် အန်ဒရေးသည် မာရီနာနှင့်တွေ့လေသည်။ မာရီနာသည် မုဆိုးမဖြစ်သည်။ သူ့ယောက်ျားသည် ဇာဘုရင်၏မြင်းတပ်မှ တပ်ကြပ်ကြီး မစ်ခေးပေါ်ယာကော့ ဖြစ်သည်။ နို့ဖိုချာကတ်တိုက်ပွဲတွင် ကျဆုံးခဲ့သည်။ ယခုနှစ် ဆောင်းဦးပေါက်ဆိုလျှင် မာရီနာသည် လေးဆယ်တွင်းသို့ ချဉ်းနေပြီ။ သို့ငြားလည်း မာရီနာ၏ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်သည် တုတ်ခိုင်သည်။ သူ့အသား အရေသည် ညိုပြာပြာရှိသည် ဖြစ်သဖြင့် စတက်မြက်ခင်းဒေသ၏ ကျက်သရေ ဆောင်အလှကို ကိုယ်စားပြုသည်ဟု ဆိုရမည်။

အောက်တိုဘာတွင် အန်ဒရေးသည် မာရီနာ၏ အိမ်ကိုပြင်၍ မိုးပေး သည်။ ညနေဆည်းဆာ နေဝင်ရီတွင် မာရီနာသည် အန်ဒရေးကို ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ ပြင်ဆင်၍ ညစာကျွေးသည်။ ထိုနောက်ကား အန်ဒရေး၏ ပခုံးထက်တွင် မာရီနာသည် မှီကာနွဲ့ကာ တွတ်တီးတွတ်တာ ပြောလေသည်။ အန်ဒရေးက

မာရီနာကို ခြေဆုံးခေါင်းဆုံး ကြည့်သည်။ မာရီနာ၏ဆံကေသာသည် ပိတုန်းရောင် တောက်နေသည်။ မြင်း၏လည်ဆံမွေးကဲ့သို့လည်း ထူကြမ်းသည်။ သို့ရာတွင် ထိုဆံကေသာသည် လည်တိုင်တစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် နားရွက်ဆီသို့ သွယ်ဖားကျလာသည်မှာ ကလေးငယ်၏ ဆံပင်များကဲ့သို့ တွန့်ကောက်နေသည်။ မာရီနာသည် အန်ဒရေးကို မျက်လုံးထောင့် ကပ်၍ ကြည့်သည်။ ခရာတာတာ ကြည့်သည်။

‘နောက်တစ်ခါ လာပြီး အိမ်မိုးပေးဦးမှာတဲ့လား’ ဟူ၍လည်း ညတုတု မေးသည်။

‘နောက်တစ်ခါလာရင် လက်ခံမှာပေါ့နော်’ ဟု အန်ဒရေးက ဆိုသည်။

အန်ဒရေး စားနေသည်ကို မာရီနာက ကြုံကြုံထိုင်ကာ ကြည့်နေသည်။ အန်ဒရေးသည် အစားကို ဖြောင့်အောင် မစားနိုင်။ မကြာခဏ မာရီနာကို ကြည့်နေသဖြင့် စားသည့်အစာ မြဲ၍ မကျဖြစ်ရသည်။ သို့ကြည့်ရင်း မာရီနာ၏ လည်ချောင်းတွင် အကြောစိမ်းကလေးတစ်စု တွေ့သဖြင့် ကြည့်ကောင်းကောင်း နှင့် ငေးကာ ကြည့်နေသည်။

“ဘာဖြစ်တာလဲ မစားတော့ဘူးလား”

“ဟင့်အင်း တော်ပြီ။ နက်ဖြန်မနက်မှ အိမ်မိုးကို ပြီးအောင် မိုးပေးမယ်”

မာရီနာသည် စားပွဲနားသို့ ရစ်ဝဲရစ်ဝဲ လုပ်နေသည်။ မျက်နှာတွင်လည်း ပျားရည်ဆမ်းထားသလို ချိုအိနေသည်။ ထိုနောက် သူ့ရင်သားအိအိကြီးများဖြင့် အန်ဒရေး၏ ပခုံးကို မှီကာ ‘ည ဒီမှာ မအိပ်တော့ဘူးလား’ ဟု ခရာတာတာ မေးလေသည်။

“အိပ်ရမယ်ဆိုရင် အိပ်နိုင်ပါတယ်ဗျာ”

“ကျွန်မလို မုဆိုးမကို အရေးတယူ ခေါ်ပြောနေတာပဲ ကျေးဇူးတင်လှပါပြီရှင်”

မာရီနာသည် မီးခွက်ကို ငြိမ်းကာ မှောင်ထဲတွင် အိပ်ရာပြင်လေသည်။ သူတို့သည် အိပ်ရာထက်တွင် ချစ်တင်း ဆိုကြလေသည်။

မာရီနာ၏ ယောက်ျားသည် ထမင်းဆိုင်လေးတစ်ဆိုင်ထဲတွင် သေဆုံးခဲ့သည်။ မာရီနာသည် သူ့ယောက်ျား သေဆုံးခဲ့ရပုံကိုလည်း ပြောပြသည်။ သူ့ယောက်ျား သတ္တိကောင်းပုံကိုလည်း ပြောပြသည်။

အန်ဒရေးသည် ထိုအကြောင်းကို ယခင်က ကြားဖူးခဲ့လေပြီ။ မာရီနာ၏ ယောက်ျားနှင့် တစ်တပ်တည်း အမှုထမ်းခဲ့ကြသည့် သူတို့ရွာမှ ကော့ဆက်များက

ပြောပြသဖြင့် ကြားခဲ့ဖူးခြင်းဖြစ်သည်။ ကင်းလှည့်ထွက်ရာတွင် သူတို့တပ်သည် တပ်နီတော်နှင့် တွေ့သည်။ တပ်နီက နှစ်ဆ အင်အားများသည်။ စက်သေနတ်နှင့် ပစ်ရာတွင် ကော့ဆက် တပ်သားလေးယောက် ကျဆုံးသည်။ မစ်ခေးကိုကား လက်ရဖမ်းရန် ကြိုးစားသည်။ မစ်ခေးသည် မြင်းဖြင့် ထွက်ပြေးသည်တွင် သေနတ်မှန်သည်။ သို့သော် ပခုံးကို ရှပ်၍သာ မှန်သည်။ တပ်နီတော်က အကောင်းဆုံး မြင်းစီးသမားတစ်ယောက်ကို လိုက်စေသည်။ ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျ သည်ဟု ဆိုရမည်။ မစ်ခေး၏ မြင်းသည် ကျင်းတစ်ခုတွင် ခွေ၍ လဲသည်။ ထိုအခါ မစ်ခေးသည် မြင်းပေါ်က ကျကာ ခြေကျိုးသည်။

အန်ဒရေးသည် ထိုအကြောင်းကို ပြန်၍ စဉ်းစားမိရင်း ပြုံးမိသည်။

မာရီနာသည် အိပ်ရာတွင် စကားစ မကုန်သေးဘဲ တတွတ်တွတ် ဆက်၍ ပြောနေသည်။ ထိုနောက် အန်ဒရေးအနားသို့ တိုးလာသည်။ သူ့ မျက်လုံးအစုံသည် မြင်းပေါက်မလေး၏ မျက်လုံးကဲ့သို့ အရောင်လက်နေကြ သည်။ သူသည် အန်ဒရေး၏ ရင်ပြင်ကျယ်ကြီးကို ဝင်၍ ခွေနေသည်။ ထိုနောက် တတွတ်တွတ် ပြောပြန်သည်။

“မနက်ကျတော့ အပြီးသတ် မိုးရအောင် လာခဲ့မယ်ပေါ့”

“လာမှာပေါ့”

“လာမနေပါနဲ့တော့လား”

“ဘာလိုလဲ”

“အို ရှင့်ကိုယ်ရှင် ကောင်းကောင်း အိမ်မိုးတတ်ပြီ ထင်နေလိုက် တာ။ ရှယ်ရှူကာ ဆိုတဲ့ အဘိုးကြီးက ရှင့်ထက် တတ်သေးတယ်။ ရှင်မိုး သွားတာ အသစ်တစ်ခါ ထပ်မိုးရဦးမှာပဲ”

နောက်နှစ်ရက်အကြာတွင် အဘိုးအို ရှယ်ရှူကာသည် မာရီနာ၏ အိမ်ကို အသစ်ပြင်၍ မိုးသည်။

ထိုနောက် အန်ဒရေးသည် မာရီနာထံသို့ နေ့တိုင်းရောက်သည်။ ညတိုင်းရောက်သည်။ သူ့ထက် အသက်ဆယ်နှစ်ခန့်ကြီးသည့် မုဆိုးမ၏ အယုအယတွင် အန်ဒရေး ကြည်နူးမိသည်။ မာရီနာ၏ အချစ်သည် နှင်းဆမ်း သဖြင့် ရဲတွတ်နေသော ဆောင်းတွင်းပန်းသီးကြီးနှင့် တူသည်ဟု ထင်မိသည်။

သူတို့သတင်းသည် ရွာတွင် ချက်ချင်းပြန့်သွားသည်။ ရွာက မေးငေါ ကြသည်။ အန်ဒရေး၏အမေက မျက်ရည်တရွှဲဖြင့် အိမ်နားချင်းတို့ကို တိုင် တည်သည်။

‘အမယ်လေးကွယ်၊ ရက်စရာကောင်းလိုက်တာ။ ဒီလို သူ့ထက်ကြီးတဲ့

မုဆိုးမကိုမှ ကြိုက်ရတယ်လို့။ မိန်းမရှားသမီးလားအေ' ကြာသော် သူ့အမေသည် ပါးစပ်ပိတ်၍ နေလိုက်သည်။ တစ်ဖက်အိမ်က နာယာကာ ဆိုသည့် မြီးကောင် ပေါက်မလေးသည် အန်ဒရေးကို မျက်နှာချင်းမဆိုင်ဘဲ ရှောင်ဖယ်ရှောင်ဖယ် လုပ်နေသည်။ အန်ဒရေးက သူ့ကို ပြီတီတီ စဖူးသည်။ သို့ရာတွင် တစ်နေ့၌ကား မျက်နှာချင်းဆိုင် တွေ့ကြသည်။ ထိုအခါ နာယာကာ၏မျက်နှာသည် ညှိုးရော် နေသည်။

‘ရှင်ကို အစ်မကြီးက မုန့်ပေး ကြိုက်သွားတယ်ပေါ့’ သူ့မျက်နှာမှာ ပြုံးနေသော်လည်း သူ နှုတ်ခမ်းနှစ်ခုသည် တဆတ်ဆတ် တုန်လာသည်။ မျက်ရည်ပေါက်တို့သည်လည်း ထိန်းခြင်း၊ သိမ်းခြင်း၊ ချုပ်တီးခြင်းငှာ မစွမ်း တော့ဘဲ အဖြိုင်ဖြိုင် စီးကျသည်။

အန်ဒရေးက ရယ်စရာ နောက်စရာ လုပ်ကာ ပြန်၍ ဖြေသေးသည်။

‘ရှင်မှာ ဒီထက် ငယ်တာ ရှာမတွေ့နိုင်တော့ဘူးတဲ့လား’ ဟု နာယာကာ က ငေါ့သည်။

‘အေးကွယ် ငါ့လည်း ကြည့်ပါဦး’ ဟု အန်ဒရေးက ဆိုကာ သူ့ခေါင်း က ဦးထုပ်ကို ချွတ်၍ ပြသည်။ သူ့ဆံပင်တို့သည် ကြောင်ကျားနေပြီ။ အချို့ သည် အဖြူဘက်သို့ လှ၍ နေကြပြီ။

ကလေးမသည် ဒေါသထွက်ကာ ‘ကျွန်မဟာ အမိုက်မပဲ။ ဆံဖြူ ဆံကြောင်ကိုမှ ကြိုက်မိတဲ့ အမိုက်မပဲ။ ဒါဟာ နောက်ဆုံး နှုတ်ဆက်တာပဲ။ သွားမယ်’ ဟုဆိုရင်း ချာခနဲ လှည့်ထွက်သွားလေသည်။

ထိုနောက် မာကာ နာဂူလော့နှင့် တွေ့သည်။ ‘ကျုပ်တော့ သိပ် သဘောမတူလှဘူး အန်ဒရေး။ ခင်ဗျားကို တပ်ကြပ်လုပ်ခိုင်းမှာပဲ။ ပြီးတော့ ခင်ဗျား ပစ္စည်းရှင်ဖြစ်လာမှာပေါ့ဗျာ’ ဟု ဆိုသည်။ ပြီးမှ ‘ကျွန်တော် အလကား ရယ်စရာပြောတာပါဗျာ’ ဟု လျှောချသည်။

‘ကဲ ကဲ အန်ဒရေး။ မိသား ဖသားပီပီ တောင်းရမ်းသာ ယူပေ တော့။ ငါ့သား ယူလာရင် ငါ့ချွေးမပေါ့ကွယ်’ ဟု အန်ဒရေး၏ အမေအိုက နောက်ဆုံးတွင် ခွင့်ပြုသည်။

‘အိုဗျာ အလကားနောက်ကြတာပါ’ ဟု အန်ဒရေးက ရှောင်ဖယ် ရှောင်ဖယ် လုပ်နေပြန်သည်။

သို့တိုင်အောင် အန်ဒရေးသည် မာရီနာနှင့် အဆက်အသွယ်မပြတ်။ မာရီနာသည် သူ့ကို အစစအရာရာ ဂရုစိုက်သည်။ သူ့ကို အရိပ်တကြည့် ကြည့် လုပ်နေသည်။ ကြာသော် မနာလို တိုရှည်စိတ် ဝင်လာကာ အန်ဒရေး

သွားလေရာသို့ လိုက်သည်။ အန်ဒရေးအား လက်လွှတ်ရမည်ကို စိုးရိမ်လာသည်။ အန်ဒရေး အစည်းအဝေးသွားလျှင် မာရီနာနောက်က ပါလာသည်။ မိန်းကလေးကြီးငယ်များနှင့် ဒွေးရော ယှက်တင်နေသည်ကို မကြည်ဖြူနိုင်။ ပထမတွင် အန်ဒရေးက ထိုအပြုအမူမျိုး မကြိုက်ကြောင်း ဆူပူသည်။ ကြာသော် လက်လျှော့လိုက်ရသည်။ မာရီနာက သူ့အား ဤမျှ ထိုမျှ စွဲလမ်းနှစ်သက်နေသည်ကိုပင် ဂုဏ်ယူချင်သလိုလို ရှိလာသည်။ မာရီနာက သွားလေသူ မစ်ခေး၏ အဝတ်များကို အန်ဒရေးအား ထုတ်၍ ဆင်ပြင်သည်။ ထိုအခါမှစ၍ အန်ဒရေးသည် ဂရယ်မျချီရွာတွင်း၌ တပ်ကြပ်ကြီး ဝတ်စုံအဟောင်းဖြင့် လမ်းသလားနေလေသည်။

အန်ဒရေးသည် လယ်တောက ပြန်လာလျှင် မာရီနာဖို့ ယုန်တစ်ကောင် ဖမ်း၍ လာတတ်သည်။ အမေအိုကြီးအားလည်း တချို့တစ်ဝက် ပေးသည်။ ထိုအခါ မာရီနာက ကြည်ဖြူဟန်ပြုသည်။ သို့သော် ဝမ်းထဲကမူ ယောက္ခမကြီးကို မနှစ်သက်လှ။

မာရီနာသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင်လည်း ကျွမ်းကျင်သည်။ ဂျုံနယ်တတ်သည်။ ကောက်လှိုင်းသယ်သည်။ မြင်းကိုပင် ယောကျ်ားတစ်ယောက် နီးပါး နိုင်နင်းအောင် ကိုင်နိုင် ထိန်းနိုင်သည်။

သို့နှင့် ကာလညောင်းလာသည်နှင့်အမျှ အန်ဒရေးသည် မာရီနာအပေါ် သံယောဇဉ်ကြီးလာသည်။ သွားလေသူ မယားကြီးကိုပင် မေ့လျော့စပြုလာသည်။ သူ့ရန်သူ အနီကေး၏ သားကြီးကို တွေ့လျှင်ကား အနာဟောင်းပြန်ပေါ်လာတတ်သည်။

ဤသို့ဖြင့် အန်ဒရေးသည် မာရီနာအပေါ် သံယောဇဉ်ကြီး တင်းရင်း ဝမ်းရေးအတွက်လည်း လုံးပန်းရသည်။ နေ့စဉ်လယ်ဆင်းရသည်။ သို့သော် အမွှေးအတောင် မပြောင်လှသေး။

အစည်းအဝေးပြီးလျှင် အန်ဒရေးသည် မာရီနာ၏ အိမ်သို့ သွားသည်။ မာရီနာသည် ဗိုင်းငင်ရင်း သူ့ကို စောင့်နေသည်။ တစ်အိမ်လုံး တိတ်ဆိတ်နေသည်။ ဗိုင်းငင်သံ တကျီကျီကိုသာ ကြားရသည်။ တဲအလယ်၌ မီးလင်းဖိုတစ်ခု ရှိသည်။ ဆိတ်ငယ်ကလေးတစ်ကောင်သည် အိပ်ရာထက်သို့ ခုန်တက်ဆော့ကစားနေသည်။

အန်ဒရေးသည် မျက်မှောင်ကြုတ်ကာ ‘ခဏ ရပ်လိုက်စမ်းပါဦးကွယ်’

ဟု ပြောသည်။

“အစည်းအဝေးမှာ ဘာပြောကြသလဲ”

“နက်ဖြန်ကစပြီး ကုလတ်တွေကို ဆော်မယ်”

“တကယ်လား”

“အစည်းအဝေးတက်ကြတဲ့ ဆင်းရဲတဲ့လယ်သမားအားလုံး စုပေါင်းလယ်ယာကို ဝင်ကြတယ်”

ထိုနောက် အန်ဒရေးသည် အိပ်ရာထက်တွင် လှဲကာ အိတ်ထဲမှ စာရွက်များကို ထုတ်၍ မာရီနာလက်သို့ ပေးလိုက်သည်။ ‘မင်းလည်း နက်ဖြန်ကျတော့ လျှောက်လွှာတင်ပေါ့’

“ဘာလျှောက်လွှာလဲ”

“စုပေါင်းလယ်ယာအသင်းဝင်ဖို့လေ”

မာရီနာ၏မျက်နှာသည် နီရဲသွားသည်။ ရစ်ကို ဆောင့်တွန်း ပစ်လိုက်သည်။

“ရှင် ရူးများနေသလား။ ကျွန်မ ဘာလို့ ဝင်ရမှာလဲ”

“အိုကွယ် ဒါတွေ ပြောမနေနဲ့။ ဝင်သင့်မဝင်သင့် ငြင်းမနေနဲ့။ မင်းစုပေါင်းလယ်ယာအသင်းဝင် ဖြစ်ရမယ် ဒါပဲ။ ကြည့်စမ်းပါဦး။ သူများတော့ အသင်းဝင်ခိုင်းပြီး မာရီနာကိုတော့ မဝင်စေဘူးလို့ အများက ပြောကြလိမ့်မယ်။ အဲဒါ ငါ မခံနိုင်ဘူး။ ငါ စိတ်မလုံဘူး”

‘အို ကျွန်မ မဝင်ဘူး။ ရှင် ဘာပြောပြော မဝင်ဘူး’ မာရီနာသည် သူ့အနားက ဖြတ်၍ လျှောက်သွားရင်း ပြောသည်။ သူ့ကိုယ်နဲ့သည် အန်ဒရေး၏ နှာခေါင်းထဲတွင် မွှေးပျံ့ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

“အေးလေ၊ ဒါဖြင့် ကြည့်သေးတာပေါ့။ အေး ဒါဟာ နောက်ဆုံး နှုတ်ဆက်ခြင်း ဖြစ်မှာပဲ”

“ဒါက ဘာလဲ ခြိမ်းခြောက်တာလား”

“အို ခြိမ်းခြောက်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့လည်း တခြားနည်းလမ်းရှာလို့ မတွေ့ဘူး။ ဒါပဲ”

“ဒါဖြင့်လည်း သွားပေါ့။ သူတို့က ကျွန်မ နွားတွေ ယူသွားမယ်။ ကျွန်မမှာ ဘာကျန်ရစ်မလဲ။ ရှင် ဒီလာတော့ စားစရာတောင်းရင် ကျွန်မ ဘာပေးရမလဲ”

“ရတဲ့နွားနို့ကိုပဲ ဝေခွဲမျှတပြီး စားကြမှာပေါ့”

“အမယ်လေးဟဲ့။ ဒါဖြင့် အိမ်က မိန်းမတွေကိုလည်း ဝေခွဲမျှတပြီး

စားကြဦးမှာတဲ့လား။ ဒါ့ကြောင့် ရှင်က ကျွန်မကို ခြိမ်းခြောက်နေတာကိုး”
“တော်ဟေ့။ တယ် ငါ ရိုက်မိတော့မယ်”

အန်ဒရေးသည် စိတ်ပျက်လာသည်။ စိတ်အားလျော့လာသည်။

‘မာရီနာကတောင် ငြင်းဆန်နေရင် ကျန်တဲ့လူတွေကိုလည်း အတော် တရားချရဦးမယ်။ နက်ဖြန်အစည်းအဝေးမှာ ဘာတွေဖြစ်ကြမယ် မသိဘူး’ ဤသို့ စဉ်းစားရင်း အိမ်သို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ အိပ်ရာထက်တွင် အိပ်သော်လည်း မပျော်။ နက်ဖြန်အတွက် တွေး၍ ပူမိသည်။ ဒါမီးဒေါ့ ဆိုသည့် ရဲဘော်သည် ခေါင်းမာမာဖြစ်သည်။ အပြောရ၊ အဆိုရ ခက်သည်ဟု ထင်သည်။ အစည်း အဝေးတွင် အလယ်အလတ် လယ်သမားတို့နှင့် ဒါမီးဒေါ့ တွေ့လိမ့်မည်။ သူ အပြောအဆိုမတတ်သဖြင့် ထိုလယ်ရှင်ကလေးတို့က စုပေါင်းလယ်ယာကို ဝင်ကြ မည် မဟုတ်။ သို့ရာတွင် ဒါမီးဒေါ့၏မျက်နှာကို ပြန်၍ မြင်ယောင်လာပြန်သည်။ သတ္တိရှိသည့်မျက်နှာ၊ တည်ကြည်သည့်မျက်နှာ။ ထို့ပြင် လိမ္မာပါးနပ်သည့် မျက်လုံး၊ အမြော်အမြင်ရှိသည့် မျက်လုံးအကြည့် စသည်တို့ကို မြင်ယောင် လာသည်။ ထိုမှတစ်ဖန် အစည်းအဝေးတွင် လုဗစ်ရှင်က စကားပြောနေစဉ် နာဂူနေ့ကို ကျော်၍ သူ့အား ‘ဒီပါတီဝင်ဟာ မဆိုးဘူးဗျ။ ခင်ဗျားတို့က သူ့ကို ပစ်ထားဟန်တူတယ်။ ပညာပေးရမယ်ဗျ။ ဒီလိုဆိုရင် တော်လာမယ်’ ဟု ပြောသည်ကိုပါ ကြားယောင်မိပြန်သည်။ ထိုအခါ ‘အို ဒါမီးဒေါ့ကြောင့်တော့ အခြေအနေ မဆိုးတန်ရာပါဘူး။ သူ့ကို ထိန်းရမှာပဲ။ ဒါမှ တို့လည်းကြီး မမှောက်မှာ’ သို့နှင့် စိတ်ချမ်းသာလာကာ အိပ်ပျော်သွားလေသည်။

(၆)

နောက်တစ်နေ့ နံနက်ခုနစ်နာရီခန့်တွင် ဒါမီးဒေါ့သည် ဆိုဗီယက် အဖွဲ့ရုံးသို့ ရောက်လာသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဂရယ်မျချီရွာသား ဆင်းရဲသော လယ်သမား ဆယ့်လေးယောက် ရောက်နေကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကျော်အောင် (၁၉၂၇-၂၀၀၀)

ပခုက္ကူမြို့ ပေါင်းလောင်းရှင်ရပ် အဖ ဦးကြင်မောင်၊ အမိ ဒေါ်တင်မြင့်တို့က ၁၉၂၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၂၈ ရက်နေ့တွင် မွေးဖွားသည်။ ငယ်မည်မှာ အောင်ကြည်၊ အမည်ရင်း ဦးကျော်အောင်ဖြစ်သည်။

ငါးနှစ်အရွယ်မှ ရှစ်တန်းအောင်သည်အထိ ပခုက္ကူမြို့ ဝက်စလီကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားသည်။ ရှစ်တန်းအောင်သည့်နှစ်တွင် စစ်ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၆ တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲအောင်မြင်ပြီး ဆေးတက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်သည်။ သို့သော် နောက်ပိုင်းတွင် ဝိဇ္ဇာပညာရပ်သို့ ပြောင်းလဲသင်ကြားသည်။ ၁၉၄၄ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရရှိသည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် ဗမာ့တပ်မတော်သို့ဝင်သည်။ ပဉ္စမပတ်ဗိုလ်သင်တန်းတက်သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတွင် တိုင်း(၁) ၁၀၃ တပ်ရင်း၌ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ပခုက္ကူခရိုင် ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့အတွင်းရေးမှူး (၁၉၄၆)၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂအမှုဆောင် (၁၉၄၇-၁၉၄၉)၊ စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင် (၁၉၅၀)၊ မြန်မာ-ဆိုဗီယက်ယဉ်ကျေးမှုအသင်း၏ အတွင်းရေးမှူး (၁၉၅၂-၅၃)၊ တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်ဌာန (၁၉၅၅-၅၆)၊ သမိုင်းကော်မရှင် (၁၉၅၆-၅၇)၊ တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန (၁၉၅၇-၈၇) တို့တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

မြန်မာစာအဖွဲ့ အဖွဲ့ဝင်၊ ပခုက္ကူဦးအုံးဖေစာပေဆု ရွေးချယ်ရေး အဖွဲ့ဝင်၊ အမျိုးသားစာပေဆု စိစစ်ရွေးချယ်ရေး ကော်မတီဝင်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စာပေနှင့် စာနယ်ဇင်းအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ (၂၂-၆-၁၉၉၈ မှ ၁၃-၂-၂၀၀၀ ထိ) ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ တွင် ပြည်သူ့ရဲဘော်ဂျာနယ်၌ စာ စတင်ရေးသည်။ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုများတွင် နိဗ္ဗာန်ဘုံပျောက်ဆုံးခြင်း၊ အနီထဲက ကြယ်ဖြူပွင့် နှင့် သမဂ္ဂအလံတော်အောက်ဝယ် တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘာသာပြန်ဝတ္ထု များတွင် ကူလီ၊ မြစ်ကမ်းပေါ်က စက်ရုံကလေး၊ အမှောင်ခေတ်က ချစ်သူများ၊ နှလုံးလှဆရာဝန်၊ ချိုကင်း၊ မာကိုပိုလို၊ အကောင်းမြင်သမား တို့သည် လည်းကောင်း၊ ခရီးသွားမှတ်တမ်းအဖြစ် ဓားလွတ်ကိုင် ဆာမူရိုင်း၏ ကိုကာ ကိုလာယဉ်ကျေးမှု နှင့် ဟောင်ကောင်နွေဦးညများသည်လည်းကောင်း၊ ကျမ်းစာအုပ်များတွင် မတ်ဝါဒလမ်းညွှန်၊ လူ့သမိုင်း၊ ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင် တစ်ဆယ်နှင့် ကမ္ဘာကျော် ၁၀၀ (ညွှန်ကြား၊ မင်းကျော်တို့နှင့် ပူးတွဲရေး)တို့သည် လည်းကောင်း ထင်ရှားသည်။ တောရိုင်းမြေ [၁၉၆၇ အမျိုးသားစာပေဆု (ဘာသာပြန်)]၊ အရေးကြီးပြီ သွေးစည်းကြစို့ [၁၉၇၁ အမျိုးသားစာပေဆု (ဝတ္ထုရှည်)]၊ အို ဂျေရုဆလင် [၁၉၉၅ အမျိုးသားစာပေဆု (ဘာသာပြန်၊ သုတ)]၊ နေဝင်ဘုရင်များ [၁၉၉၈ အမျိုးသားစာပေဆု (ဘာသာပြန်၊ သုတ)]၊ ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၈၆ တွင် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် ဒုတိယအဆင့်၊ ၁၉၉၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၂၄ ရက်တွင် အရှေ့တောင်အာရှစာပေဆု (S.E A Writers Award) ချီးမြှင့်ခံရသည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁၃ ရက် ညနေ ၄ နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့ ၌ ကွယ်လွန်သည်။

MH
SP
၀ ၀ ၇ ၀ ၇ ၆ ၆ ၀

ကျော်အောင်
နိဗ္ဗာန်ဘုံ
ပျောက်ဆုံးခြင်း

နိဗ္ဗာန်ဘုံပျောက်ဆုံးခြင်း
ကျော်အောင်

မကြာမှီ

MH
SP
9 10 11 12

THE SCALPEL THE SWORD

Ted Allen & Sydney Gordon

နှလုံးလှ ဆရာဝန်

ကျော်အောင်

(မြန်မာပြန်ဆိုသည်)

ကမ္ဘာ့စာပေကလောင်

နှလုံးလှဆရာဝန်

ကျော်အောင်

တန်ဖိုး - ၉၀၀၀ ကျပ်